¶ Solemnis repetitio R̃ice de iureiurando edita per
Excellentiſſimum dominum Antonium corſectum de
Sicilia iuris vtriuſq3 doctorem Padue ordinariam iu
ris pontificij legentem de mane: ad reuerendiſſimuz in
chriſto patrē ⁊ dn̄m dominū Petrum Barotiū ep̄m
patauinū digniſſimū comitē ſaccē. ⁊ canzellariū famo
ſiſſimi gymnaſij paduani. bene meritū i quocūq3 littera
rum ocio ac genere euidentiſſimum do. ſuū ſingularem
ac precipuuz. in qua potiora ⁊ digniora iuramti puilegia
ſeu effectus accumulant̄ non collecta nec collecti per ali
quē niſi a me diuina fauente gratia. Anno ſalutis. M.
cccclxxxvij. in hoc fecili Paduano ſtudio.

P Ro huius celebris

R̃ice cōtinuatione nō nulla euidentialia pro
tironibus premittaz. deīde aliqua pro ,puectis
ſubnectā. Primo igit̄ pro iuuenibus de ipſius R̃ice conti
nuatione ad precedentes videndū erit: ⁊ vbi huius titu
li pn̄ts habeat̄ mā. Scd̄o quid ſit iuſiurandum vel iura
mentum. Tertio an iuſiurandum iuramentum ⁊ ſacra
mentum realiter diſtinguant̄. Quarto que ſit forma iu
randi. Quinto quotuplex ſit iuramentuz. ⁊ de quo iura
mento loquat̄ hec R̃ica. Sexto pro prouectis vtruz ad
iuramēti ſubſtantiam requirant̄ verba. Septimo an pa
riformiter puniat̄ fidei tranſgreſſor ſicut iuramēti tranſ
greſſor. Octauo an iuramentum ſit priuilegiatum ⁊ ali
quā prerogatiuam habeat. Nono quis ſit eius effectus
Decimo que ſit eius pena. Undecimo ⁊ vltio an ex iu
ramento det̄ actio. his premiſſis prefactionibus euiden
tiorē nigri intellectuz facillime hēbimus. iuxta .l.j.i fi.ff.
de ori.iuris. ¶ Redeo igitur ad primum ⁊ cōtinuatur
hec R̃ica ſm omnes ſcribentes hic ⁊ Goff. tan. Hoſt. ⁊
ſūmiſtas in eorū ſūmis hoc modo diximus ſupra de pro
bat. ⁊ quia defectu ⁊ inopia ,pbationuz recurrit̄ ad iura
mentum.j.eo.c.fin. ⁊.ſ.de procu.c.ex inſinuationē ideo
poſt tractatum de proba. tam in genere q̄ in ſpē ſbnecti
tur hec R̃ica. de iureiur. vel vt congruentius fiat ad pro
xima.l.ij.ff.de ſta.ho.l.cum delanionis.§.aſinā molen
dinariam.ff.de fun.inſtructo.cum ſi. dic poſt Hoſti. in ſe
cūda huius tituli in pnci. q2 preſūptio aliqn̄ ſemiplenam
probationez inducit vt no.ſ.ti.j.in.c.quanto ⁊ in.c.affer
te ⁊ ideo iuramentū defert̄ aliqn̄ actori. ad faciendā ple
nam probationem: aliquādo reo ad ſuam innocentiam
oſtendendam vt in.c.fin.j.eo. merito poſt tractatum de
preſūp. ſubnectit̄ R̃ica de iureiur. vel dicerē alio modo
viſum eſt.ſ.de aliquibus ſpeciebus probationis: ⁊ d̄ pre
ſumptione que eſt ſpecies probationis merito ſubnectit̄
R̃ica. de iureiurā. quod eſt ſpēs probationis. vt probat̄
in.c.cum ad ſedem. vbi bonus text. de reſti. ſpolia. vel ſic
ſm Bald. hic q2 iuramentū preſumit̄ verum ideo poſt
tractatum de preſūptionibus ſubnectit̄ R̃ica de iureiu.
¶ De materia huius tit. habet̄.xxij.cā. per totum.xv.
q.vj. alius cū duobus.c.ſequē.xxxv.q.vj. p totū repetit̄
in.vj. ⁊ in clemē. apud legiſtas. habet̄.ff.de iureiu. ⁊.C.
de rebus creditis. ⁊ iureiurā. ⁊ in aut̄. de iureiurā. a mo
rien. preſtito colla.v. ⁊ in autē. iuſiurā. qd̄ preſtat̄ ab his
coll.ij. ⁊ in aut̄. vt litigantes iurent coll.ix. ⁊ in aut̄. ſacra
mēta puberꝫ.C.ſi aduerſus vēdi. ⁊ plura iura enūerat h
Ioā.an. que huic rubrice couenīunt̄ in quoꝝ aliqbus ca
uet̄ q̄ credit̄ iuranti. in quibuſdam alijs cauet̄ q̄ nō cre
dit̄. in alijs q̄ quis cogit̄ iurare. in alijs q̄ quis nō cogit̄
ſeruare. in alijs cogit̄ exigens abſoluere. in alijs punit̄
nō ſeruās. in alijs nō punit̄ nō ſeruans que iura videas
per eum hic que referre hic nō curaui q2 parum vtilita
tis afferunt.

Quero ſecundo

quid ſit iuſiurā
dum ⁊ ſm goff.
⁊ Hoſti. in eoꝝ ſūmis ita diffinit̄. iuramentū eſt aſſertio
vel negatio d̄ aliq̄ licito poſſibili vel hōeſto ſacre rei atte
ſtatione firmata in autē. de manda. pnc. in.§. ſed neq3 in
ar. Sed gloſ.xxij.q.j. in ſcd̄a dixit q̄ iurare eſt aliqd teſte
deo dicere. iuramētū eſt vox ipſius iurantis vl̄ actus ipe
vel ipſū quod iurat̄ archi.xxij.q.j.in.§.j. ſequit̄ diffinitio
nem goffre. Hoſti. ⁊ Ray. Cy. in aut̄. ſacramēta puberꝫ
.C.ſi aduerſus vendi. aliter diffiniuit q̄ eſt affirmatio vl̄
negatio verbis expreſſa cum vera religione. ſed poſtea
nō pſiſtit in eo qd̄ dixit de expreſſione verborum cōclu
dens q̄ expreſſio verbalis nō eſt d̄ ſb̄a iuramenti. nā nō
reperit̄ ſm eum cōtractus aliquis ad cuius eſſe verba
requirunt̄. niſi cōtractus ſtipulationis.l.j.ff.de ver.obl.
⁊ quelibet diffinitio predictarum pōt tollerari ſm abb.
conſiculum hic. Bal. in ti. de pa. iur. fir. in.c.j.§. itē ſacra
mēta in.v.ij. premitte. dicit q̄ iuramētuz eſt dictum aſſer
tum. vel promiſſuz ſacre rei atteſtatione firmatū ſm, fra
trem Raymundum de pena forti. ⁊ vt ita dixerit eſt fa
ctum apud acta dei viuentis. ar.l. omniuz.C.de teſta. ⁊
debꝫ eſſe verum ⁊ iuſtum ⁊ ex aī deliberatione. ſeu cer
ta ſcīa procedens. Sed idez Bal. in repe.l.ij.ff.de iure
iurā. dixit q̄ eſt actus inuocationis ſeu aſſūptionis diuini
nominis ad confirmationem veritatis. ⁊ has diffinitio
nes. Bal. ſequit̄ hic domi. meus do. Andreas conſicu
lus. vulgo barbatia. Ego vero diffinirez alio modo vt
totum diffinitum euacuet̄. iuxta not. in.l.j.ff.de teſta. in
.l.j.ff.de tutel. in.l.j.§.dolum.ff.de dolo. ⁊ per gloſ. ru
brice ⁊ ibi doctores.ſ.de ſūma tri. ⁊ fide catho. nam diſ
finitio debet eſſe conuertibilis cum ſuo diffinito ⁊ cōſta
re ex genere differētia vel differentijs ⁊ debet euacua
re totum diffinitum vt no. in preallegatis locis. iuramen
tum eſt ergo dictum aſſertum negatum vel permiſſum
de licito poſſibili ⁊ honeſto ſacre rei iterpoſitiōe firmatū
quādoq3 liti ⁊ controuerſie finem impones ⁊ ſemiplene
probationem inducēs probationū inopia. ⁊ aliquādo ad
inocentiam oſtendendam reo tradditum. ⁊ quandoq3
rem inualidam conſolidās ⁊ confirmans.

Quero tertio

an iuſiurandum iura
mentū ⁊ ſacramentuz
ſint idē vel realiter diſtinguant̄. domi. Abb. hic in R̃ica
dicit q̄ ſunt ſynonima. i. idem ſignificantia: quo ad mate
riam noſtraz de prio ⁊ ſecūdo patet in rubro ⁊ in nigro.
nam in rubro ponit de iureiurā. ⁊ in nigro de iuramēto
patet etiā in.l. iuſiurandum.ff.eo. de tertio patet in aut̄.
ſacramen. puberum.C.ſi aduerſus vendi. ⁊ in.c.j.§. itez
ſacramēta de pa. iura fir. tu allega.c. querelā. in v̄ſi. inter
poſito ſacramēto.j.eo. tit. ⁊.c. qui ſacramento.xxij.q.iiij.
quādoq3 ſacramentum aliter accipit̄ vt per totum titu
lum de ſacramen. iteran. ⁊ per glo. in.c. veniens de tran
ſacti. ⁊.j.q.j. multi. ⁊ ſic pro ſeptem ſacramentis eccleſie
ſm gl. in.d.c. veniens. ¶ Quare autē appellat̄ iuſiurā
dum. dicunt quidam in.d. autē. ſacramenta. q̄ ius ponit̄
pro expreſſione verborum q̄ non placet ibi Cyno ⁊ pe
tro ⁊ dicunt q̄ multa ſunt neceſſaria vt iuridice iuretur
quaſi ſit ſenſus d̄ iureiuran. i. de iurando iure. i. iuramen
to iure facto. ⁊ dicit Hoſtien. in.d.§.j. in ſ̄a huius titu. q̄
melius diceretur de facto iurato. eo q̄ ſuper facto iurat̄
vel de iure iurato ⁊ hoc voluit Goffr. in ſ̄a huius titu.
vnde ſubdit ibi Goff. q̄ ideo dicitur iuſiurandum quia
ſuper iure quod competit iuranti iurat̄. placuit tamē vt
factum ius dicatur quia ſuper facto iure iuratur adijcit̄
iuranduz eo q̄ id debet eſſe iuratū qd̄ antea fuit iurādū
relatione facta non ad id quod fit. ſed ad id qd̄ fieri ꝯue
nit. ⁊ pro hac opinione goff. faciat illud ius iuranduz qd̄
iurauit ⁊c̄. ſacramenti vero dicit̄ quaſi per ſacra aſtringi
mentum quo ad materiam noſtram alias dicitur ſacre
rei ſignum. iuramentum vero dicitur quaſi iuris aſtrin
gimentum.

Quero quarto

que ſit forma iuran
di. ⁊ gl. in ſūma.xxij.
q.j. dicit q̄ alia fit ſolo ſermone. alia fit interuētu alicuiꝰ
ſacre rei. illa que ſolo ſermōe fit ſm tria tempora triplex
inuenitur: aliter enī iurabāt in veteri legē. aliter in pmiti
ua eccleſia. alit̄ hodie. In ueteri lege iurabat̄ viuit domi
nus: viuit anima mea: hoc addat mihi domius vt.xxij.
q.j.c. ⁊ iurabunt. In primitiua vero eccleſia iurabat̄ te
ſtis eſt mihi deus. vel dominus. teſtis eſt mihi conſcien
tia hoc dico coram deo. vt.e.cā ⁊.q. ſi peccatuz. Hodie
iurat̄ per deū. ⁊ ſic mihi deus adiuuet vt.xxxv.q.vj. de
parentela. Tu allega.c. ego. ⁊ licet loquat̄ de iuramēto
epiſcopi. in fi.j.eo. ⁊ ita ſeruant collegia docto. ⁊ preſertī
iſtud almū collegiuz ,patauinum circa incorporationem
docto. in ipſo collegio: ⁊ ita ſeruaui ſuperioribus diebus
circa ingreſſum meuz. Alia que fit interuentu rei ſacre.
ſm gloſ. preal. Ego vero dico q̄ hodie non curatur de
hijs formis mero iure ⁊ etiam atenta conſuetudine ex
ceptis aliquibus caſibus in quibus de iure ſeruatur cer
ta forma iurandi vt in ep̄o iurante pape ſeu alteri in eius
locum. vt in.d.c. Ego enī. itē in vaſſallo iurante domino
ſuo vt in.c. de forma.xxij.q.v. ⁊ in.c.j. de for. fide. ⁊ in cle
ricis habentibus adminiſtrationem vt in.c. nullus.j.eo.
⁊ in.c. quāq̄.xxiij. diſti. ⁊ in cāu.c. tibi domino.lxiij. diſti.

⁊ in.c.cum clerici de ver.ſign.Et in iuramēto preſtando
ab his qui adminiſtrationem ſuſcipiunt.in autē. iuſiurā.
quod preſta.ab his colla.ij. ⁊ in aliquibus alijs caſibus
no.per glo.⁊ docto.in.d.c. nullus.in reliquis vo caſibuſ
ſerua glo.ordi.in cle.j.in ver.tacta de heredi.que dicit ꝙ
hodie apud italicos.ſufficit tangere quēlibet librum vel
quālibet ſcripturam:niſi lex requirat tacturam euange
liorum quia tunc oportet tangere librum euangeliorum
Sed an in hac forma iurandi ⁊ ad ſubſtantiam iuramē
ti requiratur tactura.domi.Abb. moder.hic dicit ꝙ nō
requirit tactura vt patet ſm eum ex diffinitione iuramē
ti ⁊ probatur ſm eum in.c.⁊ ſi xp̄s.j.eo.ſubdit tamen ꝙ
fortius ſtringit corporale iuramentum.igit iura cōmuni
ter exigunt corporale iuramentum.iij.q.viij.hortamur
de elec.vt circa lib.vj.⁊ in.d.clemē.j. ſubdit etiam ꝙ vbi
diſpoſitio pro ſolēnitate actus requirit iuramentum cor
porale vel tacturam non eſt iuri ſatiſfactum, ex ſolo ver
bali iuramento.vt dicit glo.not.in.d.c.vt circa.Ego con
cluderem plenius ⁊ clarius hoc modo.ꝙ aut iura dicūt
ſimpliciter iurandum eſſe. ⁊ tunc non requirit tactura
⁊ procedat id qd̄ dicit Abb. per.d.c.⁊ ſi chriſtus. quod
intelligas de mero iure ſi vero conſuetudo loci requirit
tacturam.tūc ſeruanda eam.q minime ſunt mutāda ⁊c̄.l.mi
nime.ff.de legi.⁊ pcedat gl. in.d.clemē.j.in ver.tacta.qd̄
intellige procedere in laycis.in clericis vero ſecus q iu
rare debēt in cōſcientia non tactis ſcripturis ad hoc ho.
tex.in.c.ſi quis preſbyter.ij.q.v. per rōnem ibi poſitā.idē
in epiſcopo vt in.c.fi.de iura.cal.⁊ in aut. ſed iudex.C.de
epiſ.⁊ cle.fallit quādo iuramentum preſtat ex precepto.
iuris ⁊ iuramento calūnie veritatis ⁊ teſtium q tunc re
quiritur tactura ſm glo.in.d.clemē.j.in vbo tacta.⁊ hoc
quo ad laycos tm̄.fallit etiā niſi lex eſſet odioſa.⁊ iniqua
quia tunc debet intelligi de iuramento corporali ſm cy.
in.d.autē.ſacramenta pu.C.ſi aduer.vendi.aut iura dnt
iurandum eſſe corporaliter vt in.c.ad abolēdā de here.
cum ſimili.⁊ tunc requirit tactura ⁊ procedat glo.in.d.
.c.vt circa i ver.corporali allegata hic per abb. quia vbi
lex requirit actum qualificatum non eſt ſatiſfactum legi
niſi qualitas illa iteruenjat.vt eſt gl.i.c.notificaſti.xxxiij.
q.v.tex.⁊ ibi Abb.in.c.j.de regla.Bar.in.l.denunciaſ
ſe.§.quid tn̄.ff.de adul.⁊ in.l.quid ergo.§.pena grauior
.ff.de his qui not.infa. ⁊ in.l.non ſolum.§.ſed vt proba
ri.ff.de no.ope.nunc.⁊ per Jaco. de are.butri.⁊ alios in
.l.matrem.C.de pba.Abb.in.c.j.quod metus cā.Pe
trus de ancha.in.c.quia propter de elec. ⁊ in.c.ſignifica
ſti el.ij. de homi.cum alijs concor.aut iura requirunt ta
cturam.⁊ tunc requiritur tactura. vt in.c.quotiens.j.q.
vij.⁊ glo.in.d.cle.j.in ver.tacta aut iura requirunt tactu
ram euangeliorum ⁊ tunc non ſufficit tangere quēlibet
librum ſeu ſcripturam niſi euangelia tangant ſm preal.
glo.in.d.clemē.j.in ver.tacta.aut iura dicunt ſimpliciter
eſſe iurandum ad ſancta dei euangelia.⁊ nulla mentio
nem faciunt de tactura ⁊ tunc videt ſentire gloſ. ibi ꝙ
non requirit tactura:ſecus vbi requiritur tactura.⁊ cū
illa gl.tranſeunt cōmuniter ibi ſcribentes. Et ideo teſtis
in cā. fundi.debet iurare ad ſancta dei euangelia illa tā
gendo tex.eſt in.c.j.§.ſi ea domino.in ti.quid ſit inueſt.⁊
ibi Bal.idem dicit eſſe dicendum in quolibet iuramen
to ſolēni. Et per hanc diſtinctionem poſt do. meum hic
clarā habes theoricam an ⁊ quādo requirat tactura.li
bri ſeu euangeliorum in ipſo iuramēto.

Quero quinto

quotuplex ſit iura
mentum.⁊ de quo
iuramento loquit hec rubrica ⁊ dic poſt ſūmiſtaſ ⁊ abb.
ſicu.in.c.fi.j.eo.gl.⁊ docto.in Rica.ff.eo. ⁊ in rubrica.C.
eo.ꝙ iuramentum eſt duplex quoddā iudiciale.⁊ quod
dam extraiudiciale:iudiciale eſt duplex quod defert a
iudice parti quod appellat neceſſarium.q ſine iuſta cau
ſa recuſari non poteſt vt in.d.c.fi.in pncip.iuncta ſupra
ſcriptione ⁊ in.l.generaliter.C.de non nu. pecu. appel
latur etiam iſtud litis deciſorium ſeu declaratoriū quia
preſtatur ad litis deciſionem.vt in.l.ij. ⁊ in.l.admonen
di ⁊ in.l.manifeſte.ff.eo.ti.⁊ in.c.⁊ ſi chriſtus.j.eo.⁊ hoc
iuramentum producit actionem etiam de iure ciuili vt
in.l.actori.C.eo.⁊ in.l.ſi duo patroni.§.marcellus.ff.e.
aliud quod defertur a parte parti.⁊ iſtud ſtat in nomine
ſui generis.⁊ appellat iudiciale ⁊ iſtud recuſari poteſt ⁊
referri.Et an ſit verum quod indiſtincte recuſari poſſit
vide Abb. ⁊ docto.in.d.c.fi. ⁊ iſtud etiā producit actiō
nem.Secūdum pncipale.ſ.extraiudiciale appellat vo
luntariū quia voluntate ⁊ conuentione partiū ſuſcipit
nec eſt neceſſe referre ⁊ iſtud eſt multiplex. Quoddam
aſſertoriū quod dicitur de preſenti vl de preterito.Quod
dam promiſſorium quod eſt de futuro cū quis promit
tit ſe aliquid facturum vel dicturum. ⁊ iſtud dici poteſt
obligationis introductorium. Quoddam eſt confirma
toriū ſeu ſolidatiuū contractus vt in autē. ſacramē.pu.
.C.ſi aduer.vendi.⁊ in.c.cum contingat.j.eod.⁊ in.c.ꝙ
uis de pactis li.vj. vel cōfirmatorium diſtractus in quo
plerunq decipiuntur adoleſcentes.quia faciunt refuta
tionem tutoribus quondam ſuis cum iuramento vt no.
in.l.quid ergo in princ.ff.de cōtra.iudi.tutel. vbi eſt glo.
vnica.in iure.ſm Bal.hic in rubrica tn̄ ſi cōſtaret de do
lo teneret tutor crimine ſtellionatꝰ.aliud iuramentū eſt
enunciatiū quod nō interponitur animo obligandi.ar.
.ff.de edil.edic.l.ſciendum.§.dictum. adde quod no.ff.
de infa.l.lutius ver.eſt gloſ. multum ſingula.ſm Bal.
hic. Preterea iuramentum concernens actus iudicia
les eſt triplex.¶ Aliud eſt iuramentum calūnie.⁊ iſtud
credulitatis vt.C.de iura.calū.l.ij.§.quod obſeruari.
¶ Aliud eſt iuramentum litiſ deciſiuum ⁊ hoc eſt veri
tatis:⁊ loquitur ti.C.⁊.ff.eodem.¶ Aliud eſt iuramen
tum in litem ⁊ iſtud eſt extimationis non vere vel cōmu
nis.ſed affectionalis vt in ti.de in litē. iur. per totum ſm
Saly.in rubrica.C.eo. in fi.Tu quo ad hoc vltimū dic
melius ſm Paul.de ca.in Rica.ff.de in lit.iur. Qd̄ tri
plex eſt iuramentū in litē.ſ. ſuper intereſſe ſinglari.⁊ ex
tra rē.preterea quādo agit pro tali re in quā non cadit
affectio vt pro nūmis.nam tunc non iurat de affectiōe
ſed de alio ſingulari intereſſe:quod cōueniet mihi ita vt
nulli alteri conueniat etiam ſi ſit extra rem quia non ca
dit intereſſe intrinſecum vt in.l. nūmis in pnci.⁊ in ver.
niſi forte.ff.de in lit.iur. dūmodo agit aliqua de illis actio
nibus.¶ Aliud eſt ſuper intereſſe affectionis. ⁊ iſtud de
fertur ad probandam eſtimationem rei ſm affectionem
agentis vt puta ſi eſt reſ circa quā cadat affectio vt liber
Nam vnus liber poteſt eſſe carus mihi.xx.q in ipſo ſtu
dui:⁊ tn̄ cōmuni eſtimatiōe nō reperiuntur niſi .x. iſtud
dicitur intereſſe ſingulare:quia ita conuenit mihi ꝙ nul
li alteri.¶ Aliud eſt ſuper cōmuni intereſſe:⁊ tūc dicit
in litem.quod eſt veritatis.puta quando defert ad pro
bandam veram eſtimationem rei. ⁊ ſic intereſſe cōmu
ne quando non agit aliqua de illis actionibus ſed actio
ne ſtricti iuris nō arbitrariā rōne doli precedentis.⁊ pro
batio veritatis eſt difficilis quia res eſt perempta. ⁊ agi
tur contra doloſum vel moroſum:vt.ff.de in lit.iur.l.in
actionibus in fi.cū.l.ſe. Et iſtud poteſt dici neceſſarium
non vere ſed continue quādo defficiunt alie probatiōes
ſm Pau.de caſt.poſt Barto.in.l.fi.ff.eo.ti.¶ His p
miſſis dic ꝙ iſte ti.loquit de iuramento.promiſſorio ſm
Pau.de caſt.in rubrica.ff.de iureiur. de quo iuramen
to nō fit mentio in illo ti.ff.niſi in.l.ſi duo in fine.Nam in
illo ti.tractatur de iuramento litis deciſiuo ſm eum ibi.
¶ Ego dico ꝙ in hoc ti.tractatur etiam de iuramento
confirmatorio vt in.c.cum contingat.j.eo. Item de iura
mento neceſſario:quod defertur a iudice pti.de iuramē
to iudiciali quod defert a parte pti.vt in.c.fi.j.eo. Qui
nimo de iuramento extraiudiciali quod appellat volū
tarium:quia volūtate ⁊ cōuentione ſuſcipit implicite nō
explicite. Nam hoc elicit a contrario ſenſu in.d.c.fi.ibi
quod in iudicio ⁊c̄.quaſi.d. ſi eſt extraiudiciale non pōt
referri ſm Abb.moder.ibi.

Quero ſexto

pro pectis. vtrū ad iura
menti ſubſtantiam requi
rantur verba. ⁊ Cyn. in autē.ſacramenta puberum.C.ſi
aduer.vendi.concludit ꝙ nō: ⁊ hanc partē ſimpliciter
ſequitur Abb.moder.hic ⁊ Jaco. de Raue.⁊ pet. in.d.
aut.ſacra.quia ſm eos non reperit contractꝰ aliquis ad
cuius eſſe requirantur verba niſi cōtractus ſtipulationis
l.j.ff.de verbo.obli. Sacramentū nihil aliud eſt ꝙ pa
ctum quod poteſt fieri conſenſu ⁊ ſic mutus poteſt iura
re.ergo non requirūt verba.quia quocūq mō extima
tur conſenſus erga deum ⁊ ſacro aſtrictus eſt talis con
ſentiens ſm eos.Et hoc videt tenere Bald.in rubri.ff.
de iureiur.dū dixit ꝙ mutus poteſt iurare. Et. d.Ant.
in.c.cum apd.de ſponſa.⁊ Paul.de caſt.in.l.qui iuraſ
ſe.ff.de iureiurā.Et ibi Alexā.de imol.⁊ plenius per eū
dem in.l.j.ff.de verbo.obli. Nam ſm eum mutus pōt
teſtificari dūmodo ſciat ſcribere.vt no.glo.iij.q.viij.i.c.
teſtes.⁊ Spe.in ti. de teſta.§.nunc tractandum ver.qd

de mutuo

de muto. ⁊ docto.in.c.de teſtibus.de teſti.Sed certum
eſt teſtē debere iurare.l.iureiurandi.C.de teſti.c.tuis.c.
nuper.c.fraternitatis eo.ti.Item Mutus poteſt cōtra-
here matrimonium.l.mutus.ff.de iure do.c.cum apd
⁊.c.tue de ſponſali.⁊ tn̄ in matrimonio requirūt verba
in fari valente.alias non vt dixit glo.ſing.in.l.cum notiſ
ſimi.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.āno.Et no.Bar.in.l.nu-
ptias.ff.de regu.iur.Et Bal.in.l.ad cognoſcendas.C.
de in genui.manu.⁊ not.in.d.c.cū apud.⁊.d.c.tue.Pre
terea hoc nō reperitur expreſſum ꝙ iuramentum requi
rat verba:ſm Ly.⁊ Pet.in.d.autē.ſacramē.⁊ Alex.in
in.d.l.j.Et hanc partem tenuit Pau.de caſt.⁊ Lodo.
roma.in.l.iij.§.iurari.ff.de iureiuran.Contrariam par-
tem tenuit idem lod.in.d.l.j.⁊ ibi Frañ.areti.Moder.
⁊ antiq.in.d.autē.ſacramē.ꝙ iuramentum requirat ver
ba per tex.in.§.ſed neq̃.in autē.de māda.pncip.colla.iij.
Hoc idem voluit Guil.de cu.Bald.in lectura antiqua
Bart.⁊ Saly.in.d.l.qui iuraſſe in pnci.glo.⁊ Barto.
in.l.⁊ per iuſiurandum in pnci.ff.de accepti.¶ Pre-
terea in iſto nomine iuſiurandum comprehendit iſta di
ctio ius.que accipit in vna ſignificatione pro expreſſione
verborum vt.ff.de adopti.l.ſi pater naturalis in fine cō
iuncta ibi gl.in ver.iure.Quinimo.l.cauetur non poteſt
accepto ferri niſi quod verbis ligatum eſt.⁊ tn̄ obliga-
tio ex iuramento contracta tollit per acceptilationez vt
d.l.⁊ per iuſiurandum in principio.¶ Mihi autez vi
pria facie ꝙ ad ſubſtantiam iuramēti.requirātur verba
per tex.in.d.§.ſed neq̃ vbi imperator expōit verba.i.iuſ
iurandū noto illā diſtinctionem ideſt que eſt expoſitiua
precedētium iuxta no.in.c.j.de ſponſa.per moderniores
vel per.d.prepoſitum ⁊ bo.tex.eſt ⁊ ibi Abb.in.c.nam.
⁊ rex de verbo.ſigni.ergo requiruntur verba.Naz di-
cit ibi tex.Sed neq̃ h que dn̄t verba.i.iuſiurandū pm-
pte dare feſtines.Subdit ibi gloſ.ꝙ ille text.mirabiliter
gloſat.Et allegat text.in.c.⁊ ſi chriſtus in verſic.Sit ſer
mo veſter.j.eod.Ubi in iuramento debet interuenire
ſermo verbalis.Licet prima fronte ille tex.aliter intuen
ti ſentire videatur per illa verba.Quod amplius eſt ⁊c̄.
Secundo videt text.iuncta gloſ.in.d.l.⁊ per iuſiuran
dū vbi obligatio operaruz interpoſita per iuramentum
liberti tollitur per acceptilationem.Et glo.ibi dicit.Ob
ligatio que fit verbis.Tertio vbi in aliquo caſu debz pre
ſtari iuramentum ſub certa forma illa forma exprimen-
da eſt vt probat in.c.ego.n.j.eo.⁊ in.c.de forma.xxij.q.
v.Et in.c.j.de for.fide.Et in.c.domino.lxiij.diſti.cuz aliis
pre alle.Ergo verba ſūt exprimenda.Quarto faciat ad
hoc bonus text.in.c.iuramenti.xxij.q.v.ibi qui iurat ad
hoc iurat vt quod verum eſt loquatur.Et ibidez:qui ve
rum loquitur iurat.Nec obſt.ꝙ Mutus poſſit contra
here matrimonium vt eſt tex.in.d.c.cum apud.⁊ in.d.c.
tue.Quia in matrimonio ſufficit ſolus conſenſuſ.vt in.c.
cum locum.de ſponſa.Et in.c.ſufficiat.xxvij.q.ij.⁊ in.l.
nuptias.ff.de re.iur.Et ꝺ natura huius ver.Sufficit.eſt
ꝙ nihil aliud requirat.Ut eſt gloſ.ſingu:in.c.ſtatutum
in ver.canonicis de reſcrip.lib.vj.Et ibi domi.de ſanct.
gemi.quā gloſ.fecit ſingularem Abba.in.c.j.de poſtu.
prela.⁊ in.c.cum dilectus.de ſucceſ.abinteſ.⁊ vtrobiq̃
per domi.meum do.And.⁊ per Abb.in.c.fi.de ſponſa
duo.⁊ in.d.c.cum loca.⁊.d.c.cum apud ⁊ in.d.c.tue.⁊
in.c.quoniā contra falſam in.xxij.colū.de probatio.Et
lodoui.roma.in.l.cum mulier.in.xvij.col.ff.ſolu.matri.
Soleo limitare ipſam gl.niſi materia ſubiecta aliud ſua
deat per tex.in.c.ſufficit de con.di.j.cōiuncto.c.conſului
ſti de cele.miſſa.vl requirant verba in fari ualēte ſz gl.
in.d.l.cuz notiſſimi.Itē pōdera verbuz ſolus que eſt di
ctio limitatiua:vt not.in.d.c.ſufficiat facit.l.his ſolis.C.
de reuo.don.⁊.l.ſolam.C.de teſti.licet aliquando aliud
intelligatur vt dicit glo.in dcō.c.ſufficiat ⁊ in.c.nullam.
xviij.q.ij.de verbo.tota.Uel verba ſunt neceſſaria quā
tum ad eccleſiam.vt in.d.c.tue ſufficit ergo hoc caſu ꝙ
conſenſus ſignis exprimatur.Itē editum de matrimo-
nio eſt prohibitorium vt in.d.c.cum apud.Nec obſtat ꝙ
mutus poſſit teſtificari dūmodo ſciat ſcribere.per glo.in
d.c.teſtes.quia hoc non eſt verum per text.in.c.teſtes.
vbi teſtes debent deponere in preſentia iudicis:⁊ nō p
ſcripturam.fac.bo.text.⁊ ibi Abba.poſt do.cardi.in.c.a
nobis qui mri.accu.poſſunt vbi dicit illum text.eſſe no.
iuncta glo.ꝙ teſtis non debet deponere per ſcripturam
ſed viua voce.Et ſic contra Bart.in.l.Theopompus
.ff.de do.preal.vbi dixit contrarium.Nō patz per id qꝺ
dicitur in.l.de minore.§.tormēta.ff.de queſt.⁊ in.l.iij.§.
diuus.Et ibi Bal.ff.de teſti.Et hoc voluit Joā.fab.in
.§.mutuz inſti.de teſta.Nec obſtat ꝙ iſtud non eſt exp̄ſ
ſum quia imo eſt iure cautum.vt in.d.§.ſed neq̃.Et in
d.c.Et ſi chriſtus.⁊ in.d.c.iuramenti contrarium tamen
puto de iure verius.Nam iuramentum principaliter
dirigitur in deum.bo.text.⁊ ibi omnes in.c.debitores.j.
eo.Nam non refert.quo ad deum an verba expriman-
tur vel non dūmodo appareat de conſenſu.per aliqua
ſigna.Quia deus interrogat cor ⁊ non manum.xiiij.q.
.v.Si quid inueniſti.c.erubeſcant.xxxij.di.c.nouit de
iudi.Secundo illud dicitur eſſe de ſubſtantia quo nō in
teruen iente actus corruit.l.prolatam.C.de ſentētis ⁊ in
terlo.om.iudi.c.fin.de ſenten.⁊ re.iudi.lib.vj.ſed nullibi
reperitur expreſſum.ꝙ ſi verba non interueniāt in iura-
mento actus corruat ergo ⁊c̄.Maxime cum nulla lex
ſeu canon de hoc diſponat vltra precedens annullando
actum per no.in.l.nō dubiū.C.de legi.Et i.l.j.ff.de lib.
⁊ poſthu.⁊ in.c.in nomine domini de teſti.per Abb.re-
ferentem Bal.⁊ alios licet ipſe aliter diſtinguat.vel ap
ponens clauſulam decreti.vt not.in.c.Dilecto de p̄ben.
cū ſimi.Tertio conſuetudo eſt optima legum interpres
.c.cum dilectus de conſue.l.cum de interpretatione.ff.
de legi.Sed conſuetudo eſt ꝙ iuramentum quod ſepi-
us exprimatur ſepius preſtetur ſine verbis:ergo ſtandū
huic conſuetudini data varietate opinionuz doct.per id
qꝺ voluit Jo.an.in.c.j.de cōſti.Et ibi idē Abb.q2 mime
ſūt mutāda ⁊c̄.l.mime.ff.ꝺ legi.fac.id qꝺ legit ⁊ no.i.l.
labeo.ff.de iureiuran.Et in.l.generaliter.§.his de pre-
ſentibus.C.eo.Nec obſtat.d.§.Sed neq̃ quia non dic̄
ibi ꝙ ſint verba de ſubſtantia:ſed verba declarant ani-
mum ſicut alia ſigna.Nec obſtat ꝙ dictio ius accipi de-
beat pro expreſſione verboruz.quia non eſt verum.Et
glo.in.d.l.ſi pater non bene dicit imo debuit exponere
iure.i.aliis concurrentibus.que neceſſaria ſunt:ſed pet.
⁊ Cyn.in.d.autē.ſacramen.Nec obſtat illud non poteſt
accepto ferri ⁊c̄.Quia imo ſolo cōſenſu.rebus integris
tollitur acceptilatio.l.pe.alias fi.ff.ꝺ accepti.⁊ ſic intelli-
gitur.d.l.⁊ per iuſiuranduz concludas ergo ad iuramē
ti ſubſtantiaz verba non eſſe neceſſaria ⁊ hec eſt cōmu
nis ⁊ verior opinio ⁊ in pratica quotidie ſeruatur.

Quero ſeptimo an pariformiter puniat fidei trāſ-
greſſor ſicut iuramenti violator ⁊ primo videtur ꝙ ſic
ſm quoſdaz quos refert Archidia.in.c.iuramenti.xxij.
q.v.⁊ voluit hoc Hoſti.in ſūma huius titu.in diffinitiōe
iuramenti in verbo ſacre rei.Et hanc partez tenet arch.
xxij.q.j.in ſūma.hoc voluit glo.per illum tex.in.c.quere
lam.ne prelati.vi.ſuas.glo.in.c.conſtitutus.de tranſ.glo.
in.c.ij.de ſponſa.glo.in.c.peruenit de fideiuſ.glo.iuncto
tex.in.c.ad aures.quod metus cā.Addas aliā peregri.
gloſ.in.c.ex litteris de conſti.in gloſ.j.Hoſti.in.c.quere-
lam poſt glo.j.eod.Abba.in.d.c.ad aures ⁊ in.d.c.que
relam.j.eo.⁊ in.d.c.ij.⁊ in.d.c.querelaz ne prela.vi.ſuas
Et facit.optimus tex.in.c.peruenit el.ij.in ver.iuramen-
to vel fidei obligatione.j.eo.Quia omnis fidei preſtatio
eſt iuramentum ſm Abba.in.d.c.ad aures.Itē accide-
re poteſt ſm eum ꝙ plus peccaret veniens contra fidez
q̄ contra iuramentum.Nam periurium tanto eſt gra-
uius quāto id ſuper quod iuratur erat ſanctiuſ.c.mouet
xxij.q.j.Ad idez abbas in.d.c.ad aures adducit text.in
.c.tua.j.eo.niſi clericus priuatur beneficio ſuo pro periu
rio putatiuo.i.pro eo quod vitare non poteſt quo ad vul
gi opinionem licet in veritate non ſit periurium.fortius
ergo debet priuari quando venit contra preſtationem fi
dei.Ad idem etiam adducit.d.c.peruenit de fideiuſ.vbi
copulatiue dicitur ſi contra religionem fidei ⁊ iuramen
ti ſui ⁊c̄.Unde preſtationem fidei ibi appellat iuramen
tum.Nam vnicum interuenit ibi iuramentum ſeu fidei
preſtatio ⁊ ita reſidet Abb.in.d.c.ad aures.D.meus.d.
Andre.ibi in.c.vex.j.eo.ſeqtur hāc partem.quia preſta
tio fidei ⁊ iuramentum equiparant ⁊ vbi duo equiparā
tur a iure diſpoſitum in vno habet locum in reliquo.gl.
eſt ordina.in.c.ſi poſtq̄ cum aliis fi.de elec.li.vj.hoc idē
voluit Gaſp.cald.in.d.c.ij.de ſponſa.⁊ Innocē.in.d.c.
ad aures.Et Joan.and.in dcō.c.querelam.j.eod.⁊ idez

ſentit in.c.cuꝫ tẽpoꝛe ꝺ ar. Et ibi domi.Anto.vbi concludunt ꝙ.l.ſi quis maioꝛ.C.de tranſac.habet locum in ueniente contra fidem.licet aliter voluerit ibi Joã.de imo. ⁊ bene.tamen opinionem Joan.and. ⁊ Anto. ſequitur Alex.in.d.l.ſiquis maioꝛ in fi.cõtrariam partem tenent dñs Ant. ⁊ Jo.de imol.in.d.c.querelã.ĩ.eo. Et archi.in d.c.iuramẽti dicẽtes ꝙ lꝫ equiparant̃ pꝛeſtatio fidei ⁊ iuramẽtũ per.d.c.ad aures ⁊ per.d.c.peruenit:tñ differũt in impoſitione penitentie:qꝛ maioꝛ iponit̃ penitentia piuro.vt no.gl.in.c.cleric⁹.ĩ.e.facit quod habet̃ in.c.ij.xxij.q.v.⁊ pꝛo hoc etiam facit.qꝛ non reperitur iure cautum iſtud crimẽ beneficij pꝛiuationem inducere ergo erit ſecus per id qꝺ no.glo.xv.q.viij.in ſũma ⁊ maxie quia nõ videt̃ eadem rõ per omnia ex quo mioꝛ penitẽtia iponitur.⁊ ſic minus cenſetur delictũ.xxiiij.q.j.c.non afferramus.facit quod not.in.c.j.de ſepul.lib.vj.per Arch.hãc partem tenuit ibi Pe.de ancha.⁊ domi.cardi.in.d.c.ij.de ſponſa.⁊ in.d.c.ad aures.⁊ domi.de rota deciſ.ccc.xxxij.in antiq.quã refert Dominic.de ſancto gemi.in.c.cum in poſitionibus de iureiuran.lib.vj.hoc voluit Cy.⁊ Bal.in.l.nec non §.itẽ ſi quis.ff.ex quib.cau.ma.vbi referunt ꝙ quidam miles pꝛomiſit eſſe in caſtro quodam ad tractandam pacem.ĩ.certum tempus ſub pena ſimiliter ⁊ barones.modo barones fuerũt.ĩ.terminũ in caſtro. Jſte miles dum iret ad caſtrum hoſpitium habuit in itinẽ in caſtro alio. Mane recedere volens fuit detẽtus a domi.caſtri petente ab eo mille floꝛenos quos ſub fide ſua ei ꝓmiſit ne in compedibus ⁊ ergaſtulo detineret̃.tñ ſtaret ĩ caſtro.miles nõ potuit adiplẽ nec aplicare.ĩ.terminum ad caſtrum deputatum.⁊ petita fuit ab eo pena a qua per ſententiam fuit abſolutus. Jn appellatione fuit ſententia reuocata. Dicunt ibi Cyn.⁊ Bal.ꝙ recte fuit condemnatus ad penaꝫ.quia nõ obſtat fidei pꝛeſtatio quia fide pꝛeſtita recedere debebat.ſecus dicit ibi Bal.ſi iuraſſet.quia tũc a pena excuſaret̃.quia iuramẽtum exactum per metuꝫ eſt ſeruandum donec abſoluatur iurans.c.ſi vero:⁊.c.verum.ĩ.eo.hanc opi.ſequitur Jo.de ana.in.d.c.querelam.ne pꝛela.vi.ſuas.rõnibus ꝑalle.que quidem opinio ſemper mihi placuit per reg̃las Nam pena nunꝗ̃ debet imponi niſi in iure expꝛimatur glo.eſt ſingu.ꝺm Abba.ibi in.c.fi.de iure patro.Tu allega aliã.xv.q.viij.in ſũma.lxxxj.di.c.j.pꝛo quibus glo.ſoleo allegare.bo.tex.in.l.at ſi quis.§.idem labeo lo.ij.ibi cum in eum pena ſtatuta nõ ſit.ff.de religio.⁊ ſumpti fu.facit tex.in aut.de nõ elig.ſecũdo nub.in ver.non eſt lex tale quid dicens.⁊ tex.in.c.j.in verſi.nuſꝗ̃ cautum repitur ne ſede uacãte. Secũdo vbi nõ eſt omnimoda ratio pena ꝓpꝛiũ caſum excedere non debet.bonus tex.in.§.pena de peni.diſt.j.in ver.pena pꝛopꝛium caſum non excedat.Et no.in.c.j.de temp.oꝛdi.li.vj.ſecus vbi eſſet idẽtitas rationis vt eſt bo.tex.in.c.j.in.§.poꝛꝛo.in ti.que fuit pꝛima cauſa benef.amit. Cum ergo iſta pena non ſit expꝛeſſa nec ſit rõis idẽtitas in ueniente contra fidem.ſicut in ueniente contra iuramentum ergo ⁊c̃. Tertio adduco bonum tex.a nemine ponderatum in.c.cõmiſſuꝫ.de ſponſa.vbi quidam dedit fidem de contrahendo matrimonio ⁊ ſe cum ea.ĩ.biẽnium per verba de pꝛeſenti contracturum pꝛeſtito iuramento firmauit. Jſte volebat ingredi religionem.dubitatum fuit nũquid poterat.papa reſpondit:ꝙ tutius eſt ei religione iuramenti ſeruata pꝛius contrahere.⁊ poſtea ingredi religionem. Naꝫ papa ibi potius fundat ſe ſuper iuramento ꝗ̃ fidei interpoſitione.Cum in conſultatione fuerit dictum de fide ⁊ iuramento.⁊ Papa in ſui deciſione iuramentuꝫ duntaxat conſiderauit.licet ille tex.poſſit in contrarium retoꝛqueri.tamẽ pꝛimum puto verius. Nec obſtat ꝙ equiparantur fides ⁊ iuramentum quia illud veruꝫ quo ad deum ⁊ quo ad obſeruantiam.⁊ ad obligationem inducẽdam.vt not.in.d.c.clericus.et Domini.de ſancto gemi.in.d.c.j.in.j.colũ.de ſepultu.lib.vj.ſecus quo ad pene impoſitionem ꝺm Jo.de imol.poſt Ant.de but.in.d.c.querelam.ĩ.eod. Nec obſtat quod dicit Abba.ꝙ accidere poſſit ⁊c̃.Quia reſpondeo conſideranduꝫ eſſe potius id quod frequẽter accidit.l.Naꝫ ad ea.ff.de legi. Nõ ob.d.c.tua qui loquitur de iuramento ⁊ periurio putatiuo Et idem iuris eſt de periurio vero ⁊ de periurio putatiuo quo ad vugli opiniõem ſecus in caſu noſtro cum nõ reperiatur iure cautum. Et per iſta habes communem opinionem.⁊ veriorem ꝙ violatoꝛ fidei non puniatur ſicut violatoꝛ iuramenti quam in pꝛatica puto ſeruandaꝫ licet contraria videatur equioꝛ ⁊ ad pꝛedicta vide ꝙ pulchꝛe voluit Jnno.do.Anto.⁊ Joan.de imo.⁊ Abba.in.c.veniens.ĩ.eod.vbi Jnnocẽ.videt̃ facere differentiam inter factum pꝛomiſſum ⁊ factum iuratum.

Quero octauo an iuramentum ſit pꝛiuilegiatum ⁊ aliquam pꝛerogatiuam habeat.Et adducam aliqua ꝺ potioꝛa iuramenti pꝛiuilegia perpetuo memoꝛatu digna.

Pꝛimum pꝛiuilegium

eſt ꝙ in obligationibus facti licet quis pꝛeciſe nõ compellatur ad factum vt in.l.ſtipulationes non diuiduntur in pꝛincip.ff.de verbo.obligatio.tamẽ ſi interponitur iuramentum tenetur pꝛeciſe ad factum.glo.eſt ſingula.in.l.ſi pecunia in ver.neceſſe habes.quia iuranti.ff.de condi.ob cauſaꝫ quã allegauit ſignanter Bal.in pꝛoemio feudoꝛum.⁊ in.l.j.C.de ſententia que pꝛo eo ꝙ intereſſe ꝓfer.in.viij.⁊.xij.colũ.Et Saly.ibi.xvj.col.domi.anr.in.c.veniẽs.ĩ.eod.in ⁊.c.querelam.ne pꝛela.vi.ſuas in verbo not.Hoſtiẽ.Joan.and.Joan.de imol.⁊ do.abba.in.c.ꝑ tuas de arbi.Joan.de imol.in.c.ij.de pignoꝛi.Angel.⁊ Paul.de caſtro in.l.ſi conuenerit.ff.de iuriſdi.omniuꝫ iudic.domi.meus domi.An.ſicu.in.c.iurauit de pꝛoba.domi.meus Alexã.de imo.in.d.l.ſi pecuniã in gl.d.ver.neceſſe ⁊.l.ſtipulatiões non diuidunt̃ in verbo demũ.in ꝗ̃tum Bar.ꝺ in.viij.q.in.xvj.colũ.ff.de verbo.obliga.contrarium tenuit hic dominus meus domi.And.quia iuramentum regulatur ꝺm naturam contractus.l.fi.C.de non numera.pecu.⁊ contra illam glo.tenet Joan.de imol.in.l.ij.§.ſed ⁊ ſi quis.ff.de dona.⁊ Joan.de Ana.in.c.Querelam ne pꝛela.vi.ſuas. Quia pꝛincipalis obligatio facti recipit tacitam obligationem ſi non ſoluat̃ intereſſe.⁊ dicit ꝙ etiam de iure canonico quis non poteſt pꝛeciſe compelli ad factum virtute iuramenti. Quia qui pꝛomittit factum pꝛomittit duo.vnum expꝛeſſe.ſ.factuꝫ aliud tacite.ſ.intereſſe vt pꝛobat text.⁊ gloſ.in.d.l.Stipulationes. Unde eſt in optione pꝛomittentis quid velit ſoluere an tacitum vel expꝛeſſum.offerens intereſſe ⁊ ſic tacituꝫ dicitur ſeruare iuramentum in quo etiam de iure canonico ineſt tacita cõditio.c.quẽ modum.ĩ.eo.facit tex.⁊ glo.in.d.l.fi.ff.de liber.cauſa. Et hanc partem vidi ſequi domi.Ant.de but.poſt Jnno.in.d.c.per tuas quos refert ibi Abba.⁊ ſic domi.Anto.in hoc fuit varius. ¶ Ego puto gloſ.l.ſi pecunia eſſe veram:⁊ quod virtute iuramenti quis pꝛeciſe compellitur ad factum ⁊ non ſufficit ſoluere intereſſe.quia factum iuratum debꝫ adimpleri in foꝛma ſpecifica bo.text.eſt in.c.ad noſtram el.j.ĩ.eodẽ ⁊ hanc partem tenent cõmuniter canoni.⁊ legiſte. Secundo moueoꝛ per op.tex.in.c.cum tempoꝛe de arbi.vbi domi.Abbas colligit in ſecũdo not.ꝙ iuramentum adeo firmat compꝛomiſſum ꝙ poteſt pꝛeciſe agi ad obſeruantiam laudi.nec eſt opus agere ad intereſſẽ:⁊ de hoc videt̃ etiam tex.in.d.c.querelaꝫ quem ad hoc ponderat ibi domi.Anto.do.Alexan.in.d.l.ſi pecuniã refert Rapha.fulg.ibi dicẽ ꝙ de iure cano.ꝑciſe cogeret̃ per cen.eccl.c.ſicut ex litteris ⁊.c.ex litteris lo.ij.de ſponſa.⁊ repꝛehendit Joan.de imol.in.d.l.ij.§.ſed ⁊ ſiqs nõ bñ ponderaſſe gl.i.d.l.ſi pecunia in ver.neceſſe. Hãc ptẽ tenuit ibi bal.⁊ in.l.ſed ⁊ he.§.ꝑtoꝛ.ff.de ꝓcu.vbi allegat.l.ſiqs maioꝛ.C.ꝺ trãſ. Tertio moueoꝛ quia iuramentum põt ſeruari ſine diſpendio ſalutis eterne ꝗ̃ ſeruari debet.c.ſi vero ⁊ in.c.cum contingat.ĩ.eo.⁊ in iuramento ineſt clauſula ꝙ iurans omni efficatioꝛi modo quo poteſt obligetur.l.cum pater in.§.filius matrẽ.ff.de lega.ij.c.ad noſtram el pꝛimo.ĩ.eodem.nec obſtat.c.per tuas de arb.vbi videtur ꝙ ꝓmittens ſtare ſnĩa arbitri pꝛeciſe nõ cogitur ſꝫ ſufficit pꝛeſtare intereſſe vl̃ penam ſoluere vt ibi ⁊ in.c.dilecti eo.titu.poteſt etiam reſponderi ꝙ ibi pꝛeciſe ⁊ determinate ſe nõ obligauit ad certum quid ſed in genere vt ſtaret laudo dicendũ vnde ne arbiter poſſit ad libitum ledere iura ſtatueret vt ſoluere penam ſufficiat vel intereſſe quia non interuenit purus conſenſus ſuper laudatis.nam poſt emologationem non competit aliquid remedium.l.penul.C.de arbit.c.per tuas.vnde ſi cõpꝛomittens aliquo modo cogitaſſet quod arbiter poſt modum pꝛonunciauit ⁊ habuit

buit animuz ſe obligandi ad illius obſeruantiaz ſine pa
cto nõ poſſet retrocedere ar.c.iuramenti.xxij.q.v. ceſ
ſat eni rõ premiſſa hoc caſu vnde concludo cum opi.cõ
muni ꝙ ratione iuramenti quis preciſe ad factum com
pellatur quidqd alij dixerunt.

Secundum priuilegium eſt ꝙ licet i cõ
tractibus innominatis ſit
loc⁹ penitẽtie regulariter fallit niſi apponat iuramentuz
glo.etiam ſingul.in.d.l.ſi pecunie.ff.de cõdi.ob cauſaz
ſm Saly.ibi in verſi.neceſſe quia per iuramentum res
deſinit eſſe integra ⁊ illam glo.ſequitur Joan.de imol.
in dicta.l.ij.§.ſed ⁊ ſiquis.ff.de dona.licet .d. meus.d.
Andre.hic aliud velit per tex.in.d.l.fina .C.de non nu.
pecu.Sed tene glo.cõmuniter approbatam in.d.verſi.
neceſſe quam ſecutus eſt idez.d.meus in.c. iurauit de
probationi bus

Tertium priuilegium eſt ꝙ vbi apponit iu
ramentum non habet locuz pur
gatio more licet alias admitteret vt legitur ⁊ not.in.c.
potuit de loca.⁊ in.l.et ſi poſt tres.ff.ſiquis cau.⁊ in.l.in
ſulam.ff.de verb.obliga.ita pulchre dixit ſaly.in.l.ſi pa
cto quo penam in.xij.colum.ibi ſecũda cõcluſio.C.de pa
ctis allega.caſum ſingularem in.l. ſiquis maior .C. de
tranſ.⁊ hoc operatur iuramentum contra quod veniẽ
do efficitur periurus ⁊ ſic infamis.c.querelam.j. eod.
⁊.ij.q.j.infamis ⁊ ſic infamie pena ſtatim eſt executioni
demandata ſeu facta eſt infamie executio ⁊ per conſe
quens non debet poſſe moram purgare nec in priſtinũ
ſtatum poſſet ſe reſtituere cum ſolus princeps infamiaz
reſtituat.ff.de poſt.l.j.§.de qua ⁊ not.in.c.cum te.j. de
ſententia ⁊ re iud.⁊ ita reſidet ſaly.in dicta.l.ſi pacto ⁊
hanc partem tenuit Joan.de imo.in.d.l.ij.§.ſed ⁊ ſiqs
vbi allegat ad hoc Ange.⁊ Barto.in.d.l.inſulam vbi
plene per modernos.Et voluit .d.meus in.d.c.iurauit
quod intellige procedere in foro cõtentioſo ſecus in fo
ro anime iſta eſt gl.fin.in.c. aput miſericordem.xxxij.q.
.j.per illum tex.Et inꝗtum ſaly.dixit ꝙ infamie execu
tio ſtatim eſt facta intellige a iure.Sed remanet decla
ratio iudicis ſm docto.in.d.l.ſi quis maior per id quod
legitur ⁊ not.in.c.cuz ſz leges de hereti.li.vj.⁊ in.l. ei⁹
qui delatorem per Bar.ff.de iure fiſci.

Quartum priuilegium eſt ꝙ vbi apponi
tur iuramentum ibi nõ requi
ritur interpellatio ſing.fuit dictum Specu.in titu.de ad
uo.§.j.verſicu.ſed nunquid is qui iurauit refert ⁊ ſequi
tur d.meus.d.Andre.hic ego adduco tex. coniuctꝰ ibi
notata per doctores in.l.eum qui .§. ſi iurauero .ff.de
iureiurando

Quintum priuilegium eſt licet in materia
contractus non ſit loc⁹ remiſ
ſionis vt in.c.romana.§.cõtrahentes de for.compe.lib.
vj.tamen ſi apponitur iuramentuz eſt ſecus.ita pulchre
dixit Ang.in.l.heres abſens.§.j .ff.de iud. vbi dicit eẽ
dictuz ſuum nouum per tex.ad hoc ſingu.in autẽ.de ex
hi.re.iud.§.ſi vero etiã quidam iuret in verſic. omnino
colla .viiij.

Sextum priuilegium.iuramentum habz vi
clauſule rato manente pacto ⁊ ſic
contraueniens tenetur ad penam ⁊ tenetur ſeruare pa
ctum iuratum ita dixit Bartolus in.l.ſiquis maior.C.
de tranſactionibus quem communiter doctores ſequũ
tur ⁊ dominus meus dominus Andre.hic.

Septimum priuilegium .iuramentum
habet vim clauſule dero
gatorie ſm Bartolum in .l. ſi quis in principio teſta
menti.ff.de legatis.iij.

Octauum priuilegium
eſt quia iuramentum accumulat forum foro .c.finali de
foro competenti .lib.vj.quia ſi apponatur a laycis in cõ
tractu poteſt adiri iudex eccleſiaſticus ad obſeruan
dum iuramentum quod eſt bene notan.cum hodie fe
re in omni contractu apponatur iuramentum facit qđ
not.j.eodem cum ſit generale de foro communi ⁊ in.c.
nouit de iudi.

Nonum priuilegium eſt nã
iuramentum habet vim clauſule codicillaris textus in
.l.cum pater .§.filius matrem .ff. de legatis ſecundo
probatur in .c. ad noſtram el.iij.j.eodem ⁊ voluit ab
bas in .c.quanto ⁊ in.c.ex reſcripto.j.eodem ⁊.d.ant.
in.c.veniens.j.eodem.

Decimum priuilegium
eſt.licet inſtrumemtum publicum continens contrac
tum de iure communi non habeat executionem para
tam .l.minor xxv.annis cui fidei commiſſum.ff.de mi
noribus tamen ſi in fine inſtrumenti poſt contractum
diceretur .Et quia de predictis poſſet dubitari dictus p
miſſor detulit iuſiurandum ſtipulatori qui iurauit cen
tum ſibi deberi ꝙ tale inſtrumentum ratione iuramẽ
ti voluntarij habet executionem paratam ſm Barto.
⁊ fulg.in .l.ij.ff.de iureiuran.Et fulg.in .l. ſi poſſeſſori
.§.ſi cum hereditate .ff.de iureiuran.⁊ Pau.de caſt.
in.l.nam.Et poſtea .§.ſi petito eod.titulo.Et in.l. poſt
rem .ff.de re iud.⁊ Alex.in dicta.l.ij.⁊.lz Ang.⁊ roma.
aliter ibi dicant vide ibi plene per domi. Alexan. ⁊ per
domi.meũ domi.Andre.hic vbi dicit ꝙ poteſt ſaluari
dictum Barto.ſi tale iuramentum deferatur coraz no
tario quia eſt iudex cartularius ex forma ſtatuti vt dicit
glo.in.l.prima .ff.de iudic.⁊ habet in.l.ij.C.vbi ⁊ apđ
quos

Undecimuz priuilegiũ
eſt.licet .Conductor non ſoluens penſionem ſeu Em
phitheota non ſoluens Canonem non cadat a iure
ſuo niſi elapſo biennio in locatione .l. quero .§. inter
locatorem .ff. locati .Et in emphitheoſi elapſo termi
no in priuatis .l. ſecunda .C. de iure emphitheo. Et
in eccleſiaſticis per biennium capitulo potuit de loca.
fallit vbi interueniat iuramentum .textus eſt optimus
⁊ ibi Baldus in capl'o querelam infra eodem ⁊ vo
luit dominus meus Alexand. conſilio.cxxvj. incipiẽ.
primo id de quo queritur in primo volumine.licet q
dam aliter dixerant in lege ſecunda .C. de iure em
phitheo. per textum in .l. finali .C. de non numerata
pecun. tamen mutaret opinio. ⁊ bene in .l. ſi quis
maior .C. de tranſactionibus.Ego teneo dictuz Bal.
per dictum capi. querelam .Nam papa ibi non con
ſiderauit Biennium ſed iuramẽtum cuius tranſ
greſſorem voluit remoueri ex quo illud non ſerua
uit .Ergo non ſolum poſt biennium ſed ante bien
nium poteſt remoueri ⁊ priuari re conducta ſeu em
phitheotica .Nam ibi fuit contingentia facti ⁊ non iu
ris miniſterium ꝙ ceſſauit Biennium .Item Si ibi
conſideraretur biennium fuiſſet queſtio de indubita
bili contra .l quod labeo .ff.ad carbo. Et in capitulo
cum iure peritus de electionibus cum de biennio iaz
iure cautum erat vt in dicto capitulo potuit ⁊ in autẽ
tica qui rem .C. de ſacroſanct.eccle.Canonizata .x.q.
ſecunda ⁊ ita dixi in notabilibus meis in verſiculo
emphitheota dum eſſez ſcholaris .Secundo moue
or ex hoc ſubtili fundamento .nam habeo ꝙ ſi aliqđ
predium deſertum alicui aſſignetur ⁊ per editum ci
tatur dominus vt infra ſex menſes veniat ⁊ recu
peret rem ſuam ſi per dictum tempus contumax ſu
erit per lapſum ſex menſium priuatur perpetuo do
minio rei ſue .Iſte eſt celeber. textus in .l. locorum
.C. de omni agr. deſer.libe.xj. dicit ibi Angelus ex
illa .l. ſingula. collegi ꝙ cum res publi. ⁊ eccleſia eq
parẽtur vt notat in.l. res publi.C ex quibus cauſis
maiores ⁊ in eccleſia requiritur ceſſatio biennij vt
emphitheota expelli poſſit dicto capitulo potuit.illud
verum eſt vbi eccleſia non citauit emphitheotam vt
veniret ad ſoluendum Canonem .ſed vbi citauit non
erit neceſſarius curſus biennij .ſed ſufficit lapſus ſex
menſium per illam .l. locorum quod dicit ſingula
riter nota. ꝓ pulchra limitatiõe dicti capituli potuit
Ego dico idem vbi interuenit iuramentum .nam
iuramentum habet vim interpellationis vt dixi ſu
pra in quarto priuilegio ⁊ probatur in .l.eum qui.§.ſi
iurauero .ff. de iureiurando vbi ſi ſimpliciter eſſet
preſtitum iuramentum elapſo ſexto menſe priuaretur
vbi vero eſſet appoſitũ certum tp̃s puta vt anuatim ſol
ueretur tunc ſtandum eſt conuentioni quia contractuſ
accipiunt .l. ex conuentione .regula contractus cum

vulg. de regu. iur. lib. vi. ⁊ probatur in dicto .c. querelam in verſiculo annuatim. Et iſtud dictum puto verū ad illam .l. locorum. Tertio facit op. textus in .l. ſi quis maior .C. de tranſa. vbi veniens contra tranſactionem iuratam mox .i. incontinenti priuatur actione ⁊ iure ſuo ⁊ ille tex. loquitur ne dum ī contractu tranſactionis ſʒ etiam in pacto iurato quod eſt generale ad oēs ꝯct⁹ .l. j. .ff. de pact. no. glo. ī fi. i. l. j. ī pn̄cipio de ac. ⁊ ob. Et doct. ibi dicunt communiter ꝙ illa .l. ſi quis maior vendicat ſibi locum in quolibet cōtractu. fac̄ ibi tex. v̄. placiꝭ Et voluit hoc d. Abba. in cōmento .c. per tuā ī. vj. col. de arb. Nec ob. d. l. fi. C. de nō nu. pe. qꝛ vt dicit ibi ſali poſt alios illa .l. procedit quando iuramentum eſt appoſitum ſolutōi ſecus ſi veritati vt quia iurat debitor vere numeratū vel niſi ſimus in caſibus in quibus tacita cōditio ſit iuramento ſm̄ eum ibi ⁊ not. in .c. quemadmodum .j. eo. vel dici poteſt ꝙ illa .l. tantum habet locum ī excep. non nu. pe. que opponi poteſt .j. biennium iuram̄to nō ob. Et pondero mihi verba ibi eſt huiuſmodi exceptōe. nam dictio huiuſmodi eſt dictō reſtrictiua vt notat Jo. andre. in .c. veniens de p̄ſcri. ⁊ dn̄i. de ſanc. ge. in .c. ij. vt lit. pen. li. vj. Et pōdero etiam verba ibi in alijs inſtrumentis que talem exceptionem recipiūt.

Duodecimuz priuilegium eſt ꝙ vbi fideiuſſor iurauit non requiritur excuſſio debitoris principalis textus not. ſm̄ Bald. ⁊ d. Pet. de ancha. in .c. ex reſcripto .j. eod. licʒ aliter velit ibi d. meus d. Andre. ⁊ illud dictum Bald. ⁊ pe. in practica dum bononie legerem allegaui ⁊ ita in facto obtinui. allegaui celeb. con. d. mei alexā. d̄ Jmol. in ordine .xxxij. inci. in cā executionis mote in q̄nto ⁊ q̄rto principali fundamento in quarto volumie vbi refert ⁊ ſequitur Bald. in dicto .c. ex reſcripto quod not. pro limitatione autē. p̄ſente. C. de fideiuſ.

Decimuz tertiuz priuilegium eſt ꝙ vbi apponit̄ iuramentum non eſt neceſſe ꝙ mulier renunciet beneficio ſen. cō. uelleyani quod loquitur de interceſſionibus mulierum. Quia vbi iuratur non eſt de apicibus iuris diſputandum ſed de ſola equitate iuramenti. iſte ē text. pulcer. iuncta glo. penul. in d. c. ex reſcripto ⁊ ibi omnes ⁊ preſertim Abb. allegāt Barto. in .l. ſi quis pro eo .ff. de fideiuſ. ꝙ contractus fideiuſſionis firmat̄ iuramento ⁊ Bald. ibi ſubdit idem eſſe in minore iurante ꝙ nō ſit neceſſe vt certioretur de beneficio reſtitutionis in integrum quia non excludit̄ vi renunciationis ſed tanꝙ perfecte etatis licet dy. ſm̄ eum conſuluerit cōtrariuʒ. p quo facit glo. or. ff. de verb. ob. l. ſciendum vbi videas Et per cy. in .l. ij. C. de reſcin. ven. vnde cautius eſt ſm̄ Bald. in inſtrumentis apponere ꝙ renunciauit beneficio minoris etatis certioratus de qualitate beneficij. adde tamen ſingulariter quod licet mulier renunciauerit cū iuramento beneficio velleia. nihilominus non intelligitur renunciaſſe noue conſtitutioni que mulierem ipſo iure releuat de quo in auten. nōnulli iudicum. §. ſed illd̄ ver. ita modo hoc dixit Bald. in .l. j. C. ne vx. pro mari. Et quo ad primum aliter videtur ſentire Joan. in .c. cū cauſam de emp. ⁊ vendi. d. Anto. in .c. cum cōtingat .j. eodem tenet id quod tenent omnes in d. c. ex reſcripto quod indubitant̄ eſt tenendum ⁊ idem tenet ibi Jo. de Jmo. ⁊ d. An. de but. ꝙ mulier non poſſit vti velleia. ne veniat cōtra iuramentum qd̄ etiam ſeruanduʒ eſt i foro ciuili per ea que habēt̄ in .c. licet de iureiuran. li. vj.

Decimuz quartum priuilegiuz ꝙ licet alias promittens factum alienum ad nihilum obligetur inſti. de inuti. ſtip. §. ſiquis alij Cum vulg. tamen ſi promiſit factum alienum cum iuramento obligatur ad operam preſtandam vt intelligatur ſe promiſiſſe ſe facturum ⁊ curaturum. iſta eſt glo. vlti. ſingu. ſm̄ abba. in d. c. ex reſcrip. ⁊ ibi Bald. ⁊ omnes ego adduco glo. in .c. quotiens cordis oculus .j. q. vij. in ver. ⁊ per te vbi dicit regulam procedere de iure ciuili quod quis n̄ poſſit promittere factum alienum ſecus de iure cano. interueniente maxime iuramento. Et adduco tibi aliam gl. a nemine allegatam in .c. vnico in verſicu. nihil. xxx. q. ij. dicit tamen Bald. in d. c. ex reſcripto. ꝙ in ſtipulationibus iudicialibus ⁊ pretorijs ſingulariter fingitur promiſiſſe ſe facturum ⁊ curaturum vt not. ff. de verboruʒ obliga. quotiens quis alium .ff. de in ius vocā. l. eum ꝓ quo. Et quod īportent iſta verba promitto me facturū ⁊ curaturum. vide Abba. in .c. gēma. in. iiij. columna d̄ ſponſa. Federicuʒ de ſenis conſi. cxxij. incip. Martinuſ promiſit ſe facturum ⁊ curaturum Franciſ. Aret. moder. conſi. lxxx. incip. in chriſti nomine amen ⁊ eius matris virginis Glorioſe ⁊ beati Auguſti. in. vj. columna ī verſiculo ad octauum igitur venio. Et per eundeʒ ī cōſilio. cxliij. incipi. ex facto proponitur ꝙ illuſtriſſimus ⁊ excelſus princeps Franciſcus ſfortia dux mediolani. d. Anto. in dicto .c. gēma ⁊ in .c. ex litteris eodem titu. ⁊ glo. in .c. tibi dn̄o. lxiij. diſ. per Barto. ⁊ moderni in .l. illa ſtipulatio. ff. de verborum obligat. ſentit Abba. in .c. ſignificantibus in fine de offic. delega. ⁊ ita interpellatus ad cōſulendum apud ariminū reſpōdi.

Decimuz quintum priuilegiumē ꝙ iuramentum debet ſeruari in forma ſpecifica .c. ad noſtram el primo .j. eodem non ſufficit illud adimplere in effectu nec ſufficit compenſare q̄ꝙ compenſatio ſit ficta ſolutio .l. ſi peculium. §. j. ff. de ſtatu lib. facit quod voluit Saly. in .l. generaliter in principio. C. de re. cre. ⁊ iureiuran. Quod implementum conditioniſ inſerte ī ſententiam contra reum ſi actor iurauerit non poteſt fieri per heredes. Barto. tamen in .l. ampliuſ. ff. rem rataʒ haberi videtur determinare contrarium quia cōditiones debent adimpleri in forma ſpecifica ſicut iuramentum vt in .l. qui heredi in principio ⁊ in .l. meuius. ff. de conditio. ⁊ demonſtra. Sed iuſſus dare ſeu ſoluere implet conditionem compenſando vt in .l. ſi peculium preallе. ergo. Preterea ſi ego īpedior iuſta de cauſa facere quod promiſi non ſum periurus vt in .l. finali. ff. qui ſatiſda. cogan. ⁊ in .c. ſignificante de pigno. Sed ſi ego nō ſoluo quando debes mihi reddere ego impendior a te quia ideo tibi non ſoluo quia tu mihi non ſoluis vnde quaſi facto tuo impeditus non debeo eē per iurus hāc rationem facit textus .l. iij. circa principium in verſicu. Jtem queritur. ff. de ſtatu libe. Quid iuris dic poſt Abbatem in dicto .c. ad noſtram in vltima columna ꝙ ante factum eſt ſequenda opinio Joan. andre. ⁊ Jnnocē. vt non fiat compenſatio ſed ſeruetur iuramentum ī forma ſpecifica ſed poſt factum vt quis excuſet̄ a periurio ſequenda eſt opinio Barto. que procedit generaliter quando quis tenetur ſoluere. ſed opinio canoniſt. procedit in caſu d. c. ad noſtram quando ſcilicet tempore traditi pignoris interuenit hoc iuramentum de nō moleſtando ante ſolutiones ſortis. Nam tacite videtur actum vt fructus non compenſatur ante ſolutionem a iuramento licet aliter ſenſerit Joannes Andreaſ poſt boatinum. ¶ Ego dicerē ꝙ opinio Barto. confundit̄ per textum dicto .c. ad noſtram ad hoc meliorem de corpore iuris ſi teneamus intellectum quem gloſam ⁊ doctores communiter tenent. Et ad rationes Bar. poteſt reſponderi dupliciter ſm̄ Joan. de Jmol. in dcō .c. ad noſtram. Primo ꝙ magis debet adimpleri ī forma ſpecifica iuramentum q̄ꝙ conditio vt patet ex textu dicto .c. ad noſtram ſecundum vnum intellectuʒ ⁊ magis communem ⁊ veriorem iunctis legibus per ipſum Barto. allegatis nec etiam in iuramento excuſat impedimentum aduerſarij ſi non eſt tale quod omnino impediat impleri iuramentum vt ibi patet licet ſecus ſit in conditione vt in iuribus preallegatis. ſecus ſi eſſet tale impedimentum ꝙ omnino impediret implementum iuramenti vt in .c. querelā ⁊ in .c. breui .j. e. cū ibi not. ſcd̄o dici poteſt ꝙ illa iura que dicunt ſufficere compenſari ad implendam conditionem loquuntur in eo cui relicta eſt libertas ſub conditione ⁊ ideo fauore libertatis poteſt dici illud fuiſſe ſtatutum. fac. inſti. de do. §. finali. Bald. in dicto .c. ad noſtram dicit ꝙ ille qui cōpenſat non eſt periurus, quia aduerſarij facit quomin⁹ ſoluere poſſit dicit eſſe tex. vnicum in iure in .l. iulianus lapicola. ff. de cōdi. ⁊ demon. cui concor. l. iij. circa princ. in verſiculo vnde querit̄ .ff. de ſta. lib. nec obſtat ſm̄ eū ꝙ iuramentum debet ſeruari in forma ſpecifica quia illud eſt verum quando de nudo facto. ⁊ nō de effectu ē cogitatum. d. l. meuius ⁊ .l. vbi pactum. C. de tranſa. ⁊ .ff. de ver. obli. l. quidaʒ ⁊ d. l. mplius per Bar. Potes

tes pro concordia dicere ꝙ aut quis non poteſt adiplere iuramentum in forma ſpecifica propter impoſſibilitatem ⁊ difficultatem qꝛ ſibi non eſt ſatiſſactum ab aduerſario ⁊ tunc iuramentum non obligat ad impoſſibile ⁊ cōpenſando dicitur ſoluere ⁊ iuramentum adimplere quia neceſſitas excuſat eum ⁊ impoſſibilitaſ.d.c.querelam ⁊.d.c.breui. Et ita procedat doctrina Bart. aut non eſt in tali impoſſibilitate conſtitutus quia poteſt aliunde ſoluere ⁊ tunc dico ꝙ omnino debet adimplere iuramentum in forma ſpecifica per textum.d.c. ad noſtram retento ſecundo intellectu cōmuniter probato a glo. ⁊ docto.ibi ⁊ deinde agat cōtra aduerſarium ſuuz arg.c.debitores.ſ.eo. ⁊ ita procedat dictū. Inno.io.an. Joa.de imo. ⁊ aliorum. Et hec via tanꝙ tutior licet durior eſt tenenda.arg.op.c.iuuenis de ſpon.

Decimuz ſextum

priuilegiuz eſt ꝙ per pactuz litigando coram in cōpetenti iudice ille iudex nō efficitꝰ iudex competens ⁊ paciſcēs poteſt penitere tex.eſt in.l. ſi conuenerit.ff.de iuriſd.om.iudi.limita niſi iuramentum interueniat qꝛ quis poteſt cogi preciſe ad obſeruantiaz iuramēti ex quo poteſt ſeruari ſine iteritu ſalu.eterne.c.ſi vero.C.cum cōtingat.ſ.eo.ſm ange.fulg. Pau. de caſt. ⁊.d.meū alex.in.d.l. Si cōuenerit lz.d. Anto.de bu.aliter voluerit in.c.j.de iud.per illuz tex. ⁊ per.c.per tuas de ar. Sed reſpōde prout reſpondet io.de imo.i.d. .c.j. ⁊ Alex.in.d.l.ſi ꝯuenerit in.j.col.vbi etiā examinat illud quod dixit glo.in.l.ſi pecuniā in ver.neceſſe.ff. de condi.ob cām.an per iuramentum quis preciſe cōpellatur ad factum vt nō ſufficiat ſoluere itereſſe de quo plene dixi.ſ.in primo ꝑuilegio ⁊ de articulo vide plene.d. meum.d.andre.poſt Jo.de ligna. Ant.imo. ⁊ Abba. ⁊ car.in.d.c.j.de iud. ⁊ ibi ꝑ frā.aret.mode. ¶ Mihi placet cōmunis opinio ꝙ vbi interuenit iuramentū in ꝓroganda iuriſditione nō ſit locus penitentie primo qꝛ ꝑ iuramentū res deſinit eē integra ꝑ gl.ſin.in.d.l.ſi pecet ⁊ io.de imo.i.l.ij.§.pe.ff.de don.ſed re nō itegra nō eſt locus penitentie vt no.i.d.l.ſi cōuenerit ⁊ i.d.l.ſi pecunia ergo. ¶ Secūdo qꝛ iuramentū dꝫ ſeruari in forma ſpecifica.d.c.ad noſtram el primo.ſ.eod. ¶ Tertio quia iuramentū ſuādū ē ſi ſuari poteſt abſqꝫ diſpēdio ſalu.eterne.c.ſi vero.ſ.eod. ¶ Quarto a fortiori arguitur ſic. Si ſm opinionem quorundam non ſit locus penitentie qñ ꝓrogatio fit iudici preſenti ⁊ acceptanti vt no.in.d.l. Si cōuenerit.multo fortius qñ iteruenit iuramentum cuz iuramentum principalr deo dirigatur vt legitꝰ ⁊ not.in .c.debitores.ſ.eod.

Decimuz ſeptimū

priuilegium ꝙ licet arbitriū nō pariat actōes quādo fuit iuratum de iure ciuili vt probatꝰ in autē.decernimus.C.de arb.tñ de iure cano.poterit iurās ex iudicis officio cōpelli ad illus obſeruantiam.arg.c.ſi vero.ſ.eo. ⁊ no.in.c.ij.de arb.ita voluit notat Bal.i dicta auten.decernimus licet contrarium tenuerit ibi Barto.tamen opinio Bald.placet abba. in.c.quintaualis in quarta differentia.ſ.eo.arg.eoꝝ que no.per eum i.c.cum cōtingat.ſ.eo.

Decimuz octauū

priuilegiū ē ꝙ fauore aīe ꝑꝑ interuentū iuramēti lex loquēs de cōtractu hꝫ locuz in quaſi cōtractu iſta ē glo.que cōmuniter reputatur ſing. i autē.ſacramēta pu.ſup.v.cōtractibus.C.ſi aduer.vē. itē hꝫ etiā locū i diſtractu.i.liberatione aliqua quam aliquis facit per quem diſtractum plerunqꝫ decipiūtꝰ adoleſcentes facientes refutationem tutoribuſ quondaz ſuis cū iuramento.glo.eſt ſing.in.l.quid ergo in princi.in ver.cōtrariū.ff.de cōte.iud.tut.ſꝫ Bald.hic in Rica ⁊ oēs in.d.autē.ſacra.pu.optime faciat qꝺ voluit io.an.i.c. pro humani de homi.li.vj.ꝙ lex loquens de principe fauore anime hꝫ locum in ſupmo ꝑncipe ⁊ adduco abb. poſt io.and.in.c.ex tenore qui fi.ſint legi. Quod ꝯſtitutō penalis debet extendi ⁊ largo modo interpretari qñ emanat vt euitentur animaꝝ ꝑicula facit etiaz qꝺ voluit.d.abb.in.c.j.de diuor.in fi.ꝙ in materia penali verbū generale intelligitꝰ largo modo ſi tendit in fauorē fidei idem dicas in fauorē anime

Decimuz nonū

ꝑuilegiū eſt ꝙ iuramentū minoris facit euz cenſeri loco maioris.d.autē.ſacra.pu. ⁊ no.gl.i .l.ij.C.de reſcin.ven.itē tollit beneficium reſtitutiōis ⁊ tollit beneficiū ānullatōiſ.i.iuſ dicendi nullum cōpetens de iure ſpeciali beneficio etatis ſm lecturā glo. ⁊ mart. in.d.autē.ſacra. Et quo ad beneficiū reſtitutōiſ vide plene per ſaly.ibi in ver.quero ab extra nunqd ad hoc vt minor ⁊c. ⁊ cy.in.d.l.ij.C.de reſcin.ven. ⁊ bal.i.c.ex reſcripto.ſ.eodem.

Uigeſimuz

ꝑuilegiū eſt ꝙ cōfeſſio debiti facta in teſtamento ſi teſtator iurauit vel iuraſſe ſe dicit probationē inducit cōtra ipm teſtatorez vel eius heredē quia peride eſt ac ſi dicēt volo iſta verba habere effectuz omnino qꝺ poteſt vt in.l. cuz pater.§.filij.ff.de leg.ij. Et eſt ratio per religionem que eſt in iuramento ita dixit Bartolus in.l.cum quis decedens.§.codicillis.ff.de lega.iij.per illum textū.

Uigeſimū primū

ꝑuilegiū eſt ꝙ iuramētū eſt tranſmiſſibile ad heredez ⁊ nō tamē itelligas ꝙ ꝑ iuramentuz defuncti heres ſit periurꝰ ſꝫ debet id ſeruare qꝺ ꝓbationē inducit ſm bar.per illū tex.in.d.§.codicilliſ in ver.vl.no. ⁊ ꝓbatꝰ in autē.de iureiuran.a mo.pſt. colla.v. Tu vero dicas ꝙ circūſcripto ⁊ excepto reatu ꝑiurij iuramētuz ſeu effectus iuramēti tranſit ad hēdes ita pulchre dixit Bal.in.l.fi.C de pac.in ver.ſꝫ hic incidenter qritꝰ ⁊ dicitꝰ ibi ꝙ nō ob.dictū ino.in.c. veritatꝫ de iureiur.ꝙ iuramētuz eſt perſonale ergo ⁊ eius effectus qꝛ illud verū quo ad ſpūale vīculū aīe ſꝫ quo ad robur cōtractus iuramētū habet realē effectuz vt in.d.autē.ſacra.pu. Et adduco cele.cōſiliū pau.de ca.in ordine.lxv. incipiens viſisꝰ ⁊ cōſideratis oībus in.ij.col.i ver. dicit aliquis.vbi dicitꝰ ꝙ hēs ſatis dicitꝰ venire cōtra iuramētuz cuz factuz defuncti reputetꝰ factuz herediſ vt no.gl. .ff.de cōdi.fur.l.ſi ſuus i ꝑn.in glo.que icipit non ergo datꝰ in fi.nec ob.ſꝫ eū dictū inno.i.d.c.veritatꝫ qꝛ loqtꝰ qñ iuramentū nō iterponitꝰ ſuper aliquo tranſitorio ad heredez ſecus quando ſuper cōtractu cum ille ⁊ eius effectus.ſ.obli.actio ⁊ exceptio tranſeunt ad heredes ſimiliter ⁊ iuramentum quod eſt eius ſequela per tex. opt. ad hoc in.l.ſuus ſi hēdi in ꝑn.ff.de ſta.lib. ⁊ dū bonoie hoc ocurrit i ſcō allegaui iſta dicit bald. ⁊ pau. ⁊ ita obtinui in cā excellētiſſimi doctoris philippi de ſan. petro ⁊ de hoc dicetꝰ plenius i.c.veritatꝫ.ſ.eo.vbi dabitꝰ locus magis accomodatus.

Uigeſimū ſecunduz

priuilegiū eſt ꝙ iuramentū nō tollitꝰ ꝑ generalē derogationē ſtatutorū ſeu aliaꝝ diſpoſitionū niſi fiat ſpecificamēto de ipſo iuramēto hoc ꝓbat bo.tex.i.c.cōſtitutꝰ de reſcrip. ⁊ format gl.i.c.cū ñ deceat ad fi.ꝺ ele.li.vj. ⁊ facit gl.i cle.dudū i.ver.pacta de ſepul.dicēs ꝙ diſpoſitio tollens pacta non tollit pacta confirmata quas golſ. notat Roma. ſin.viij. ⁊.vj.d.an.io.de imo. ⁊ abb.i.c.ꝑmo de his q̄ fiūt a ma.pre.ca.pe.de anch.cōſi.cccviij..icip.legibꝰ ⁊ canōibus.lo.ro.cōſi.viiij.icip.cir.ꝑmū i.iiij.col.alex.cōſi.ccccij. icipi. viſa petitōe ant.de ro. ⁊ cō.cccxlv.icipi.viſis his q̄ narrātꝰ i fi.vbi.dicit qꝺ ſaluus ꝯductꝰ datꝰ ne qs poſſit cōueniri vſqꝫ ad certū tp̄s nō extēditꝰ ad debitū iuratuz qꝛ taciturnitas talis iuramēti reddit iterpretatōz nullaz dicit eē tex.op.i.d.c.ꝯſtitutꝰ ⁊ alle.gl.in.d.c.cū nō deceat cū q̄ ſꝫ eū cōcordat ang.i.l.j.§.q̄ honorāde.ff.q̄.re.ac.ñ da. ⁊ doc.maxie imo.i.c.dilecto de ꝑbē.cy. ⁊ ſali.i.l.fi.C. ſi cōtra ius.āplia ⁊ limita h̄ vt per.d.feli.i.d.c.ꝯſtitutus i iiij. ⁊.v.vj. ⁊.vij.col.

Uigeſimū tertiuz

ꝑuilegiū ē ꝙ in iuramēto qlibꝫ itelligtꝰ excepta auctoritas ſupioris tex. ⁊ ibi oēs i.c. veniētes.ſ.e.late ꝑ ſcribētes i.c.cōſtitutꝰ de reſcri.c.ipialē i fi.ꝺ ꝓbi.alie.ſeu.ꝑ ſede.i vſi.ſeu.l.ipatores la.ij.ff.ad municip.vñ dixit car.i ſuis notꝫ cāꝝ no.cviij.ici.idubijs comitis alberti ꝙ comes obligatꝰ duci mediolani ꝑ iuramētū ſi requiritꝰ ꝑ papā a quo tꝫ feudū vt iuuet eccl'iam tenetꝰ ei obedire .nō ob.iuramēto ⁊ pulchre dixit egidius bellamera cōclu.rote.clxxi.ꝙ citatꝰ ꝑſonalr coraz papa nō bñ ſe excuſat dicēdo ꝙ ē aſtrictꝰ ipatori iuramēto fidelitatꝫ ꝓ quo dico ego allego bo.tex.i.c.ea te.ſ.e.tū qa i oī iuramēto ē excepta auctoritas pape tū qꝛ ipator gē vaſſallus ecclie.c.ego lodo.lxiij.di.ꝑſumitꝰ vna cū ſuis terris hr̄e deuotionem ⁊ fidelitatez ad romanā eccl'iaz idē dicas i voto ꝙ itelligitꝰ auctoritas excepta pape ſm Ricar.de media villa in.iiij.ſentētiaꝝ di.xxxviij.q.viiij. articlo ẗtio no.io.an. ⁊ ant.ꝺ bu.i.c.ñ ē ꝑ illū tex.ꝺ uoto.

⁊ quo ad primum vide oldra.conſi.lxxxvij.Incipiēte
factū tale eſt.Quidam abbas ꝙ iuramentum de nō re
cipiendis monachis intelligit̄ niſi ſuperioꝛ cōtrariū pre‑
cipiat.facit qđ no.bal.in.l.j.in.x.col.ibi nono querit̄ .C.
de his q̄ pe.no.ver.dicit ꝙ iuſſus a teſtatoꝛe ſub pena vt
in certum tempus cōſtrueret monaſteriū excuſat̄ amo
ra ſi epiſcopꝰ exinde ĩhibuit ne edificaret in loco de quo
teſtatoꝛ ſenſerat ⁊ ſequit̄ lodo.roma.ſing.ccccIxxxij.in‑
cip.teſtatoꝛ mandauit. facit.qđ no.bal.in.l.deberi quaſi
in fi.C.de fideicō.lib.amplia ⁊ limita hoc ꝑuilegium vt
plene per.d.feli.in.d.c.cōſtitutus in.vij.colū.cū alijs ſex
ſeq.Ad vnū tñ aduerte ꝙ hoc ꝑuilegiū nō ſoluʒ proce‑
dit in papa ſed etiā in ſuperioꝛe alio qꝛ in ꝑiudiciū ſue ſu
perioꝛitatꝭ nō poteſt ĩferioꝛ iurare.anto.de bu.io.de imo.
⁊ domi.in.d.c.cōſtitutus allegat Fede.de ſenis conſilio
lxxxxj.ĩcipi. in xp̄i nomine ⁊c̄.Queſtio talis ē ſcholaris
clericus.vbi latiſſime cōcludit ꝙ ſcholaris exiſtens ĩ ſtu
dio ⁊ iurās creditoꝛi nō exire diſtrictū bononie anteq̄̄
ſatiſfaciat ⁊ poſtea ꝑ ep̄m ſi eſt clericus vel patrē reuo‑
cat̄ pōt recedere licentia petita ʒ nō obtenta.hoc voluit
Jo.and.in regula in malis de reg.iur.li.vj.in merc.vbi
lōge pleniꝰ idem firmat exceptuatꝭ quibuſdaʒ caſibus
idem imo.in.c.cuʒ cōtingat in fine .j̃. eo.alex.in.l.fi.per
illū tex.ff.qui ſatiſda.cog.⁊ pau.de ca.in.l.in operis.ff.lo
ca.butr.⁊ imo.in.d.c.veniētes ⁊ ibi abb.dicens ideʒ eē
in ſubdito ⁊ idem in doctoꝛe qui ſine ſuperioꝛis licentia
nō pōt ſe obligare ad legendū alibi.Et ꝑ eundem in.c.
veniens in fi.eo.ti.licet card.aliter velit in.c.cum quidā
in fi.j̃. eo.dicēs ꝙ ſcholaris vel clericus debuit denūcia
re patri vel ep̄o de iuramēto qui foꝛte nō reuocaſſēt.Et
quia neutri denūciauit videt̄ periurus ſed ſi nūciaſſʒ ⁊
reuocarent tunc tenet cum fede.per rōes ſuas tu vō in
diſtincte tene opinionē cōmunem doc.per.d.c.veniētes
quia omnis ſupioꝛitas intelligit̄ excepta in iuramento
idem ego dico in vxoꝛe vouente ſeu iurante in ꝑiudiciū
mariti per ea que no.in.c.manifeſtum.⁊ in.c.quod deo
pari.xxxiij.q.v.

Uigeſimum quartuʒ priuilegiū

eſt licet donatio inter patrem ⁊ filiū nō valeat iuxta no.
in.l.ij.C.de inoffi.do.Cōfirmat̄ tamen iuramento iux‑
ta doc.bal.in.l.j C.ꝓ donato.⁊ in.l j.ff.d̾ iureiur.⁊ mo
der.in.c.cum cōtingat vbi plene dicet̄ .j̃.eo. ⁊ per frāc.
aret.moder.conſi.lxxij.in fine

Uigeſimum quintum ꝑuilegium

eſt.nam cōmunis opi.habʒ ꝙ ʒ regulariter donatō
inter uirū ⁊ vxo.nō valeat.l.iij §.ſciendū.ff.da dona.i‑
ter virū ⁊ vxo.c.fi.j̃.eo.ti.tñ cōfirmat̄ iuramēto.hec fu‑
it opinio oꝛiginalis guil.de cu.quā appꝛobat bar.i.l.ſeiꝰ
⁊ augerius in fi.ff.ad.l.fal.⁊ in.l .ſi quis ꝓ eo.ff.de fide
iuſ.idē ēt tenuit fede.de ſenis cōſi.cxxxvij.per no.in.c.q̄̄
uiſ de pac.li.vj.hanc partē poſt latiſſimā diſputationē te
net io.de imo.in.c.cū cōtingat in carta an̄pe.j̃.eo.⁊ in.v̊.
circa tertiū in coll.ꝓcedente illā cartā.⁊ idē tenet ibi.d.
abb.d.ant.ibi dicit iuramētuʒ eē ſeruandū ʒ nō oꝛit̄ ob
ligatio ex cōtractu ita tñ ꝙ in effectu vult ideʒ eſſe quo
ad effectuʒ obſeruantie donatōis tñ cōis opinio ē cōtra
eū qꝛ cōtractus ꝓhibitus fieri ſi ſit iuratus cōfirmet̄ iu
ramēto nō ſoluʒ inducit effectū per ſe, obligationū ⁊ ʒ
io.an.i addi.Spe. ſup Rꝫica ⁊ cy.in.l.j.C.de ſa.ſan.ec.⁊
bar.in.l.cū qs decedens.§.ticia.ff.de leg.iij.dicāt ꝙ con
feſſio facta cōſtante matrimonio in quo marito iurat ſe
habuiſſe aliquid ab vxoꝛe ſit ſuſpecta ⁊ nō valeat tñ cō‑
tradicūt huic opi.qꝛ locunt̄ in iuramēto aſſertoꝛio ⁊ nō
ꝓmiſſoꝛio inter que eſt lōga differentia vt ſupꝛa oſtēdi‑
mus in.v.q̄ſito.⁊ vnū ē magiſ fauoꝛabile q̄̄ aliđ vt dicit
io.de imo.in.d.c.cū cōtingat.Et rō eſt qꝛ in iuramento
aſſertoꝛio pōt aliquid dicere falſuʒ qđ pꝛeſumit lex de fa
cili iter ꝑſōas ſuſpectas ſicut dicit̄ in ſi.i.l.j.C.de na.lib.
Et in.l.quidā cū filiū.ff.de here.iſti.Quia ergo aſſerēs
aliquid falſuʒ q̄̄uis per hāc aſſertionē ſibi poſſit facere
ꝑiudiciū aliq̄n nō.tamē pōt facere ꝙ falſum ſit veruʒ.id
circo lex in fraudē ſui nō admittit hāc cōfeſſionē ʒ in iu
ramento ꝓmiſſoꝛio nō pōt eē falſitas tempoꝛe iuramēti
quando vere adeſt cōſenſus iurantis in ꝓmiſſiōe vnde
imputet ſibi ꝙ iurat.Et ideo dicit io.de imo.in.d.c.cum
cōtingat ꝙ q̄̄uis ꝑ autē.ſacr.pub.leges antique ſint coꝛ
recte in iuramento ꝓmiſſoꝛio.in iuramēto tamen aſſer‑
toꝛio leges antique nō ſunt coꝛrecte de quo loqt̄.l.ſi al

terius.C.ſi mi.ſe ma.dic.ʒ igit̄ iuramētum aſſertoꝛiū
nō tollat ſuſpitionē falſitatis ſeu donationis que eſt iter
cōiuges.iuramentum tamen pꝛomiſſoꝛium quod non
adiuuat mendatium nec facit fraudem legi eſt ſeruan‑
dum.vnde videmus ꝙ contra iuramentum ꝓmiſſoꝛiū
pꝛeſtitum in caſu licito nō cōceditur abſolutio a ſuperio
re vt quis poſſit venire cōtra illud niſi ex magna cauſa
vt no.in.c.quanto.j̃.eo.Sed in iuramento aſſertoꝛio cō
ceditur iuranti venire cōtra in aliquo caſu.verbigratia
ſi illud iuramentum ſuperioꝛ nō eſt ſequutus vt i.c.mu
lieri ⁊ ibi no.j̃.eo.⁊ ad pꝛedicta vide franc. aret.cōſi.lxx
iiij.incipi.diligenter ⁊ mature ponderatis in verſi.ad ſe
cundum igit̄ venio.vnum tamen ſingulariter no.ꝙ licʒ
quis nō poſſit venire cōtra confeſſionem ſuam maxīe
iuratam tamē quādo cōfeſſio iurata repꝛobata eſt per
ſententiaʒ licitum eſt venire cōtra talem cōfeſſionē etiā
iuratam ſm̄ inno.quem oēs ſequuntur in.d.c. mulieri
Et ibi Bal.dicit ꝙ licet quis fuerit cōfeſſus maleficiuʒ
tamen ſi abſolutus fuerit per diffinitiuam ſententiaʒ ſb
lata eſt confeſſio ⁊ infamia contracta ex ipſa quod tene
perpetuo menti.

Uigeſimum ſextum ꝑuilegiū

eſt ꝙ licʒ
donatio vltra ſūmaʒ taxatam a.l.ſ. vltra quingētos ſo
lidos auri hodie nō valet ſine inſinuatione vt in.l. ſiqs
pꝛo redemptione.C.de dona.iuncta.l.ſi quis argentuʒ
eo.ti.tamen ſm̄ verā opi.firmatur iuramento ⁊ tale iu‑
ramentum eſt ſeruandum.ita voluit Jo.and. in additi.
Spe.in tit.de iſtru.edi.in.§.poꝛꝛo in fi.cum quo cōcoꝛ.
fede.de ſen̄s cōſi.cclxxxj.incipi. caſus talis eſt.Statuto
cauetur vide.d.alex.de imo.hoc tenentem in cōſi.iiij. in
viiij.colum.in pꝛimo volumine ⁊ in cōſi.xij.incip.viſo in
ſtrumento in.iij.colum.eo.volu.⁊ ita cōſuluerūt omneſ
docto.bonoñ.⁊ pꝛeſertim io.de imo.⁊.d. floꝛia de ſācto
pet.⁊ io.de ana.in conſi.incip.in nomine ſancte trinitatiſ
viſis his que in ſcriptura donationis ⁊c̄.vbi refert con‑
ſultum fuiſſe ſuper hoc per quendaʒ.d.pacem de aqui‑
la qui dicebat ꝙ licet Barto.in.l.ſiquis pꝛo eo.ff.de fi‑
deiuſ.ſpecifice non decidat iſtum caſum tamen per ra‑
tiones quas ibi ponit Barto.diceretur ꝙ donatio vale
ret ⁊ referebat Petrus de hubaldis de peru.ita cōſu‑
luiſſe.ita dixit Alexan.in pꝛealleg.conſi.iiij.vbi refert ſe
etiam conſuluiſſe dum legeret ferrarie ⁊ ꝓ ea parte cō‑
ſuluerunt ſm̄ eum dn̄s franc.de aret.⁊.d.Maria.ſon
cinus ſeneñ.adde Ange.ita tenentem in.l.ſancimus.C.
de dona.dum remittit ſe ad Joan.andre.in addit. ſpec.
in dicto.§.poꝛꝛo.⁊ vide Franciſ.aret.conſi.lxxvij. incip.
⁊ ratio ſcribendi in fine ⁊ in conſilio.ij.inci.intellectis.di
ligenter ⁊ mature in verſicu.iij.etiam ex alio capite ⁊c̄.
⁊ adde Alexā.etiam i conſi.lxxxiij.in fine incipien. viſa
facti narratione in ſecundo volumine.hoc tenet Joan.
de Jmol.in.c.cum contingat in.vij.membꝛo pꝛincipali
.j̃.eod.⁊ ibi etiā tenet ħ Abba.ſicu. in.xxj.colum.i ver
ſicu.ex pꝛedictis poteſt inferri ad deciſionem talis que‑
ſtionis an donatio ⁊c̄.⁊ ita ſuperioꝛibus diebus cōſului
apud mutinam

Uigeſimum ſeptimum

priuilegium eſt ꝙ per licentiam datam notario vel iudi
ci vt extendat inſtrumentum pꝛout vult non poterit iu‑
dex ſeu notarius addere iuramentuʒ vel ſtipulationem
quia non poſſunt hec ſimplici conſenſu ſuppleri cuʒ ha
beant certam foꝛmam.Celeb.eſt dictuʒ.d.Anto.de bu.
in .c.penul.j̃.eod.quod refert ⁊ ſequitur ibi Abb.

Uigeſimū octauū priuilegiū eſt

quod iuramē
tum excuſat a pꝛeſumpta calumnia ⁊ excuſat ſuccum‑
bentem in litē ab expēſis.glo.eſt reputata apud legiſt.
ſing.in auten.de iudicis.§.opoꝛtet.⁊ idem tenet gloſ.in
.c.finē litibus de do.⁊ contu.⁊ gloſ.in .c.in pꝛimis.ij.q.
.j.de quo per doc.in locis pꝛeallega.⁊ per Guil.de cun.
Bald.⁊ omnis in auten.generaliter.C.de epiſ.⁊ cler.ꝑ
Specula.in titu.de expen.§.hoc autem etate per bald.
in ſuo conſi.incip.Andreazolus ⁊ in.l.qui ſolidum .§.
etiam.⁊ ibi plene per Jmol.de legatis.ij.per Barto.⁊
alios in.l.pꝛoperandū .§. ſinauteʒ alterutra.C. de iud.
⁊ Barto.in.l.j.in pꝛinc .in.iiij.colum.ff.ad turp. per ia.
bu.in.l.euʒ quē temere .ff.de iud.⁊ in.l.iulianus.§.j.ff.
de act.emp.⁊ ven.per Jaco.de bel.in auten. nouo iure
.C.de iud.per Joan.andre.⁊ alios in.c.calūniam de pe
nis

nis per Bal.in.l.nō ignorat.C.de fruc. ⁊ lit. expen.per Ang.in autē.de exhi.re.in ꝑn.per Saly.in.l. Qui crimē. ad finē.C.q accu.nō poſ.ꝑ Jo.de imo.i.l.fi.ff.de re iudi. Et magis cōmunis opinio eſt ꝙ iuramētū excuſet ab expenſis ratione preſumpte calūnie per tex.in.l.ait pretor in ꝑnc.in ver.proderit ⁊ ibi per dominū meū do.alex. ff.de iureiur. ſed non ab expenſis venientibus rōne temeritatis abſq dolo ſeu calūnia.§. h autē omnia inſti. de pen. teme.lit. ⁊ vi.e.d.meū Alex.in.d.§.ſinaūt alterutra.

Uigeſimū nonum

priuilegiū eſt.exceptio iuriſiurandi impedit litē conteſta. ita probatꝛ in.l. nam ⁊ poſtea in ver.neq actio.ff.de iureiuran.iuncta.l. amplius nō peti.ff.rē rap.haberi ⁊ in.l.ſi poſtea. cum gl. j.ff.de pecul.quod eſt verū etiā in iuramento extra iudiciali ſm do.Alex. in.d.l.nam ⁊ poſtea facit.ꝙ ipſe no.in .l.j.ff.eod.

Trigeſimū priuilegiū

eſt ꝙ per pactum de litigando corā incōpetenti:ille nō efficitur competens: ⁊ paciſcens cōuentioni ſtare nō cogitur:niſi iuramētum interueniat:qꝛ quis cogi poteſt ꝑciſe ad obſeruantiā iuramēti ex quo poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis eterne.c.ſi vero ⁊.c.cum cōtingat de iureiurā.ſm Ang.fulgo.Pau.de ca.⁊ Alex.in.l.ſi cōuenerit.ff.de iur.om.iudi.ita limitantes illam.l.Et ſic no.ꝙ d.l.ſi conuenerit limitatur niſi iuramentum interueniat Quia tunc nō eſſet locus penitentie: de quo vide plene pe cano.in.c.j.de iudi.⁊ dixi in.xvj.priuilegio.

Trigeſimum primum

priuilegium eſt qꝛ licet actus alias retractabilis ſit:tamē vbi iuramentū interuenit non poteſt retractari.auten. ſacramenta puberum.C.ſi aduerſus venditionem.c.cū contingat de iureiur.c.Quis de pactis lib.vj.

Trigeſimum ſecundūm

priuilegium eſt.Nam licet cōmuniter dicatꝛ ꝙ iuramentum intelligitur ⁊ reſtringitur ſm naturam actus ſuper quo interponitur,l.fi.⁊ ibi Bar.⁊ bal.C.de nō nu.pec. Quā.l.facit ſing.Bal.in.c.que in eccleſiarū de conſti. ⁊ Butri.in.d.c.j.de iudi.tñ pōt fieri regula in cōtrarium: ꝙ imo iuramentū nō debet reſtringi ſm naturam actꝰ ſuper quo interponitur:imo ſemper aliquid addit actui patet:quia facit actum valere omnimodo quo pōt:dato ꝙ alias ſine iuramēto nō valuiſſet.l.cum pater.§.filius matrem.ff.de leg.ij.Bar.in.l.ſi quis maior.C.de tran. Et ideo dixit Bal. in.l.verbis ciuilibus .ff.de vulga. ⁊ pupil.⁊ in.l.ſi iure.C.de teſtamēta.manu. Quod ſubſtitutio iuramento firmata q̄ nō valet iure directo valet iure obliquo ꝑpter iuramētū. Ubi alias anullaretꝛ.Hinc etiam videmus ꝙ ſi in teſtamēto nō ſunt adhibiti niſi quinq teſtes: ⁊ apponatꝛ iuramentum.Ualet ꝑpter iuramētum qḋ habꝫ vim clauſule codicillaris.ſꝫ Bart.in.l.eā quā in ver.vj. caſus.⁊ ibidem Bal.C.de fideicōmiſſis ⁊ Bart.in.l.ſi quis pro eo in pe.colū.ff.de fideiuſ.Nec ob.d.l.fi.C.de nume.pecu.Quia ſm bar. in.d.l.ſi qs ꝓ eo in.viij.membro. Jlla lex finalis ꝓprie loquitꝛ qñ in ꝑncipali diſpoſitione deffuit conſenſuſ.Uel ē certo modo limitatus tūc iuramētū nō extenditꝛ vltra cōſenſū lꝫ frāciſ.areti.⁊ Jmo.in.d.c.j.aliter reſponderit ad.d.l.fi.

Trigeſimum tertium

priuilegiū ē.ꝙ iuramtū appoſitū in teſtamēto hēt vī clauſule derogatorie ſm bar.in.l.oēs ppli in.iij.q.ꝑn.ad fi.ff. de iuſti.⁊ iure. ⁊ in.l.ſi qs in ꝑn.teſtamēti circa fi.ꝑnc.ff. de leg.iij.⁊ Jo.an.in regula qḋ ſemel in mercu.

Trigeſimum quartum

priuilegiū eſt.qꝛ iuramentū oppoſitū in ſcḋo teſtamento habet vī reuocationis clauſule derogatorie appoſite in p̄io Jta no.ſingulariter bal.in.l.ſaucimus in vltia col.⁊ ibi moder.C.de teſtamētis

Trigeſimum

qntū ꝑuilegiū eſt. fideiuſſor nō tenetꝛ qñ iteruenit in cām duriorē q̄ ꝑncipalis.l.j.⁊ ꝑ totū.ff.de fideiuſ. Et tñ ſi interuenit iuramentum tenetꝛ ſm bar.in.d.l.ſi quis pro eo in vltima col.

Trigeſimum ſextum

priuilegium eſt.qꝛ iuramētū habet cām expreſſā ſeu vi caſu expreſſi. Et ſic vbi requireretꝛ ſpecialis ⁊ nō ſufficeret generalis. Si interueniat generalis cū iuramēto valet actus ꝑpter iuramentū Quia habet vim expreſſi ſꝫ bal.in.l.j.in ver.ij.queritur.C.cōmoda.⁊ ibi ſaly.⁊ ang. in.l.ſenium.C.Qui.teſta.fa.poſ.Quod intellige verum Qḋ iuramētū hꝫ vī ſpecialis diſpōis in eo i quo ↄſentitꝛ non in alijs ſm Saly.in.d.l.j.Et vide Alexan.in.l.j.§. Si quis ita.ff.de verbo.obliga.nec obſtat quia iuramētum interpoſitum ſuper actu reuocabili nō impedit reuocationem puta quādo interponitur ſuper teſtamento nō impedit teſtamentum poſſe reuocari gl.ē in.c. vltia voluntas.xiij.q.ij.Et Barto.in.l.ſiquis in prin.teſta.in vltima colum.ff.de lega.iij.⁊ in.l.cū duobus.§. idem reſpondit.ff.pro ſocio.Et in.l.ſtipulatio hoc modo cōcepta.ff.de verborū obliga.⁊ in cōſilio ſuo incip. maritꝰ facit teſtamentum ⁊ iurauit ⁊ Bald.in.c.j.§. ſacramēta de pace iuramento firmanda ⁊ in auten. ſacramenta puperum.C.ſi aduerſus venditionē in vj.colum. ⁊ in repetitione.l.j.in vltima colum.C.de.ſacroſanc.ecc. ⁊ in auten.hoc inter liberos.C.de teſta.⁊ per Jo.andr. in regula ꝙ ſemel in mercur.tu reſponde ſm Barto. in locis prealle.ꝙ illud ideo eſt in teſtamento quia iuramentum eſſet cōtra bonos mores cum auferat liberā teſtamenti facultatē.d.l.ſtipulatio hoc modo cōpcepta.ideo iuramentū tale iſto caſu non valet nimirū ſi nō impedit reuocationem.

Trigeſimum ſeptimum

priuilegium eſt .ꝙ licet iudex ordinarius nō poſſit eſſe iudex in cauſa feudi cum habeat iudices ſuos proprios cauſa feudalis .c.ceterum de iudicis.cum ſimilibus.tamen ſi agitur ſuper cōtractu feudali iurato vt per ptes obſeruetur maxime ſi iurans ſit rex iudex eccleſiaſticꝰ erit iudex cōpetens ratione iuramenti etiam dato ꝙ tāgeret feudum.probatur duplici ratione certū eſt ꝙ cognitio iuramenti tanq̄ rei ſpiritualis pertinet ad iudicem eccleſiaſticum de iureiuran..c.quemadmodū .c. quanto ⁊.c.ſi vero .Et melius in.c.fina.de foro cōpe.li. vj.vnde arguitꝛ ſic cauſa principalis ⁊ incidens ſic ſe habēt ꝙ ad poſitionem vnius ſequatur poſitio alterꝰ neceſſario vt ſub eodē iudice terminentꝛ poſito ꝙ iudex alias cauſe principalis non poſſet ſe intromittere de incidenti .C.de iudi.l.quotiens qui filij ſint legit.c.lator ⁊ .l.interdum .§.qui furem .ff.de furtis.ſed ſic eſt in propoſito .nam poſito ꝙ rex ſit feudaliſ nō poteſt cognoſci ſuper iuribus iuramenti niſi cognoſceretꝛ ſuper proprietate ergo potes diffinire queſtionem proprietatis ita de directo.dicto capitulo nouit de iudi.ſm Joannē cald. in cōſi.ij.in ti.de iudi.⁊ foro cōpe.refert ⁊ ſequitur do. meus barbatia in dicto.c.nouit in principio .Nam maior cauſa trahit ad ſe minorem ⁊ non econuerſo.C.de ordi.iudi..l.quoniam.ſed maior cauſa eſt cognoſcere ſuper iuramento q̄ ſuper proprietate.vt pote tanq̄ cauſa principalis ⁊ ſpiritualis ergo trahet ad ſe cauſā minorem ſcilicet queſtionem proprietatis.facit ad hoc qḋ voluit But.in.c.quintauallis de iureiuran.⁊ ibi Abba.in xxxv.colum.quando laudum eſſet iuratum ⁊ dubitaretur ſuper reductione propter iuramentum .nam tūc debet adiri iudex eccleſiaſticus .facit quod voluit butr. in.c.cum ſit generale de foro compe.⁊ in.c.tuam de ordi.cogni.⁊ alexā.de imo.ↄſi.lxiiij.incipi. in cauſa ⁊ lite vertente in.iij.volumine.vbi ille qui eſt iudex preparatorij eſt iudex preparati ſm Bald.in.l.ordinarij .C. de rei vendi.⁊ in.l.incerti.C.de interdi.⁊ in.l.finali .C. ad exhiben.ſed pondera contra calda.textū in.d.c.nouit vbi papa proteſtatur ſe nolle cognoſcere de feudo ⁊ ꝙ non debet detrahi iuri feudorum niſi priuilegio vel conſuetudine aliud inducatur vnde ille textus in fine vbi incipit caſus in verb.poſtremo .nullam mentionem facit de feudo nec principaliter nec incidenter inmo ille tex. excipiens duos caſus a regula firmat regulā i alijsꝛ.l. nā quod liquide .ff.de penu.lega.nam ſi papa voluiſſet idē diſponere de incidenti iſtud expreſſiſſet ſicut fecit in .c.penul.de i integ.reſti.tamen opinio cald.poteſt procedere quia iudices de legati debebāt cognoſcere de plano vtrū iuſta eſſet querimonia regis anglorum vl eiꝰ exceptio eſſet legitima vt probat textus rotunduſ i.d.c. nouit in fine ⁊ de hoc non poterat cognoſci niſi ꝓprietatis queſtio tangeretꝛ.

Trigeſimuʒ octauum priuilegium eſt ꝙ ſi nullus ſit ſpecificatus caſus fortuitus. ſed generaliter quis aſumpſit in ſe omne periculum vel oēm caſum talis renunciatio generalis per iuramentum validatur. Ita voluit Joan. de imo. in. c. cum ꝯtingat i tertio membro de iureiuran. dum tractat de renunciatiōe generali ⁊ in. c. j. de cōmodato. quia iuramentum ſeruari debet vbi poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis eterne .d. c. cum cōtingat ⁊ .c. quis de pac. lib. vj. Nec eſt verum ſm eum ꝙ iſta renunciatio generalis dicatur carere cōſenſu quinimo habet conſenſum eoipſo qꝺ apparet ꝙ voluerit generaliter renunciare ſibi ⁊ ſic ſaltē i genere cogitauit de omni caſu arg. l. qui iure militari .ff. de teſta. mil. refert Alexan. in conſi. iij. in. iiij. colum. in ꝓmo volumine licet aliqui teneant contrarium tamē mihi placet ratio Jmole.

Trigeſimū nonuʒ priuilegium eſt ꝙ in hijs que pendent ab animo ſufficit iuramentum quando preſūptio non eſt in contrarium ita notat Bar. in. l. inter omnes. §. recte in vlti. colum. ff. de fur. ⁊ in. l. ij. §. ſi a pupillo. ff. pro emptore inno. Joan. andre. in. c. ij. de conſti. ⁊ Pau. de aleaza. in cle. cōſtitutionem de elect. ⁊ ē de mēte glo. in regula preſumitur de reg. iur. lib. vj. Et voluit Alex. in cōſi. cxx. incipē. in cauſa ⁊ lite vertente inter antoniū ex parte vna in. iiij. colum. in ſecūdo volu. ego adduco glo. que ſēper adhoc alle. iſtituta de acti. i. §. alie. in ver. dicit ibi cum ſit de ſua cōſcientia. Sed de iuramēto glo. ibi nihil dixit. ſed clare dixit in. l. at qui natura. §. cum me abſente in glo. magna in verſi. vel melius. ff. ꝺ nego. geſt. vbi expreſſe dicit ꝙ ſtabitur iuramento ſuo ⁊ idem no. glo. in. l. j. §. ij. ff. de iti. actuqꝫ priuato ⁊ ibi bar. et videtur text. in. c. paſtoralis de excep. ⁊ notat gloſ. ⁊ doct. in. l. ij. in glo. j. in fine. C. de ſeruitu. ⁊ not. gloſ. in. l. fi. circa medium glo. magne. C. de annali excep. ꝙ limita niſi ex facto ius preſumat de animo tex. eſt ⁊ ibi doct. in. c. j. de preſum. Item limita niſi clara indicia cōfūdāt aſertionem alicuius ſm docto. ⁊ Abba. in. c. nouit in gl. in verſi. iudicare de iudi.

Quadrageſimuʒ priuilegiuʒ eſt ꝙ ad iurandū requiritur mandatum ſpeciale. c. ſi vero aliquis i ver. propria manu de ſen. excomu. c. fina. de iuramento calū. notant docto. in. c. vt circa de elect. lib vj. ⁊ Alexan. i preallega. conſi. cxx. incipieu. in cauſa ⁊ lite preallegato.

Quadrageſimū primuʒ priuilegium eſt quia ſi iuraui reſpondere corā iudice ſaltim rōe iuramenti poſſum compelli vt iuramentum aliquid operetur. d. c. cum contingat ⁊ d. c. ſi vero de iureiuran. ⁊ l. cum pater. §. filius matrem. ff. de legat. ij. in contrariuʒ facit quia iuramentum recipit intellectuʒ ſm ſubietaʒ materiam ſuper qua preſtatur. l. fina. ff. qui ſatiſda. cog. ⁊ l. fina. C. de nō nume. pec. Et facit adhoc notabile dictum Jnno. in. c. per tuas de arb. vbi dicit ꝙ ſi iuraui ſtare arbitrio alicuius debet intelligi ſm ſubietam materiaʒ ſcilicet ꝙ ſtabo vel ſoluam penā. facit qꝺ notat Jo. and. in regula ſcienti de reg. iu. li. vj. in nouel. Et hanc partem but. ⁊ Abb. in. c. primo de iudi. dicunt veriorem licet butri. dicat primum eſſe tutius anime iurantis. Et pro hac opinio. facit quod notat Joan. imol. in repe. c. cum contingat de iureiur. in col. clxxxiiij. ⁊ in colum. ſequenti. ꝙ ſi prima venditio vel donatio eſt facta cum iuramento deinde eadem res fuit vendita ſimpliciter ⁊ tradita ſecundo prefertur ſecūdus prime venditioni iurate ꝙ nota. pro ampliatione legis quotiēs. C. de rei vendi. vnde iuramentum poſitum in prima venditione non impedit tranſlationē dominij ⁊ ſicut actus factus contra iuramentum tenet licet agere debeat penitentiam de periurio. c. ſicut ex litteris de ſponſalibus ⁊ plene per Joan. Andream in regula quod ſemel de regu. iuris in mercurialibus. ⁊ tenent communiter doctores ⁊ ibi Abbas in capitulo dilecto de prebendis. Ubi dicunt ꝙ actusgeſtus contra iuramentum regularitertenet licet attentans ſit periurus: tamen in caſu noſtro ille iurauit reſpondere ſub iudice debet intelligi iuramentum ſi erat ſuus iudex cōpetens: ⁊ maxie ſi iurauit clericus. quo caſu non ligaret eum iuramentū coram iudice non ſuo. c. ſi diligenti de foro compe.

Quadrageſimum ſecunduʒ priuilegium eſt Quia habet virtutem guarentigie. facit .n. cōtractū paratam executionem habere iſtud eſt nouuʒ in. l. ij. de iureiur. ſm Bar. Quod notanter limita ſm bal. in. l. j. C. eo. ti. Refert roma. in repe. R. ice de arbi. in. xxvj. col.

Quadrageſimum tertium priuilegium ⁊ vltimum eſt: ꝙ per iuramentum quis preſumitur verū iuraſſe. niſi cōtrarium probet ⁊ ſic non preſumit periurium: tn̄ iſta preſumptio non ſufficit quādo adducit: vt ex ea quis cōdenet: vt erat in. l. qui iuraſſe. §. ſi pater. ff. de iuriuran. ſed bene ſufficit quādo adducit vt quis abſoluatur. l. merito. ff. pro ſocio quod eſt ſignanter not. ꝑ limitat. d. l. merito ſm docto. maxime Bar. ⁊ Bal. in lec. antiqua in. d. §. ſi pater ⁊ dicit bar. ꝙ pro hoc facē vi .l. ſi duo patroni in prin. in ver. multum tn̄. ff. de iureiur. Et tamē ille text. loquitur quo ad hoc vt iuramentum quo ad alias pſōas: inter quas dicit Fulg. videri ſtandū eſſe iuramento. l. ſed ⁊ poſſeſſori. §. fi. ff. eod. titt. ita dicit do. meus Alex. in. d. §. ſi pater ⁊ gl. in ver. poſt acquiſiti. ibi in eadem in fi. not. ꝙ preſumit ⁊ h priuilegia volui libenter hic accumulaſſe. lꝫ ali qua ex iſtis ꝓprie nō poſſūt dici priuilegia: ſed ideo interſerui vt ſūmariam iuramēti haberes cognitionem.

Quero nono Quid ſit iuramenti effectus. dic poſt ſūmiſtas ꝙ effectus iuramenti eſt vt ex eo det actio in factum ſi iurauerit quis ſibi deberi non adiecta forma vel reʒ ſuā eſſe. C. de re. cre. ⁊ iureiurā. l. actori ſi aūt adiecta forma quis iurauerit dabit ei vtilis actio. ex eo cōtractu: ⁊ nō tm̄ ei ſed ⁊ aduerſario. Ut ecce iurauit quis ſe emiſſe a Ticio ſtichū. per. x. Nam ⁊ agit ex empto ad ſtichuʒ: ⁊ tenet ad. x. ex vendito. Ut iuraui me dediſſe ſtichum pignori pro. x. que accepi mutuo: ago pignoratitia ꝑ ſticho ⁊ teneor certi conditione pro mutuo ad. x. Uel iuraui mihi fūdūt in dotem datuʒ ⁊ ipſum poſſū ꝓſequi: ⁊ ſoluto matrimonio teneor ex ſtipulatu. vt. ff. eo. tit. ſi duo .§. is qui iurauit ⁊ §. marcellus. Itē vt ſeruetur quicqd per iuſiurandum firmatum eſt. dūmodo iuramentum ſeruatum in diſpendium ſalu. eterne nō vergat. j. e. ſi vo Unde effectus iuramenti eſt obligatio actio ⁊ exceptio ſm Pau. de ca. in preal. con. lxv. in. xx. priuilegio.

Quero decimo que ſit periurij pena ſeu iuramēti liciti tranſgreſſio. dic ꝙ aut loquimur in foro penitentiali aut in foro contentioſo. Si in foro penitentiali: ⁊ tunc penitentiam eſt ſeptēnis. xxij. q. j. predicandum. h ⁊ imponitur ꝑ quo licet mortali vt. xxxiij. q. ij. hoc ipm. Sed hodie penitentie ſunt arbitrarie. c. deus de peni. ⁊ remi. cū ſi. fac ho. tex. in. c. allegāt. xxvj. q. vij. et rō aſſignari pt qr hodie non ſolum merita: ſed tēpora defecerunt. Unde ſacrorum canonum rigore pati nō poſſumus ho. tex. in .c. fraternitateʒ alias fraternitatis. xxxiiij. di. ſed penitentia per iurij. i. temerarij iuramenti annalis in foro penitētiali. xxij. q. iiij. qui ſacramento: ſed hec etiam eſt arbitraria vt dixi in alio caſu. Jmmo penitētie impoſite pn̄t ex cā diminui ⁊ relaxari glo. due ſunt celebres. vna in. c. tēpora penitudinis. xxvj. q. vij. altera in. c. latorē. xxxiiij. q. ij. in foro vo cōtentioſo ⁊ iudiciali canonico eſt depoſitio ⁊ amotio a beneficijs. c. cum nō ab homine. de iudi. .c. tua. j. eo. Sed ſm iura ciuilia que ſit pena Goff. hic ⁊ ſūmiſte confuſe loquunt. ¶ Tu clarius poſt Saly. i. l. ij. C. de re cr. ⁊ iureiur. ſic diſtingue: ꝙ aut quis iurat ꝑ ſacra prohibita. aut permiſſa. primo cāu aut habet ex cōſuetudine ⁊ tunc ſiue verum ſiue falſum punit vltimo ſupplicio qr in contēptuʒ noſtre fidei ſic iurare credit vt in aut. vt non lux. cōtra naturam nec iurēt. §. qm̄ quedā ſi aūt hoc nō habet ex cōſuetudine ⁊ tunc non ſic attrocit punit ⁊ dicit ibi Cyn. ꝙ binus vel trinus actus ꝯſuetudinem non induceret hoc caſu qr h in lubrico lingue conſiſtunt ⁊ ſic finaliter remittuntur: ſed ponēdus ē ad catenā ſeu ad berilinā. vl alit puniend arbitrio iudicis aut iurat per ſacra licita ſeu ꝑmiſſa ⁊ tunc aut iurat verum ⁊ non punitur aut falſum ⁊ ſic deierat. ⁊ tunc aut queritur in teſte ⁊ diſtingue aut ſumus in cauſa publici iudicij ⁊ capitali ⁊ tunc ſimilitudinem ſuplicij. tex. ē ſin. in. l. j. §. preterea ⁊ ibi glo. ff. ad. l. cor. de ſica. aut in alia cauſa ⁊ tunc pena falſi vt. ff. de fal. l. j. in prin. ⁊ l. lutius .ff. de his qui not. in fa. aut queritur de principali perſōa

ad quā

ad quam res ſpectat ⁊ tunc aut quodam calore iracun
die iurauit ⁊ ſolum deum habet vltorē vt .d.l.ij.⁊ in.l.
ꝙ calore.ff.de reg.iur.⁊ in.l.vna.C.ſiquis impera.ma
ledixe.aut ex deliberatione iurat ⁊ tunc aut eſt iuramē
tum litis deciſiuum ⁊ diſtingue aut querit̄ de pena re
tractationis ⁊ dic vt in .l.j.C.eo.aut de alia pena ⁊ tūc
aut iurauit per deum ⁊ ſolum deum habet vltorem vt
in.d.l.ij.aut per principem ⁊ punitur ſm.l ſi duo.§. ſi.
.ff.eo.aut fuit aliud iuramentum ꝙ litis deciſiuuȝ ⁊ tūc
aut periurat ex cauſa legibus inſerta ⁊ non punit̄.l.nō
dubium.C.de legi.l.fina.ff.qui ſatiſda.cog.aut non ex
tali cauſa ⁊ aut iurat tale qd quod nō intereſt alteri⁹ vt
non comedere carnes ⁊ tunc ſolum deum habet vlto
rem in dcā.l.ij.coniuncta glo.aut iurat tale quid quod
intereſt alterius ⁊ tunc aut iurat de preterito in alteri⁹
deceptionem ⁊ punitur crimine ſtellionatuſ.l.de periu
rio .ff.de crimi.ſtellio.aut iurat de futuro ⁊ tunc aut de
bitum eſt efficax ⁊ punitur ſm formam .l.ſiquis maior
.C.de tranſ. aut debitum non erat efficax ⁊ tunc dicit
Pet.⁊ cy.in.d.l.ij.ꝙ non punitur .l. iuriſgentium .§.
ſed generaliter .ff.de pac.aduerte tamen ꝙ ille qui pu
nitur de periurio notat̄ infamia vt.d.l. luci⁹ ⁊ in.d.l. ſi
quis maior ⁊ repellitur a teſtimonio ⁊ dignitate vt in.l.
quotiens.C.de digni.lib.xij.Et ſi ſit periurus quis i eo
quod eſt de eius officio debet ab illo deponi ⁊ remoue
ri.l.ij.§. miles.ff.de his qui no. inſa.

Quero vndecimo ⁊ vl. an ex iuramento
detur actio Innoc.in.c.nouit de iudi.⁊ in.c.cum veniſ
ſent de inſtitu.dixit ex iuramento agi non poſſe etiaȝ de
iure cano.p viā actionis ſed bene poteſt per viam denū
ciatōis euāgelice procedi virtute iuramenti hanc partē
tenuit.d.cardi.in.d.c.cum veniſſent de inſtitu.dicens ꝙ
d ſubtilitate iuriſ verius ē ꝙ ex iuramento nō dat̄ actō
quia ſm eum iuramentum eſt quedaȝ aſſeueratio hoc
eſt aſſertio affirmatiua vel negatiua habens vinculum
religionis ſimplici aſſertionis ſm ea que ipſe not.in.c.ſi.
.j.eod.⁊ ſic ſm eum iuramentum nō icludit cōſenſum
per quem iurans velit ſe alteri obligare ſed cōſiſtat for
malitas iuramenti in hoc ſolo vt addatur vinculuȝ reli
gioni hoc eſt ꝙ per reuerentiaȝ que deo debetur obli
gat ſe deo ipſe iurans ⁊ ideo ſm eum non oritur actio
ex iuramento ſed ex officio iudicis eccleſiaſtici pōt quis
cogi ad obſeruantia iuramenti.c.debitores .j. eo. bene
facit ſm imo.de imo. in.d.c.cū veniſſent qd̓ habet̄ i.c.
ſi.de foro.compe.li.vj.vbi dicit ꝙ in iure ſatis defenſa
ri poteſt opinio domini cardi. quia iura loquētia d̓ ma
teria iuramenti vident̄ inducere officiū iudicis pro ob
ſeruantia ipſius cum dirigat verba ad iudicem patere
poteſt ex his que habēt̄ in.c.ſi. de fo.compe.li.vj.tamē
dicit ꝙ cōmunis opinio canoniſtaruȝ eſt ꝙ ex iuramen
to oriatur actio vnde ſȝ eum forte in pratica ſeruaretur
cōmunis opinio cum ꝗ cōmuniter tranſeunt canoniſte
licet Inno.aliter dixerit.hoc idem voluit Jo.de Imol.
in.c.j.de pactis.Abba.ibi remittit ſe ad .d.c.cum veniſ
ſent.ſed idem Abb.in.c.per tuas de arb.in.v.colum. te
net ꝙ agi poterit virtute iuramenti quia ex quo deus ⁊
canon.mādant iuramenta ſeruari ergo dicit̄ actio ar.l.
vnice.ff.de cōdi.ex.l.⁊ allegat Barto.in.l.ſi quis pro
eo.ff. de fideiuſ.vbi tenet idem de iure cano.Et ſubdit
ibi Barto.audiuiſſe hoſti.⁊ Joan.andre.ita tenere licȝ
Imo.aliter voluerit.hoc idem firmat abb.poſt ant.de
but.in .c.quintauallis in.viij.colum.j.eo.⁊ aliquid p euȝ
in.c.cum contingat in vlt.colum.e.ti.Sȝ idem Abb.in
.d.c.cum veniſſent.plenius articulum hūc cōplectit̄ di
cens ꝙ quoddam eſt iuramentuȝ litis deciſoriū quod
preſtatur in lite in ſupplementuȝ probationis ⁊ ex tali iu
ramento ſm vtrunqȝ ius cano.ſcȝ ⁊ ciui.datur actio.l.
actori.C.de re.cre.⁊ iureiu.⁊ in.l.ſi duo.ff.e.Quoddaȝ
eſt iuramentum cōfirmatorium quod cōfirmat cōtrac
tum alias inhibitum vt in caſu.c.ij.de pact.lib.vj.vl̄ qū
preſtatur ſuper contractu alias a iure pmiſſo ⁊ tūc non
agitur proprie ex iuramento ſed actione ex cōtractu ⁊
ita etiā dixit Barto.in.d.l.ſi quis pro eo ſed iuramētū
operat̄ notabile effectū.quia inter cetera accumulat fo
rum foro.c.fina.de fo.compe.li.vj. vnde eſt in optione
actionis coram quo velit agere.vnde cautela eſt ſm eū
vt in quolibet cōtractu preſtetur.Quoddā eſt iuramen
tum introductoriuȝ quia de nouo inducit obligatōeȝ ⁊
cōmunis opinio legiſt.eſt ꝙ nō competat actio .d.l.ſiqs
pro eo.⁊ ibi Barto.dicit ſecus eſſe de iure cano.Et vo
luit ꝙ ſi pactum nō preceſſit iuramentum ꝙ ex tali iura
mento extraiudiciali nulla orit̄ obligatio etiam natura
liſ.Exemplū.iuro ꝙ pro te faciā certū quid nullo pacto
prius precedente inter nos ⁊ ſic intellexit illaȝ .l.ſi quis
pro eo.ſecus ſi preceſſit pactum nudum.nam ſi preceſſit
pactum oritur obligatio naturalis ex qua tamen de
iure ciuili non agitur.l.iur.gen.ff.de pact.refert tamen
.d.ant.in.d.c.cū cōtingat poſuiſſe not.dictum qd̓ vbi p̄
ceſſit obligatio naturalis tunc ex iuramento ſubſequē
ti datur actio etiaȝ de iure ciuili adducit.l. vt iuriſiuran
di .ff.de ope.lib.nam ibi libertus iurauit ſe preſtare ope
ras domino manumiſſori ⁊ ex tali iuramento extraiu
diciali efficaciter fuit obligatus quod non cōtingit alio
niſi quia preceſſerat obligatio naturalis.nam libertus
ppter beneficium libertatis receptum obligatur dn̄o
naturaliter vt in.c.cum in officijs de teſta.etiā in.l. ſȝ ſi
lege.§.cōſuluit.ff.de peti.heredi.ergo dicendum idem
vbi proceſſit obligatio naturalis puta nudum pactum
ad idem facit.l.j.ff.de conſti.pecu.vbi agitur ex cōſtitu
to cōiuncta obligatione naturali precedente ergo forti
tius debet actio competere ex iuramento ſubſequenti
ad ideȝ adducit.c. per tuas de arb.vbi agit̄ ex ꝯpromiſ
ſo iurato facit.l.pe.C.eo.ſi autem nō preceſſit obligatio
naturalis tunc tenet ꝙ datur actio de iure cano.ſec⁹ de
iure ciui.ſi ergo ex nudo pacto detur actio de iure cañ.
.c.j.⁊.ij.de pact.multo fortius ex iuramēto ⁊ refert ho
ſti.⁊ Joan.and.in.d.c.cum veniſſent hoc tenere ⁊ ideȝ
io Andre.tenet in .c.primo de pact.facit.xij.q.ij.quicun
qȝ putat tamē breuiter ꝙ ex tali iuramēto poſſit agi mſ
tis mōis de iure cano.primo per viā denunciatōis quia
peccat iuramentum nō obſeruando ⁊ iſte caſus eſt cla
rius ⁊ probat̄ in.d.c.nouit.ſecundo vt manu regia pe
tatur iuramenti obſeruatio .nam anteꝗ actōes eſſent p
dite a iure ciuili deus mandauit iuramenta ſeruari vt i
.c.⁊ ſ. xp̄us .j.eo.quo preſuppoſito ꝙ ſpecifica actio ci
uilis nō competat nihilominus peti poteſt vt faciat iura
mentum ſeruari arg.eorum que not.Inno.in.c.que i ec
cleſiarum de cōſti.¶ Tertio agi poterit per viaȝ cuiuſ
dam intimationis vt iudici eccleſiaſtico' intimetur illuȝ
ſtare in peccato ⁊ in hac intimatione nō eſt neceſſaria d̓
nunciatio iuxta nota.per euȝ in.c.j.j.eo.¶ Quarto pu
tat agi poſſe actione ciuili..cōditione ex.l.probat per.l.
legitimam cōuentio.ff.de pact.vbi probat̄ ꝙ ex oī con
uentione a lege probata agi poteſt ſed iuramentuȝ lici
tum eſt approbatum nedum canonica.l.ſed diuina er
go ex illa agi poteſt facit.l.ad ſtatuas.ff. de acquirē.re.
do.⁊ quod not.glo.in.c.ſi canonici de offic.ord.lib.vj.⁊
tex.d.c.cuȝ veniſſent vbi agebatur ſm vnum itellectuȝ
ex iuramento extraiudiciali credit tamen ꝙ in foro ciui
li poſſet hoc atemptari vt agatur ex tali iuramento qr
imperator ſubmittit ſe canonibus in cōcernentibus ani
mam vt in autē.de ec.ti.⁊ i autē.vt deter.ſit numer⁹ cle.
ſed de iure cano.agi poteſt rationibus predictis ergo ⁊
de iure ciui.¶ Saly.in aut.ſacra.pu.in.viij.colū.i ver.
nunc quero an ex pacto nudo ⁊c̄.C.ſi aduer.ven.refert
Jacob.⁊ per.tenuiſſe de iure ciui.Si nudum pactū ſit
firmatuȝ iuramento ex eo actioneȝ d ari per.d.c.autē.⁊
per .d.l.actori ⁊ per.d.l.vt iuriſiurandi.ſubdit tamē do
cto.legiſt.cōmuniter tenere contrarium ipſe tamē ſaly.
dicit ꝙ triplex eſt iuramentum.quoddam deciſiuū pro
ducens actionem vt in.d.l.actori.⁊.l.ſed.ſi poſſeſſori in
.v̓.proinde.e.ti.¶ Quoddā iuramentū obligatōis nun
ciatiuum vt quando nulla cauſa precedente iuro ꝙ ticio
dabo centum ⁊ de iure ciuili nullam producit actioneȝ
quia.l.non cauetur ⁊ quia indiſcretum eſt ⁊ ſic contra
no.in autē.ꝙ eis.C.de nupt.fallit in operis a manumiſ
ſo debendiſ vt in.d.l.vt iuriſiurandi ⁊ in.d.l.ſiquis pro
eo in prin.⁊ hoc priuilegio manumiſſoris:Quoddaȝ eſt
iuramentuȝ geſti roboratiuū ⁊ tunc aut in geſto deficit
ſolēnitas intrinſeca a iure cōmuni requiſita ⁊ tunc iura
mentum illud nō validat nec ex ſe actionem producit.l.
non dubium.C.de legibus ⁊.d.l.ſi quis pro eo in prin.
⁊ ita eſt in pacto nudo in quo deficit veſtimentum iuris
ciuilis aut in geſto ſolennitas intrinſeca a iure cōi requi
ſita non deficit.ſed extrinſeca ſic.i.ſpecialis ⁊ abiecta fa
uore perſone ⁊ tunc iuramentum illud geſtum validat
⁊ perficit vt ex eo velut valido ⁊ perfecto pducat̄ actio
vt in .d.auten.ſacra.pube.do.meus in legibus.d.Alex.
in.l.iuſiurandum.ff.de iureiurando in.ij.columna ibi

querit etiaz hic Barto.poſt Guil.de cu.an ex iuramen
to itroductorio oriat̃ actio ⁊c̃.dicit ꝙ magis cõis opinio
eſt quo ad iuramentum introductoriũ ꝙ nõ oriat̃ actio
ex eo vt per Barto.in.d.l.vt iuriſiurandi.per gl. ⁊ do
cto.maxime Bal.in.l.j.C.de ope.lib.⁊ per bal.in.l.cũ
antea.C de arbi.ad fin.⁊ in.c.j.§.item ſacramenta.de
pac.iur.fir.in vſi.feu.⁊ in.l.fi.in prima colum.C.de fidei
cõ.⁊ in Rica.ff.de iureiur.⁊ in.d.autẽ.ſacr.in fine.⁊ ibi
etiam per Saly.⁊ aliquid etiam per ſaly.in.l.ſi ſiqs ma
ior.C.de tranſ.in.ij.colum.per illum text.per docto.i.d.
c.nouit ⁊ in.d.c.cum veniſſent per repetẽtes in.d.c.cũ
contingat.⁊ preſertim per Imol.ibi in.x.carta per ro.in
rubrica.ff.de verbo.ob.⁊ in.l.j.in prin.ff.e. ¶ Tu vo ha
bita docto.mente dicas ꝙ iure cano.datur actio ex iura
mento.Nam ex iuramento licito oritur obligatio p̃ma
ria deo.⁊ ſecundaria parti.ita cõmuniter ſentiunt doc.
in.c.debitores.j.eo.⁊ ꝙ oritur obligatio adduco bonuz
tex.in.c.qui ſacramento.xxij.q.iiij.tunc ſicut vbi datur
obligatio datur actio cum obligatio ſit actionis mater
.l.licet.§.ea obligatio.ff.de procur.ſed de iure cañ.ori
tur obligatio ḡ datur actõ. ¶ Secundo ar.a maiori va
lidum eſt in iure autẽ.multomagis.C.de ſacroſanc.ecc.
⁊ .c.cũ in cunctis de elect.Sed cõmunis opi.docto.eſt
ꝙ ex nudo pacto oriatur actio de iure cano.per tex.i.c.
.j.⁊ in.c.qualiter.de pactis.⁊ in.c.iuramenti.xxij.q.v.⁊ i
.c.quicunq; ſuffragio.in verſicu.oportebit.xij.q.ij.⁊ fa
cit bon.textus in.c.octaua diſcuſſio in ver.ingrati actio
canonum ⁊ legum aucto.iuſte dirigitur ea.ca.⁊ qõne
⁊ not.docto.communiter in dicto.c.cum veniſſẽt.ergo
fortius ex iuramento. ¶ Tertio videtur bon.tex.in.d.
.c.per tuas.de arb.vbi ex cõpromiſſo iurato oritur actõ
⁊ ita tenẽt Inno.Ant.abb.⁊ alij in.c.quintauallis.j.eo.
ergo ⁊c̃.de iure vero ciuili tene diſtinctionem Abb.in
preallega.c.cum veniſſent.⁊ Barto.in.d.l.ſi quiſ ꝓ eo.
⁊ Saly.in.d.auten.ſacr.ꝙ ex iuramento litis deciſorio
ſm utrancq; cenſuram oritur actio.d.l.actori.idem i iu
ramento cõfirmatorio vt oriatur actio ex contractu pri
us inualido iuramento firmato per.d.auten.ſacr.ex iu
ramento vero introductorio cõmuniter tenetur ꝙ non
oriatur actio de iure ciuili.d.l.ſi quis pro eo.vbi p bart.
⁊ ad predicta vide domi.Andre.⁊ alios moder.in.c.j.
⁊ in.c.nouit de iudic.Preterea ingtum domi.Cardi.
Imo.⁊ Innocen.in preallega.locis dicunt ꝙ ex iuram̃
to oritur officium iudicis quia quotienſcunq; verba di
riguntur iudici eius officium oritur.Tu allega bo.glo.
in.l.ſi ſoror.in ver.reſtitui ibi ex eo ꝙ dici iubebit no.offi
cio iudicis quem compelli ⁊c̃.C.de colla.Ego quo ad
iuramentum ſoleo ponderare tex.in.c.debitores.i ver.
cogendi ſunt.coniuncto fine ⁊ coniuncta ſupraſcript.
ꝙ dicto eorum .j.eodem ⁊ facit bonus textus in capi
tulo primo in verſicu.cogatis.j.eo.n.tamen ꝓpter hoc
inficiari nequit quin detur actio.⁊ licet actiones ſint de
iure ciuili.l.ij.ff.de ordi.iur.tamen in hoc ſunt approba
te per canones.d.c.per tuas.⁊.c.ſi vero.⁊.c.cum cõtin
gat.j.eo.vbi canones precipiunt iuramenta ſeruari vbi
eterne ſalutis diſpendium ex obſeruatõe non inſurgat
ergo datur actio ſm Bar.in.d.l.ſi quis pro eo. ¶ Sz
ex his remanet difficultas non mediocris.an ex nudo
pacto oriatur actio:⁊ quid de iure ciuili.Et quid de iu
re cano.Et primo ſcias ꝙ pactum nudum dicitur illud
quod ſtat in puris ⁊ meris terminis ſeu finibus cõuen
tionis q: nõ interceſſit aliquod extrinſecum puta nõ ſti
pulatio non interuentus alicuius rei nec litterarum ſo
lennitas nec cirographum ineſt.n.illi ſola obligatio iu
riſgentium.Nam vbi eſt conſenſus ibi eſt obligatio
iuriſgentium .l.ſticum .§.naturalis .ff.de ſolutio.Ex
emplum huius pacti nudi ponit gloſ.multipliciter in
.l.iuriſgentium in.§.ſed cum nulla.ff.de pactis ⁊
inter cetera dat hoc exemplum ſcilicet promiſi tibi
dare.x.ſine aliqua interrogatiõe ꝓcedenti vel ciro
grapho itellige tamen ſm Barto.ibi ꝙ pars cui fit ꝓ
miſſio conſentiat.nam tunc poteſt dici pactum cuz inter
uenit conſenſus duorum.Nam pactum eſt duorum
pluriumue in idem placitum ⁊ conſenſus.l.j.ff.de pa
ctis.Hoc ꝓmiſſo Innocen.in.c.nouit.de iudic.videtur
velle ꝙ de iure canoni.non detur actio ex nudo pac
to.ſed officij iudicis iploratio hãc partẽ ſecutus eſt do
minus Cardina.in capitulo primo de pactis reſtrin
gens illum textum vt ſolum competat officij implo
ratio in tantum vt non poſſit peti vt quis preciſe co

gatur ad obſeruantiam pacti nudi:ſed ſolum vt non
obſeruans excommunicetur quia text.d.c.primi ſo
lum hoc innuere videt̃ in eo qḋ dicit aut pacta obtineant
firmitatẽ:aut contrauẽiens excõmunicetur ⁊ ſic preciſe
nõ diſponit vt quis cogatur preciſe ad pacti obſeruanti
am Jo.cal.in.d.c.j.idẽ firmat dicens ꝙ competit officij
imploratio ⁊ non actio:quia actiones ſunt prodite a iure
ciuili.l.ij.ff.de or.iur.no.Innoc.in.c.que in eccleſiarum
de conſti.Cum ergo ius ciulle nõ det actionem ex nudo
pacto.ergo nec de iure cano.Hoc etiam ibi tenet Gaſp.
caldar.d.anto.in.d.c.j.dicit diſputatiue teneri poſſe ꝙ ex
nudo pacto non orit̃ acto licet oriat̃ iudicis officium:ſed
quia glo.⁊ cõmuniter doc.tenẽt id quod tenet Pet.de
anch.dicit ibi lex.ciuilis non vult niſi quod canones vo
lunt.l.j.ff.de pac.ibi nihil congruũ humane fidei ꝙ̃ ſer
uari id quod cõueniunt ergo idem vult quod ius cano.
Et ſi diſponatur de iure ciuili.ꝙ nõ oriatur actio dicit ꝙ
iurecõſulti reddiderunt rationes que nos latent.Et ſub
dit ꝙ papa ſequitur eorum ſubtilitate.c.paſtoralis.de cã.
poſ.⁊ proprie.⁊ per cõſequens cõcludit ꝙ de iure cano.
non oriatur actio.Hanc opi.amplecti videtur Joan.de
imol.in.d.c.j.⁊ in.c.cum veniſſent.de inſti.poſt do.Ant.
⁊ Card.dicit tamẽ ꝙ forte in pratica ſeruaret̃ cõmunis
opi.canoniſte que habetur ꝙ ex nudo pacto oriat̃ actio
do.Ricardus de ſaly.quẽ refert ibi domi.Bartholo.
de ſaly.eius nepos in.l.legez.C.de pac.in.vj.col.in ver.
quero.vij.an i iſta materia iuſ can.diſcordet a noſtro ⁊c̃.
dicit ꝙ canoniſte tenẽt ꝙ ex nudo pacto oriatur actõ per
d.c.j.ibi pacta ſuã obtinent firmitatem.Et q: mortaliter
peccat qui recedit a pacto.xxij.q.ij.predicanduz.⁊ quia
dominus nõ facit differentiã inter ſimplicem loquellaz
⁊ iuramentum.xxij.q.v.iuramenti.Et quia teſte pſalmi
ſta.que procedunt de labijs meis non faciam irrita.con
cludit tñ ꝙ iſta iuri ciuili non repugnãt ex quo poſſunt
recta diuiſione iuuari.ar.ff.de iureiurã.l.ſed ⁊ ſi.§.Itẽ
ſi iurauero.Et ſic iſta iura intelliguntur de pacto veſtito
non nudo niſi in certis caſibus de quibus vt ibi per euz
⁊ ad hoc inducit.d.c.j.vbi tex.nouũ robur vel eſſe non
addit cum dicit ſuã obtineant firmitatem:ſed ſolum ro
bur antiquũ confirmat vt.ff.ḋ do.iter vi.⁊ vxo.l.ex ver
bis ⁊.ff.q pot.in pig.hab.l.ſcipturas.⁊ ibi not.⁊ no.Ja.
bu.in.l.omnes.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.Adde ang.
ibi ⁊ eundem Angel.poſt Jaco.but.in.l.fin.C.de tẽpo.
ap.vbi de hoc ⁊ ꝓ hoc facit illud pronomẽ ſuam qḋ eſt
demonſtratiuum ⁊ reſtrictiuũ.nõ extenſiuũ.vt in.l.qui
tus.⁊ in.l.ſi ita.ff.de aur.⁊ ar.leg.ſic ergo ſuam firmita
tem obtineant in agẽdo ſi ſunt veſtita vel in excipiendo
ſi ſunt nuda ⁊ per hũc moduz reſpondit ad obiecta.ſub
dit tñ ius ciuile fuiſſe motum optima ratione ad ſtatuen
dum ꝙ ex ſimplici pacto nudo non detur actio ſed defe
ctus cauſe in pacto non adiecte circa.l.cũ hij.§.cauſa.ff.
de tranſac.⁊ ne homines ſimplices de facili deciperent̃
cõtra eorum mentem per prudentiores ex eo quod ver
bo exprimant per iocum quod in mente non agitarunt
.l.labeo.ff.de ſup.leg.Bald.in.c.quintaualis.j.eo.in.ij.
col.dicit ſibi videri ꝙ ex nudo pacto oriatur actio.quia
omne pactum eſt contractus vt ſingulariter no.in.l.j.in
glo.magna.ff.de ac.⁊ obli.Alia eſt in.l.j.ff.de pact.Et
probatur recte intuenti in.l.ſi quis maior.C.de tranſac.
in ver.placitis cõiunctis ibi no.ſol.ꝙ gl.debẽt intelligi in
pacto veſtito.Nam nudum vel non erit contractuſ vel
improprie dicetur contractus quia.l.adminiculuz non
habet.ar.ff.de fideiuſ.l.fideiuſſor obligari.§.fideiuſſor
contrariam partem tenuerunt glo.Hoſtiẽ.Jo.and.do.
Anto.⁊ domi.meus domi.And.in.d.c.j.gloſ.⁊ Archi.
xij.q.ij.in.c.quicũq; ſuffragio.hoſti.in ſũma in ti.de pac.
.§.ſupereſt tñ ſm eum ſecus eſt de iure ciuili.niſi in cert
caſibuſ puta dote donatione conſtituta pecunia nautico
fenore ⁊ vſuris promiſſis rei pu.Et ſimi.de quibus per
eum ibi ⁊ ſaly.in.d.l.legem.Hanc partem tenuit Bar.
in.l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſ.⁊ domi.Alex.in.l.ſi con
uenerit in.j.col.ff.de iuriſdi.om.iudi.Et Bal.i.l.ſi quis
in cõſcribendo.C.de epi.⁊ cle.⁊ in.l.petẽs.C.de pac.⁊
in.l.Cum quis.C.de iur.⁊ fac.igno.Abb.in.d.l.licet in
fine.dicat ꝙ non refert an per actionem ſeu officium iu
dicis ſubueniatur idem voluit in dcõ.c.cum veniſſent.⁊
in.c.per tuas.de arbi.⁊ in.c.cum contingat circa finem
⁊ in.c.quintaualis.in.viij.differentia.⁊ in.c.finali in fine
penultime.colũ.j.eodem.de iureiurando.Voluit etiam
h.d.meus and.in repe.c.paſtoralis de cã pol.⁊ ꝓprie.in
xij.col.

xij.col.per tex.formaleꝫ in.d.c.j.⁊ mouet͛ hoc modo de iure cano. Orit͛ illa actio de nudo pacto que orit͛ de iure ciuili.ex ſtipulatu:ſed ius cano.ſtatuit nudum pactuꝫ firmitatem habere vt in.d.c.j.⁊ ope compleri vt in.c.qualiter de pac.⁊ ius ciuili ſtatuit ſtipulationẽ firmã eſſe iſti.de verbo.ob.in pn.l.j.ff.eo.⁊ no.Cy.in.l.ſi non ſingli ⁊ in.l.ſi expretio.C.ſi cer.pe.ergo pactum nudũ habet illã firmitatem de iure cano.quã habet ſtipulatio de iure ciui.q̃ſi ius canonicũ.voluerit equiparare pactum nudũ ⁊ ſtipulat. Mouet͛ ẽt per.d.c. qualiter de pact.per ver.ibi promittũtur qđ refertur ad ſtipulat.l.ſciendum.§.dictũ.ff.de edil.edic. ergo equiparantur pactum nuduꝫ ⁊ ſtipulatio. Nec obſt. verbũ ſuã. Quã ius canoni.nõ habuit reſpectuꝫ ad ius ciui.ſed ad id qđ dixit pſalmiſta ea que procedunt ex labijs ⁊c.⁊ ad id deus nõ facit differẽtiam ⁊c.d.c.iuramẽti:⁊ ideo tribuit ius cano. firmitateꝫ nudo pacto. Contrarium ſenſit idem.d.meus in.d.c.nouit cir.fi. ¶ Tu vͦ poſſes argumentari pro ⁊ cõtra hoc modo:primo ꝙ nõ oriat͛ per tex.in.d.c.j. Relatio debet intelligi ſm id ad qđ refert͛.l.aſſe toto.ff.de here.inſti.l.ſi ita ſcripſero.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.ſed papa dicit pacta ſuã firmitatem obtinẽt ſed de iure ciuili nõ dat͛ actio ſed exceptio.d.l.iuriſgentiũ.§.ſed cũ nulla ergo idẽ erit de iure canonico. Et pondera ver. reſtrictiuũ ⁊ demonſtratiuũ ſuã per.d.l.quintus. ¶ Secũdo vbi competit remedium ordinarium nõ dat͛ extraordinarium.l.in cãe la.ij.ff.đ mino.⁊ in.l.in prouinciali.ff.de no.ope.nũ.ſed ſi ex pacto nudo oriret͛ actio nõ recurreret͛ ad excõicationẽ ergo ⁊c. Tertio Ubi verba dirigũt͛ iudici ⁊ nõ pti iudicis officiuꝫ orit͛ no.in.c.ij.de offi.iudi.glo.eſt ſing.in ver.reſtitui in.l.ſi ſoror.C.de colla.ſi verba diriguntur iudici vt patet in.d.c.j.⁊ in.d.c.qualiter ergo. Quarto actiões ſunt de iure ciuili.l.ij.ff.de or.iur.ſed ius ca.nõ curat de actione.c.dilecti de iudi.ergo. In cõtrarium vbi lex mãdat aliquid ſeruari vel fieri orit͛ ſemp actio.l.legitima.ff.de pac.l.ſtatuas.ff.de aqui.re.do.l.j.ff.de cõdi.ex.l.gl.in.c.cum liberã de ſepul.⁊ in.c.ſi canonici de offi.or.li.vj. Scđo vbi pactum habet fomẽtũ.i.probationeꝫ a.l.ſemper orit͛ actio.d.l.legitima.ſed nudum pactum recipit fomentum a iure.ca.vt in.d.c.j.ergo orit͛ actio. ¶ Tertio ex obliga.naturali oritur actio đ iure cano.d.c.per tuas de accu.ſed nudum pactum habet naturalẽ obligati.l.ſtichum aut pamphiluꝫ.§.naturalis.ff.de ſolu.⁊ marie ſuggerente equitate:per id quod no.in.l.quintus.ff.de aur.⁊ ar.leg. ¶ Quarto adduco textũ in.d.c.qcũqꝫ qđ videt͛ ꝓbare ꝙ ꝓmiſſum oꝫ adimpleri ⁊ glo.dicit ꝙ illa ꝓmiſſio fuit nudis verbis no.ver.oꝫ quod importat neceſſitatẽ ſui.not.gloſ.in.c.j.in ver.opꝫ de preſcri.li.vj.⁊ in.c.ij.in ver.oportebit de lit.cõteſ.e.li.⁊ gl.in.c.cũ ab vno in ver.opꝫ de re iudi.eo.li. Abba.in.c.fi.ꝙ me.cã.⁊ in.c.fi.de iureiur. Bal.in prima cõſti.C.§.iam omnẽ. Bar.in.l.admonẽdi.ff.de iureiurã.cum ſi.licet verbum promiſſũ referat͛ ad nudũ verbuꝫ ⁊ ſtipulatũ.d.l.ſciẽdũ.§.dictũ.preterea tex.in.d.c.viij.videt͛ ꝓbare ꝙ etiã đ iure cano.det͛ actio ibi ingrati actio canonũ ⁊ legũ aucto.vbi datur actio ingratitudinis ꝯ libertum. Nedum de iure ciui.ſed etiam de iure cano.⁊ tũc ibi nõ interuenit ſtipulatio. Preterea põdera tex.in.d.c.qualiter in ver.agẽduꝫ ⁊ in ver.ſtudioſe ⁊ in ver.ꝓmittunt͛ ex quibus omnibꝰ cõprobat͛ ꝙ de iure cano.dat͛ actio. Nec ob.primũ.ar.in cõtrariuꝫ:ꝙ relatio ⁊c. Quia potius dꝫ fieri ad.l.cano.⁊ diuinã ꝗ̃ ciui. Nec obſt.ꝙ vbi competit remedium ordinarium ⁊c.qr illa verba in.d.c.j.aut pacta obtineãt firmitatẽ:l ꝯueniẽs excõmunicet͛.fuerunt alternatiue prepoſita tñ cõciliũ rñdet ſimpliciter pacta cuſtodiant͛ ⁊ ſic non videtur ſe reſtrinxiſſe vt cõdictionaliter ⁊ alternatiue fieret coactio.ar.c. Nõne de preſũp. Unde non debet eiſe iudex cõtentus ſola excõicatiõe. Nec ob.ꝙ verba dirigant͛ iudici ⁊c. Quia nõ ſequit͛ ergo nõ dat͛ actio vel orit͛ officiũ iudicis mercenariuꝫ deſeruiẽs actioni intentate.nam regulariter omnes decretales in dubio dirigunt͛ iudici.vt dixit glo.in.c.ꝗuis de pen.li.vj.⁊ in.c.ſi clericos de ſen.excõ.eo.li.in.c.eũ qui in ver.tibi de do.⁊ cõtu.eo.li. Nec obſt.ꝙ pactũ habet fomentũ a lege qr debet intelligi de pacto veſtito ſm Bal.in.d.c.quitaualis. Cõcludas ergo ꝙ de iure can.ex nudo pacto nõ orit͛ actio ꝑ predicta. De iure vͦ ciuili cõiter tenet͛ ꝙ nõ orit͛ actio ſed exceptio per tex.⁊ ibi omnes in.d.l.iuris gẽtiũ.§.ſed cum nulla. Laus xpo Redemptori nr̃o Amen.

Tabula huius ſolẽnis Rice de iureiurando.

p° Continuatio Rice.
2° Quid ſit iuramentum vel iuſiurandum.
3° An iuſiurandũ iuramẽtum ⁊ ſacramẽtuꝫ realiter diſtinguantur.
4° Que ſit forma iurandi.
5° Quotuplex ſit iuramẽtum:⁊ de quo iuramẽto loquatur hec Rica.
6° Utrũ ad iuramẽti ſubſtantiam requirant͛ vͦba.
7° Utrum pariformiter puniat͛ fidei tranſgreſſor ſicut iuramenti tranſgreſſor.
8° Ponũtur quadraginta tria priuilegia ſeu effectus ipſius iuramenti.
9° Quis ſit iuramẽti effectus.
10° Que ſit pena venientis contra iuramentum
11° Utrum ex iuramento detur actio.
12° Utrum ex nudo pacto oriatur actio ⁊ quid de iure ciuili:⁊ quid de iure canonico.

Explicit ſolẽnis repetitio Rice de iureiurãdo edita per excellentiſſimum do. Anto. corſectum Siculũ vtriuſqꝫ iuris doctorem. Impreſſa venetijs per magiſtrũ Bernardinũ de Tridino de Monteferato. Anno domini. M.cccc.lxxxx.die xxij.Februarij

(V. Panzer Vol. III. Pag. 283. N. 1276)

Laus deo.

Hain *5766

Hoc opus excellẽs Siculę Corsectus Alumnꝰ
Effecit patrię: quod tibi lector emas.

De Cõſtitutionibus.

¶ Statutū excludēs feminas a ſucceſſione exiſtentibus poſteris ⁊ ſucceſſoribus maſculis vſqꝫ in tertium gradum excludit filios filie teſtatoris. cõſiliuꝫ.i.

¶ An ſi ſtatutū excludit feīas ab inteſtato vt ſola dote ſint contēte pater dotat filiā. Et poſtea p̄moriť filia dos debeat redire ad patrem an ad filios filie. cõſiliuꝫ.i.

¶ Statutū loquēs in materia iuris recipit omnes limitationes quas recipit ius cõmune diſponens in illa materia. cõ.i.⁊.lxxx.

¶ An ſtatutum ꝓhibens poſt deſertionem appellatõis poſſe agi de nullitate tribuat poteſtatem agendi pro expēſis in lite factis contra deſertorem proceſſu p̄iori exiſte nte nullo. cõſi.xviii.

¶ Statutum probibens de nullitate poſt deſertionem appellationis non preiudicat tertio agere volenti ꝓ ſuo intereſſe. cõſi.xviii.

¶ Statutū laicoꝝ ꝓhibens cõtractꝰ alienatiõis rei imobilis cum alienigenis nõ cõprebendit alienationes que fierent pro reſtitutione dotium ſi ſtatuentes contrabūt matrimonium cū forēſibus. ꝯſi.xxxvi

¶ An ſtatuto dictante vt femine nõ ſuccedāt ab inteſtato ſed tantum dotentur moriente patre relictis quatuor maſculis ⁊ duabus feminis grauatis maſculis de reſtituenda bereditate debeant cõputari filie in numero filioruꝫ vt detrabāt ſemiſſeꝫ an triētem tm̄. conſili.xl.

¶ An ſtatuto dictante ꝙ de omnibꝰ pijs legatis ſoluātur duo ſolidi pro libra fabrice cuiuſdā eccleſie preiudicet tale ſtatutum factum per laicos in legatis factis eccleſijs ⁊ pijs locis. conſi. xli.

¶ An valeat ſtatutū quo fructus p̄bēdarum ⁊ mēſe reducuntur ad quotidianas diſtributiones in preiudiciuꝫ clericorum exiſtentium in ſtudio ⁊ debentium fructus percipere ex priuilegio ſtudio conceſſo ipſis ſtatuentibus ſcientibus tale ſtatutum. cõſi.xlii.ſiue.xliii.

¶ An ſi ſtatutū diſponit bona alicuius publicari ꝑꝑ crimen ſodomie bomicidij vel ſe interficientis poſſit fieri talis publicatio poſt morrē taliter deliquētis.cõ.lix.⁊lxii.

¶ An ſi ſtatutum diſponit bona delinquētis publicari ⁊ forenſis cõmittit ibi tale delictum poſſit publicari bona que ſunt ſita in territorio iudicis domicilij.cõ.lix.⁊.lxii.

¶ An ſtatuto diſponēte ꝙ nullus ciuis nõ originarius nõ poſſit babere officium in ciuitate preiudicet illis quibus ex pacto prius erat cõceſſum priuilegiū vt venientes ad babitādū in ciuitate poſſint officia brē. cõſiliū .lx.

¶ Statutum trāſiēs in ꝯctu alterius tertij vł cõtinens eius comodū reuocari nõ p̄ot. cõ.lxviiij.

De Reſcriptis.

¶ Reſcriptum legitimationis nõ preiudicat legitimis ſi de eis non fit mentio in reſcripto. ꝯſi.ii.⁊.l.

¶ Reſcriptum cõfirmās gratiam legati quam generaliter narrat vitioſaꝫ ex aliquibus cauſis non validat gratiam niſi fiat expreſſa mentio vitij quando ex illo inſurgeret preiudiciuꝫ tertij. cõſi.ii.⁊.l.

¶ An ſupplicatio regiſtrata faciat fidē cõtra reſcriptuꝫ in quo non continentur illa que fuerunt in ſupplicatiõe expreſſa. cõſi.ii.⁊.l.

¶ Quid importet ſignatura pape quando dicit fiat vt petitur. cõſi. eodē

¶ Quid operetur clauſula poſita ī reſcripto pape qua dicitur ꝙ tenor inſtrumēti babeatur pro ſufficienter expreſſo. cõſi.eodē

De Renunciatione.

¶ An pater poſſit renūciare vſufructui quem babet in bonis filie ad finē vt ipſa donet alteri cauſa mortis ſi ex illa renunciatione preiudicetur creditoribus patris quibus aſſignata fuerūt bona illorū. ꝯſiliū.viii.

De officio vicarij.

¶ Vicarius epiſcopi ſine ſpāli mādato nõ poteſt diſpēſare contra voluntatem teſtatoris etiam certi vbi poteſt epiſcopus. cõſiliū.lii.

¶ Rector eccleſie p̄ot vicariuꝫ aſſumere ad tēpus q auxilietur ei in cura adminiſtrāda. cõſiliū.lii.

¶ Qui dicātur perpetui vicarij ⁊ q tꝑales. cõſi. eodē

De officio legati.

¶ Si ſtatutū diſponit ꝙ officiales ciuitatis recepta bulleta dominorū debeant mittere ad cõfinia deſcriptos in bulletis officiales illi nõ cēſentur iudices ſed meri executores.

¶ Legatus nõ cõfert beneficiū patronatus laicorum ſi auferť ius alterius nõ diſpēſat cõtra cõciliū. conſi.lxiii.

De officio ordinarij.

¶ Epiſcopalis iuriſditio diuidiť ī tres ꝑtes. conſi.xix.

¶ Si cõcedať alicui vt poſſit in loco exercere ep̄alia intelligunť cõceſſa reſcripta ꝯ ordinē. conſi. xix.

¶ Si papa exemit eccleſiam poſtea cõcedit eam alteri videatur ſibi dare in illa poteſtatē legis dioceſane ⁊ iuriſditionis ⁊ multa babes ibi que cõceduntť vel nõ cõcedūtur ī tali ꝯceſſione de ꝑtinētibus ad ep̄m. cõſi. eodē

De bis que vi me.cā fiunt.

¶ Metus nõ appellādi nõ ſufficit ad ſuſpēdēdū ſnīaꝫ ſed requiritur ꝓteſtatio. ꝯſi.xxviii.

De reſtõne in integrū.

¶ Nõ datur reſtitutio in ītegrū aduerſus ſnīaꝫ ex clauſula generali qñ ꝑs neglexit appellare. cõſi. eodē

¶ Põt retractari ſnīa per viā reſtõnis in integrū qñ fuit ſupplantatū ī alio iudicio quo ad ꝓbatões.cõſi. eodē

¶ An cõpetit reſtõ aduerſus ſentētiā ſi iudex noluit admittere ꝓbationes alterius partis. cõſi. eodē

¶ Reſtituitur maior ad actus iudiciales quos debebat facere ſi ꝓbabiliter errore fuit excluſus. cõſi.lxiii

De alie.iudi.mutā.cā facta.

¶ Ceſſio p̄ſumitur ſimulata ſi fiat cā donationis poſtea ꝓmittit ſeruare indēnem. conſi.xxi.

¶ An compromittētes pendente compromiſſo poſſint aliud cõpromiſſum facere. cõſi. xxiiii

¶ Generalia verba cõpromiſſi non excludūt caſus turpes vel contra bonos mores. cõſi.eodē.

¶ Statutum precludens viā opponēdi de nullitate laudi nõ tollit facultatem opponendi nullitatem cauſatam ex caſibus non comprebenſis in laudo. cõſi. eodē

¶ Renūciatio non opponendi contra laudum etiam de nullitate non concludit nullitatem procedentem ex defectu poteſtatis arbitrorum. cõſi.eodē

¶ Licet partes dicant ꝙ intelligatur cõpromiſſuꝫ ſuper laudatis non tamen intelligitur compromiſſum factum ſuper turpibus vel contra bonos mores exiſtentibus illis non competebant partibus compromittentibus ⁊ bic. cõſi.eodē

¶ An arbiter vel arbitrator pro bono pacis poſſit pronunciare ſuper nõ petito. cõſi.eodē.

¶ An poſſit arbiter oppõere modificatiões in bis que non includebantur in compromiſſo. con.eodē.

De pſcriptionibus.

¶ An ex taciturnitate tẽporali tẽporis .xiii. annoꝝ pſcribat̃ cõtra volẽtẽ ĩfrigere teſtamẽtũ ex nullitate. xxvi.
In actõib⁹ nõ currit pſcriptio cũ mala fide ⁊ quis dicatur poſſeſſor malefidei.
An valeat ſtatutum decurtans tẽmpus pſcriptõis aſſignatũ de iure cõi. cõ. xlvi.
Datur reſtitutio aduerſus preſcriptionẽ cauſatã ap probabili ignorantia. cõ. lxxiij.

De ſententia ⁊ re iudicata.

Pene q̃ ĩponũtur ex arrupto ꝓ bono pacis vl' publico ñ cẽſet̃ ſnĩe diffinitiue ſed reuocari poſſunt.
Relegatio eſt nõ condemnatio nec ſententia.
Sententia lata contra contumacem non preiudicat tertio cum quo non eſt actum.
An ſnĩa lata ſup rei extimatõe q̃ fuerat adiudicata in ſolutũ dicat̃ diffinitiua an interlocutoria. conſi. vi.
Que dicat̃ mera ĩterlocutoria ⁊ q̃ dicat̃ mera diffinitiua. cõſi. vi.
Detractio ordinis iudiciarii ẽt ĩ ſubſtantialibus a iure facta nõ tollit nomẽ ſine diffinitione. cõſi. vi.
Nõ dicit̃ diffinitiua q̃ ex toto nõ decidit q̃ſtionẽ que principaliter in iudicio nõ deducitur. cõſi. vi.
Que dñia ſit ĩter ſnĩaȝ diffinitiuã ⁊ ĩt'locutoriã. cõ. vi
Que dicat̃ ſnĩa iuſta ꝑticipãs de natura diffinitiue ⁊ de natura interlocutorie. conſi. vi.
An ſi ſtatutũ facit mẽtionẽ de diffinitiua ⁊ interlocutoria habeat locũ in mixta. cõſi. vi.
An ſententia ſit nulla quando expreſſe ſe refert ad acta ⁊ ex actis apparet iniuſticia. con. xxviij
An ſnĩa ꝯ ſnĩaȝ lata ĩ diuerſis ĩſtãtiis teneat. cõ. xxviii
An ſnĩa lata ꝑ iudicẽ ad terrorẽ dñi ciuitatis ſit retractanda. cõ. xxviii.
An poſſit rẽtractari ſi pars fuit ſupplãtata quo minus poſſit ſuas ꝓbatõẽs ꝓducere. cõ. xxviij.
An ſnĩa lata ex officio ĩ fauorẽ vſurarij ꝙ ñ ſit vſurarius trãſeat ĩ rẽ iudcatã ad preiudiciũ aliorũ qui ſoluerunt vſuras quo minus poſſint illas repetere.
¶ An iudex poſſit retractare primã ſnĩam de cui⁹ iniuſticia notorie cõſtat. cõ. xxviij
¶ An ſi vnus fuit pronunciatus vſurarius in vno iudicio faciat fidem illa ſententia in alio inter diuerſas perſonas. cõ. xxxvij
¶ An ſententia lata cum auctore preiudicet ſucceſſori ſcienti ⁊ liti aſſiſtenti. cõ. xlv.

De appellationibus.

¶ An appellatio interpoſita a ſententia habente vi diffinitiue lȝ ſit interlocutoria debeat regulari quo ad ſolẽnia ⁊ alia ſm appellatõm ĩterlocutorie an diffinitiue. vi.
¶ Datus fuit curator ad lites adulti exiſtenti in patria vel auita poteſtate que datio non tenuit fuit tamen iudicium de facto agitatum exceptione non oppoſita ⁊ lata ſententia contra adultam a qua pater appellauit nec fuit illam proſecutus. Queritur an fideiuſſores curatoris poſſint condemnari pro expẽſis litis ſtatuto dictãte qđ p⁹ deſertionẽ nõ poſſit de nullitate opponi. cõ. xviij.
¶ Statutũ validãs proceſſum nullũ per deſertionẽ appellationis non preiudicat alijs quorum intereſt. ſed tãtum litigantibus. cõ. xviii
¶ Nõ ſufficit metus appellandi ad ſuſpẽdẽdũ ſnĩaȝ ſȝ requirit̃ proteſtatio. cõ. xxviij

De confirmatione vtili vel inutili.

¶ Confirmatio pape referentis ſe ãd acta ad cõceſſionem legati ex generali narratione qȝ dicebatur gratia legati nõ valere ex aliquib⁹ cauſis nõ validat illã niſi fiat expreſſa mentio vicij ꝑꝑ preiudiciũ tertij. conſiliũ. l

De clericis nõ reſidẽtib⁹

¶ An valeat ſtatutũ quo fructus mẽſe groſſe reducant̃ ad cotidianas diſtributiones in preiudiciũ clericoꝝ abſentium in ſtudio priuilegiato vt ſtudentes percipiant fructus in abſñtia ſtatuẽtib⁹ ð ꝑuilegio certificatis. xliii

De prebẽ. ⁊ cõceſ. prebẽ.

¶ Decretũ Pape afficit manus ordinarij collatoris ⁊ ſi fiat ſub cõditione qñ ẽ retractiua ad tp̃s. cõ. xliiij.
¶ Decretum pape non afficit manus ordinarij collatoris niſi detur vacatio ſecundum nomen expreſſum in litteris. cõ. xliiij.
¶ An capellani eccleſie quibus aſſignantur perpetuo certi redditus ita tamen vt non poſſit reuocari abſq̧ cã legitia dicãt̃ habere titulũ in eccleſia. conſi. iii.
An omnes habentes fructus beneficiorum dicantur habere titulum in beneficio. cõſiliũ. iii
¶ An ſi teſtator creat altare in eccleſia cũ pena ꝙ ſi rector non celebrat ibi ex lapſu .xv. dierũ incurrat penã priuationis ipſo iure cõtrafaciens priuet̃. conſi. liij.

De comodato.

¶ Si apparet pecunia ab aliquo recepta nec cõſtet de cauſa preſumitur mutuũ. cõ. xvi.

De emptione ⁊ vendi.

¶ An valeat venditio bonoꝝ facta cõcubine. con. xiiii.
¶ An valeat venditio bonorũ facta per inſtitutum heredẽ in teſtamento nullo. cõ. xxvi.
¶ Venditor põt ĩſtãtiã litis incohatam ꝑ emptorẽ ſuꝑ re empta adſumere i ſe quãdocũq̧. conſi. xlv.
¶ Prorogatio litis facta ꝑ emptorẽ ſuꝑ re vendita preiudicat ẽptori ſciẽti ⁊ nõ ꝯtradicẽti. cõ. xlv.
¶ Si iſtrumentũ vẽditionis cõtinet dimidiã iuſti precii Et equaliter reſiduũ donat preſumitur dolus ſi vẽditor erat minor .xxv. annorũ lȝ eſſet pubes. cõ. xlvi.
¶ Venditio pupilli facta tutori ẽ nulla ipo iure. cõ. xlv
¶ An probet̃ preciũ rei vendite ſi teſtes dicunt aliq ð maiori ſũma ⁊ aliqui de minori. cõſi. liij.
¶ An promittens non venire cõtra vẽditionẽ a ſe factam poſſit venire ratione minoris precij. cõ. liij
¶ An ſi vnus ex duobus cõicãtibus oĩa bõa ſua emit poſſeſſiones noĩe ſuo debeãt eẽ cõmunes.
¶ An vẽditor teneatur facere ꝙ emptor pacifice poſſideat a moleſtatione tertij. cõ. xxij.
¶ Si apparet pecunia recepta ab aliquo ⁊ nõ exprimitur in cã ĩ dubio pſumitur mutuũ. cõ. lxvi.

De locato.

¶ An alienans rem emphiteoticam cadat ipſo iure a iure ſuo. cõ. xxiij
¶ Licet ẽphiteota faciat rẽ ꝑꝑ quã cadat a iure ſuo tñ ñ perdit ius ſi dñs non vult. cõ. xxii.
¶ An ꝑ receptionẽ pẽſiõis factã a dño videat̃ refirmare ꝯctũ ſi conductor prius ceciderat a iure ſuo cõ. xxij.
An ſi emphiteota alienat rem emphiteoticam cõtractus tamen non validetur ſi monaſterium cuius erat recipit penſionem. cõſi. xxij.
An ſi monaſterium renouat emphiteoſim illi qui ceciderat a iure ſuo tamẽ mõaſteriũ hoc ignorabat valeat reuocatio. cõſi. xxii.
Emphiteoſis eccleſie non trãſit ad extraneũ heredẽ emphiteotice. cõ. xxiii
Emphiteoſis cõceſſa ſibi ⁊ heredib⁹ ſuis nõ tranſit ad heredes extraneos cõductoris. cõ. xxiii.
Emphiteoſis cõceſſa priuato non poteſt per eũ trãſferri in eccleſiã. cõ. xxiii
An ſi ecclia ꝯſueuit locare i ẽphiteoſim ⁊ poſtea trãſfert̃ ꝑ ꝯductorẽ i extraneũ valeat ꝯſuetudo. cõ. xxiij.

¶ An poteſt peti reductio ſi dãnũ eſt enormiſſimum ⁊ iuratum etiã fuit de enormiſſimo. ꝯſi. xxiiii.
¶ Qualiter ꝓbeť arbitrũ enormiter leſiſſe. cõſi. eodẽ
¶ Pendẽtia reductionis ad arbitriũ boni viri tollit ꝓſumptionem ſentẽtie arbitri. cõſi. xxiiii.
¶ An ſtetur dicto arbitrorum ſuper ꝓnunciatione per ſe eſſet ſi fiat ex pacto partium. cõſi. eodẽ
¶ An preſumatur ꝓ aſſertis in laudo. cõſi. eodẽ
¶ An iudex qui aditur ſuper reductione ad arbitrium bõi viri dicať ꝓcedere vt iudex an vt arbiter. cõſiliũ. li.
¶ An valeat ſnĩa iudicis aditi ſuper reductione ſi pronunciat iniquũ laudum ⁊ reducẽdũ reſeruata ſibi declaratione inquãtũ debeat fieri reductio. ꝯſi. eodẽ
¶ Si factuȝ eſt cõpromiſſum ſuꝑ declaratione dotis inter contrahentes ſponſalia de futuro ſi illi poſtea cõtrabant ſpõſalia de preſenti cũ alijs. cõſi. eodẽ

De iudicijs.

¶ Venditor põt aſſumere in ſe iſtãtiã iudicij icobatam ꝑ emẽtem ſuper re vẽdita qñcũqȝ. conſi. xlv.
¶ Prorogatio iudicij facta ꝑ vendentẽ ſuꝑ re vendita ꝑ̃iudicat ẽptori ſcienti ⁊ nõ cõtradicenti. cõſi. eodẽ
¶ Pronuntiatio iudicis facta vt inſtantia nõ currat cũ auctore preiudicat ſucceſſori cõſentiẽnti vt auctor litem proſequatur. cõſi. eodẽ
¶ Tempora inſtantie nõ currũt ip̃o iure ſi iudex ꝓnunciat ſe nolle ꝓcedere vſqȝ ad certũ tp̃s. cõſi. eodẽ

De foro cõpetenti.

¶ An ſi ſtatutũ ciuitatis diſponat bona delinquẽtis publicari ⁊ forenſis delinquit in loco debeant publicari omnia bona etiam alibi ſita in loco domicilij vel vbicunque. cõſi. lxix.
¶ An quis retine at domicilium in loco originis patris vel aui. cõſi. xxi.

De libelli oblatione.

¶ Verba libelli debent intelligi eo mõ quo magis adeptantur intẽtioni agẽtis. cõſi. lxiii.
¶ An ꝓcedat libell⁹ ſi heres poſſidet bõa hereditaria Et petit declarari ad ſe ſpectare. cõſi. lxiiii.

De reſtõne ſpoliatoꝝ.

¶ Si executor beneficialis ponit in poſſeſſionẽ aliquẽ pro quo ſcribatur nõ vocato poſſeſſore. An poſſit ſpoliatus agere poſſeſſorio. cõſi. lxiii.
¶ Remediũ canonis reintegrãda cõpetit etiã ꝓ reſtõe hoſpitalium. cõſi. eodẽ

De eo qui mittiť in poſſeſſionẽ.

¶ An põſſit fieri miſſio in domo filie pro debito pr̃no ꝯ patrẽ hñtẽ vſũfructũ in illa.

De cõfeſſis.

¶ An confeſſio facta per heredem preiudicet legatariis. ꝯſiliũ. v.
¶ An ſcientia vel tollerãtia tertij ſibi preiudicet altero in eius ꝑ̃iudicium aliqd cõfitẽte. cõſi. eodẽ
¶ An ex cõfeſſione facta ꝑ teſtatorẽ in teſtõ vel codicillis poſſit ãgi cõtra heredẽ defuncti. conſi. xxi.
¶ Ex cõfeſſione facta in teſtõ nõ põt agi contra heredẽ niſi fuerit iurata per teſtatorẽ. cõſi. eodẽ
¶ An ⁊ qñ cõfeſſio aduerſarij poſſit ꝓ ꝑte approbari ⁊ ꝓ ꝑte reprobari. conſi. lxx.

De ꝓbationibus.

¶ Qualiter ꝓbeť arbitratorẽ enormiter leſiſſe partes cõpromittentis.
¶ Qualiter pars ꝓbet ſuũ intereſſe ad hoc vt admittať ad iudiciũ. ꝯſi. xxix.
¶ An ſi vnus fuit ꝓnunciatus mãifeſtus vſurarius in vno iudicio ꝓbẽt illa acta ĩ alio ĩter diuerſas. ꝯſi. xxxvii
¶ Probationes facte in vno iudicio faciũt fidẽ in alio ẽt ſi varietur modus agendi quando agitur in materia peñ. ꝯſi. eodẽ
Probatio facta in ſumario iudicio facit fidem in plenario qñ in ſumario plene fuit diſcuſſa. cõſi. eodẽ
An contra bullam pape poſſit fieri probatio per ſupplicationem regiſtratam qꝫ aliter fuit conceſſa gratia qȝ ſit in bulla. cõſiliuȝ. l.
In paruiſ cauſiſ põt idẽ eẽ iudex ⁊ notari⁹. cõſi. xxxiii

De teſtibus.

An ſufficiat ꝓbare per duos teſtes quem prohibuiſſe alium teſtari.
Non probat teſtis ncẽſſario nõ fuiſſe ſolutum ex eo qꝫ dicitur de debito reum interpellatũ ⁊ nõ ſoluiſſe.
Qño intelligitur quod admittantur teſtes nõ integri in actibus qui per alios ꝓbari nõ poſſunt.
An probet teſtis etatem qui dicit talis erat forte. x. annorum. cõſi. xlvi.
An dictũ teſtis vnius poſſit ſi dubium fuerit declarari per dictũ alterius teſtis de eodẽ deponẽtis. conſi. xlv.
An ſi teſtes diſcrepãt in numero vel quantitate ꝓbẽt ſalteȝ in minori ſũma in qua cõcordãt. cõſiliũ. liii.

De fide inſtrumẽtoꝝ.

An prothocollũ notarii poſſit exẽplari in publicã formam ſi apparet qꝫ nomen notarij fuit de nouo appoſitũ. ⁊ qꝫ fuit rogatus. ⁊ ſi atteſtaretur quod illa poſuit ⁊ ĩ eo apparet raſura. cõſiliũ. xi.
Protocollũ notarij nõ publicatuȝ nõ cẽſetur publica ſcriptura. cõſi. eodẽ
Inſtrumẽtum notarij nõ probat inquantum atteſtať de alijs qȝ de geſtis in eius p̃ñtia. cõ. xxxiii.
An poſſit cõtra bullã pape ꝓbari cõtrariũ ꝑ ſupplicationẽ ꝑ eũ ſignatã. cõſiliuȝ. l.
Quid ĩportat ſupplicatio pape in ſupplicationibus dũ ſignat ꝑ fiat vt petiť. cõſi. eodẽ
Valet ꝓductio inſtrumẽti facta corã notario ſi nõ potuit habere copiã iudicis.

De preſũptionibus.

Quicquid habet filius preſumitur de bõis parentũ acquiſitum. cõſiliũ. i.
Preſumitur dolus arbitratoris qui in magna re cõdẽnauit nõ recepta probatione debiti. cõ. xxiiii.
An preſumatur pro ſnĩa lata in abſentẽ. cõſi. eodẽ
Petitio reductionis ad arbitriũ boni viri ⁊ eius pẽdẽtia tollit ꝑ̃ſũptionẽ arbitrij. eodẽ cõſi.
Si apparet pecũia recepta ab aliquo nec de cã liquet in dubio preſumitur mutuũ. cõſi. lxvi.

De iureiurando.

Iuramentũ minoris. xxv. annorum. preſumiť dolo extortum ſi iurat non contrauenire contractui in quo lediť vltra dimidiam. cõſi. xlvi.
Iuramentum preſtitum ſuꝑ cõtractu nõ ſupplet ſolẽnitates in cõtractu reqſitas a iure poſitiuo. cõſi. eodẽ
Iuramentũ minoris in enormiſſima leſione nõ excludit eũ a petẽda reſtõne. cõſi. eodẽ

An empbiteoſis eccleſie poſſit transferri in extraneos per viam legati. cō.xxiij.

An ille qui eſt empbiteota ſolius terre ſi poſtea ſup edificauit dicatur empbiteota edificij. cō.xxiij.

An ſi legatur empbiteoſis in caſu quo nō valet debeatur ſaltem extimatio rei empbiteotice. cō.xxiij

An vendēs rem empbiteoticā ⁊ ꝯſtituēs ſe poſſeſſorē noīe emptoris irrequiſito dn̄o cadat a iure ſuo. xxxv.

An ſi empbiteote cōes diuidūt inter ſe empbiteoſim irrequiſito dn̄o cadant a iure ſuo. xxxviij.

Bona empbiteotica nō cōfiſcāt̄ licet empbiteota cōmittat delictum dignū cōfiſcatione bonorū. cō.lxij.

De feudis.

Feudū nō tranſit ad filios etiaꝫ maſculos filie feudatarij. cō.xlviij

An in feudo antiquo equaliter ſuccedant filius ⁊ nepos filius fratris. cō.xlvij.

De fideiuſſoribus.

An fideiuſſor curatoris adulte teneatur ⁊ poſſit condēnari pro expēſis litis ſi datio curatoris non tenuit ipo ſuccedente appellante ⁊ non proſequente appellationē ſtatuto dictante ꝙ poſt deſertionem de nullitate nō poſſit opponi. cō.xviij.

Duo correi videntur fideiubere vnū pro reliquo in pecunia recepta per alterū.

De ſolutionibus.

An clericus pro debito ciuili conueniri poſſit vltra q̄ꝫ facere poſſit vt gaudeat priuilegio ne egeat ⁊ an illi renunciare poſſit. cōſi.lxij.

An ſi venditor predij ſoluit collectas pro p̄dio poſtquā vendidit ex eo qꝛ ſi erat cōputatū extimū in libello cōitatis poſſit repetere ab emptore. conſi.lx.

De donationibus.

An valeat donatio rerum facta cōcubine per concubinarium. cō.xiiij

De peculio.

Bona que habet filius preſumuntur patris alio nō apparente. conſi.i.

De ſocietate bonorū.

An ſi vnus de ſocijs habet filiū qui exercet̄ in ſocietate debeat habere ſalarium pro filio. conſi.vij.

An ſocij cōmunicēt fructus dotis vxoris alteriꝰ cōſocij ⁊ quid de fructibus dotis matris filiorū exiſtentiū in cōmunione ⁊ qd de expenſis capiāt alterius ſocij. Et quid de expenſis factis per alterū ex ſocijs in eundo ad ſāctum iacobum. cōſi.vij.

An ſi vnus ex ſocijs cōmunicātibus oīa lucra emit poſſeſſiones debeant eſſe cōmunes.

De teſtamentis.

Que remedia cōpetāt quando defunctus nolebat inſtituere heredē ſi probatus fuit ab alio teſtari.

Si ſubſtitutus eſt aliquis ſi moritur inſtitutus heres ſine filijs maſculis an ad heredē ſubſtituti trāſmittat̄ comodū ad eūdē heredeꝫ ſi ſubſtitutus moritur concepta filia ſed nondum nata.

An ſi filia inſtituit matrem in decem maritum in reliquis bonis deinde decedit ſine filijs poſſit mater agere ad ſupplementum legitime ⁊ ſi poteſt an de dote tota an dimidia cum vir lucretur dimidiam dotis ex forma ſtatuti. cōſi.xij.

An ad cōſeruandum teſtamentum filij ſufficit filium parentibus reliquiſſe quoquo titulo. conſi.xv.

An verbū reliquo iꝑortet īſtitutionē heredis. cō.xv

An ſi teſtamētū ē nullū ꝓpter defectū inſtitutōis heredis remaneat validū quo ad ſubſtitōeꝫ. cō.xv. ⁊. xxv.

An ſi filius inſtituat patruū mater poſſit agere de inofficioſo ſtatuto excludēte matrē ſtante patruo. cō.xvi.

An ſi legatur empbiteoſis in caſu quo non valeat teſtamētū debeatur ſalteꝫ extimatio legatario. cōſi.xxiij

¶ An taciturnitate temporis.xiij.annorū excludat̄ qs a poteſtate dicendi teſtamentum nullum. cōſi.xxvi.

¶ An ſi inſtituatur incapax ſubſtitutus debeat expectare mortē inſtituti antequā capiat hereditatē. conſi.xv.

¶ An ſi legatur habitatio domus filiabus in caſu viduitatis cōſumitur legatū ī prima viduitate an extendat̄ ad alias ⁊ quid ſi dedit in caſu viduitatis ⁊ cuiuſcūqꝫ alterius neceſſitatis īcludit caſus ceſſante viduitate. cō.xxxi.

¶ An ſi heredes inſtituti per partes habeāt vnicū ſubſtitutū requiratur ꝙ cōditio appoſita ſubſtitutioni purificetur in perſonis vtriuſqꝫ inſtituti. cō.xxxi.

¶ Que fuit cā augmentationis legitīe filiorū. cō.xxxix

¶ An augmentatio legitime filiorꝫ mutet iura ꝺ iſta materia loquētia ī alijs diſpoſitis in legitima. cōſi.lx.

¶ An ſtatuto laicorū diſponēte ꝙ de oībus legatis ſoluātur duo ſolidi ꝓ libra īcludantur legata eccleſie ⁊ pijs locis. conſi.lxi.

¶ Inſtitutio primi gradꝰ reſtricta ad maſculos cēſet̄ ēt eē reſtricta ad maſculos ī gradibꝰ vlterioribꝰ. cō.xlvij

¶ Legatū ſub modo debetur legatario lꝫ morte p̄ueniētus modū non potuerit adimplere. cō.xlviiij.

¶ An ſi legatur q̄ꝫdiu alicui vt iperpetuū certū qd ſoluat ānuatī onus ſe extēdat vltra vitā legatarij. con.xlix.

¶ An ſubſtitutio cōpendioſa fcā per verbū cōe ſit fideicommiſſaria pro toto tempore an ſit directa pro tempore pupillaris etatis. ꝯſiliū.liiij

An ſi legantur oīa ſuppelectilia parua ⁊ magna veniāt in tali legato perle q̄ erāt īpignorate teſtatori. cō.lvi.

¶ Teſtator legat vxori ſi nupſit ante lapſum mēſis Januarij ꝓximi futuri demū viuit per totū mēſem Januarij poſtea morit̄ an debeat̄ legatū. conſi.lviii

¶ Pater inſtituit filios in bonis ⁊ filiā vt daret̄ quando nuptui traderet̄ poſtea morit̄ filia impubes ⁊ filij an poſſit mater petere portionē debitā filie iure nature ī bonis teſtatoris. xlvii. ⁊ xlviii.

¶ An appellatōe ſuorū heredū cōprehēdātur extranei etiā ſi ſit locus religioſus. cō.xxiii.

¶ An appellatiōe heredū cōp̄hēdāt̄ legatarij. cō.xxiii.

An fratres filiorūꝫ ſoluāt quartā de legatis factis mēdicantibus in rebus immobilibus que capere non poſſunt. cōſi.xxxiiii.

An legatū ānuū debeat ſolui ī p̄cipio āni. cō.xlviiii

De ſucceſſionibus ab īteſtato

An ſtatutū excludēs feminas abinteſtato exiſtentibꝰ poſteris ⁊ ſucceſſoribꝰ maſculis excludat exiſtētibꝰ maſculis natis ex filia defuncti. conſiliū.i.

An ſi ſtatutū excludat filias a ſucceſſione materna exiſtentibꝰ maſculis poſſit filia ſuccedere ſi morit̄ mater relicto paruulo filio q ſtatim morit̄. conſi.xx.

An dicatur decedere inteſtatus qui deceſſit facto teſtamento ſed nullo de iure.

¶ An ſi ſtatutum excludit feminas abinteſtato ſed vult ꝙ dotētur ⁊ teſtator reliquit quatuor maſculos ⁊ duas feminas debeant femine computari in numero filiorūꝫ quo ad detractionē portōis debite ꝺ iure nature. cō.xl.

De ſepulturis.

¶ An ſi ep̄s eligit ſepulturā in alia eccleſia q̄ꝫ cathedrali debeat cathedralis habere canonicam portionem de legatis ibidem factis ⁊ funeralibus primo ⁊ ibi tractat̄ qualiter iura p̄cipiūt ſolui canonicā portionē ſi legat teſtator eccleſie vbi eligit ſepulturam q tn̄ ex negligentia vel impotentia non fuit poſtea ibidē ſepultus. cō.viiij.

De ſtatu regulariū.

¶ An monialis ꝓfeſſa de licẽtia ſuperioris trãſiens ad aliud mõaſteriũ poſſit repetere dotẽ quã dedit in ingreſſu primi mõaſterij. Et an mẽdicãtes pro bonis q̃ tenẽt etiam de facto debeãt cõtribuere cũ clericis exẽptis ⁊ ñ exẽptis ĩ collecta vl̃r ĩpoſita ꝑ papã. cõ. xxxiiii

¶ An heremite vel Joãniti ſint ꝑſone eccleſiaſtice ⁊ epiſcopo ſubiecte. cõſi. xix.

¶ De religioſis domibus.

¶ Hoſpitalia ⁊ alia pia loca ſũt ſubiecta epõ. cõſi. xli.

¶ Regimẽ hoſpitalis non poteſt committi minori. xxv annorum. cõſi. lxiii.

¶ De iure patronatus.

¶ Si edificator eccleſie dicit ꝙ vult filios cuiuſdam eẽ patronos ⁊ quilibet eorum q oẽs erunt de eadẽ ſtirpe an cenſetur patroni ꝑ capita. cõſi. xxx.

¶ Legitime natus ex matre ſpuria nõ excluditur a iure patronatꝰ delatũ ꝑ auũ mr̃nũ nepotibꝰ ſuis. cõſi. xxx.

¶ Maior xiiii. annis patronus eccleſie poteſt rectorẽ preſentare abſq; curatore. conſi. xxx.

¶ De cẽſibus.

¶ An mẽdicantes ꝓ bonis que tenent etiã de facto debent cõtribuere cũ clericis exẽptis ⁊ nõ exẽptis in collecta impoſita vniuerſaliter per papã. cõſi. lxi.

¶ An ſi vẽditor ſoluat collectas predii ex eo ꝙ nõ erat mutatus ĩ libro extimi comitatuſ recuperat alias ab emptore. conſi. lxi.

¶ De eccleſijs edificandis.

¶ Quis debeat cõferre ad expẽſas cloace habẽtis longum tractũ per ciuitatẽ. cõſiliũ. xiii

¶ De ſponſalibus.

¶ An ſi cõtrahẽs matrimoniũ ꝑ procuratorẽ putãs cõtrahere cum maiori filia viniꝰ cõtrahit cũ minori iſte error viciet matrimonium. conſi. lxv.

¶ An ſiquis ratificat matrimoniũ ꝯctũ ꝑ ꝓcuratorẽ cũ vna cũ qua nõ putabat cõtrahere valideẽ matrimoniũ muliere illa hoc expſſe priora nõ approbãte. conſi. lxv.

¶ An mulier cũ qua erat ꝯctũ mr̃imoniũ erranter poſt ratificationẽ viri poſſe cõtrahere cũ alio anteq̃ approbet ratificationẽ. cõſi. eodẽ

¶ An matrimoniũ ꝯctum ꝑ procuratorẽ reuocatũ poſſit tacite reuocari. conſi. lxv.

¶ An errans in nomie ſponſe in qualitate licita contrabat. conſi. lxv.

¶ An matrimoniũ ſit nullũ ſi datur mãdatũ vt procurator contrahat cum minori filia alicuius ⁊ ille contrahat cũ antiquiore. conſi. lxv.

¶ In matrimonio requiritur cõſenſus ⁊ propoſitum vt ĩtendatur contrahere matrimoniũ. conſi. lxv.

¶ An cõpromiſſum factũ inter cõtrahẽtes ſpõſalia de futuro ſuper dote expiret ſi alter ſponſorum contrahit de preſenti cũ alia. conſi. lxxi.

¶ An poſſint peti arre hinc inde ꝑ cõtrahentẽ ſpõſalia cõfeſſatis recepta ⁊ quibus eſt factũ preceptũ guarantigie ꝑ notariũ ſi poſtea nõ ſequaẽ mr̃imoniũ. conſi. lxxi.

¶ De cõditionibus appoſitis.

¶ Cõditio late in ſe cõprehẽdit modũ. cõſi. xlviiii

¶ Legatũ ſub modo debetur legatario licet morte preuentus modũ nõ potuerit adimplere. cõſi. eodẽ.

¶ Qui filij ſint legitimi.

¶ Legitie natus ex mr̃e baſtarda nõ excludiẽ a iure patronatꝰ delato ꝑ auũ mr̃nũ nepotibꝰ ſuis. cõſi. xxix.

¶ Lgitimatio filij legitimis exiſtẽtibꝰ ñ p̃iudicat illis ex quo nõ ſit mẽtio in legitimatõe ꝺ legitimis. conſiliũ. l.

¶ An ſpurij ex certa progenie ſuccedãt in his q̃ ſũt honoris cognominis vel hereditatis ꝓgeniti. cõſiliũ. lv.

De dote poſt diuortiũ.

¶ An vnus ex ſocijs debeat cõicare fructꝰ dotis vxoriſ vl̃ dotiſ mr̃ne cũ alijs ſocijs eiuſdẽ ſocietatis. cõſiliũ. vii

¶ An dos mortua filia añ matrẽ reuerti debeat ad filios filie an ad patrẽ qui ſtipulatus fuerat ſibi reſtitui eo preuiuẽte. conſiliũ. i.

¶ An dos debeat redire ad filios filie ſtatuto excludente feminas ab inteſtato. cõ. xviij.

¶ Qui ſint cãus dãtes actõeẽ repetiõi dotis. cõ. i.

¶ Qui ſint caſus conſolidantes dotẽ mulieri dotate vel patri dotanti. cõſi. j.

¶ An ſi ſtatutum ꝓhibeat rẽ ĩmobilẽ trãſferri in alienigenam includit dotẽ vxoris vt capere nõ poſſit ꝓ dote bona mariti qui contraxit cũ alienigena. cõ. xxxvi.

¶ An ſi pater ⁊ filiꝰ ꝓmiſſerũt dotẽ reſtituere vxoris filij que fuit cõſumpta partiẽ ĩ feſto nuptiali partim ꝓ ſtudio filij poſſit vxor poſt mortẽ in tali repetere dotem a patre preuiuente. cõ. xxxviiij.

¶ An pater de ſuo debeat facere expenſas nuptiales ꝓ filio. cõ. xxxix.

¶ An ornamenta per ſpõſum tranſmiſſa ſpõſe poſſint per virũ vel eius patrẽ repeti ſoluto mr̃imõio. eo. cõ.

¶ An ſi filius hẽ bona quaſi caſtrẽſia teneatur de illis dotare filiã an pater filij.

¶ De accuſationibuſ.

¶ An ſi ſtatutũ confiſcat bona ſodomite vl̃ alteriꝰ poſſit poſt eius mortẽ procedi ad cõfiſcatõm. cõ. lix. lxij.

De vſuris.

¶ An pecunia quã recipiũt ciues ex dono a cõmunitate ꝑꝑ mutuũ cõmunitati factũ ponendo ſuper mõtẽ ſit licita cum bona cõſcientia. cõ. xvij.

¶ An teſtamẽtũ vſurarij manifeſti inſtituentis filiã nõ ſeruata ſolẽnitate. c. q̃ꝫ q̃ꝫ de vſuris li. vi. valeat ſaltẽ quo ad iuris effectum. cõ. xxv.

An teſtamẽtũ vſurarij manifeſti valeat ſaltẽ quo ad legata ad pias cauſas ſi nõ cauit. cõ. xxv.

An ſententia lata ex officio ſaltẽ ĩ fauorẽ vſurarij ꝙ ñ ſit vſurarius trãſeat in rẽ iudicatam quominus poſſint repetere vſuras illi q ſoluerãt. cõ. xxviiij

¶ Nõ admittũtur heredes ⁊ legatarij vſurarij manifeſti ad ĩpediẽdũ iudicis proceſſum volẽtis cõpellere ſuꝑ reſtitutione vſurarũ. cõ. xxviiij

¶ An ad infringendum teſtamẽtũ vſurarij manifeſti requiraẽ ꝓbatio manifeſta tꝑe teſtamẽti vel ante. cõ. xxviij.

¶ An ſi vnꝰ fuit ꝓnũciatꝰ vſurariꝰ ĩ vno iudicio ⁊ ĩſtrumẽtũ ſimulatũ ſi poſtea ĩter eaſdẽ ꝑſonas litigaẽ ⁊ variatur finis agẽdi ꝓhẽt p̃ma acta ĩ ſcõo iudicio. cõ. xxxvii

De priuilegijs.

¶ An p̃uilegiũ ꝯcedẽs ĩferiori p̃lato ĩ loco illa q̃ p̃t ep̃s videaẽ ꝯceſſiſſe illa q̃ ſedes ep̃alis ⁊ hĩc ĩde multa dubia citra cõceſſionẽ huiuſmodi p̃uilegij que iura videantur conceſſiſſe. cõ. xix.

De penis.

¶ Pene que imponũtur ex abrupto ꝓ bono publico vel p̃uato nõ cenſenẽ ſn̄ie iudiciales ⁊ ſic ex abrupto tolli poſſunt. cõ. i.

¶ Relegatõ non eſt condemnatio nec ſententia.

¶ An ſi ſtatutũ loci delicti dictat publicari oĩa bona delinquẽtis poſſit iudex domicilij etiã ſuo fiſco applicare bona ſui territorij. cõ. lxi. lix ⁊. lxij

¶ Bona emphitheotica nõ cõfiſcãtur. lꝫ emphitheota cõmittat delictum cõfiſcatiõe dignũ. cõ. lxij.

De penitẽtijs.

¶ An rectores eccleſiarũ poſſit aſſumere aliquos ꝓ auxilio in re nõ intitulatos. cõ. li.

De verborũ ſignificatione.

¶ Relegatõ qd ſit. Officialiũ appellatõe q cõphẽdũẽ

¶ Rectorꝫ appellatione qui cõprehendantur.

¶ Officialiũ appellatione nõ cõprehendãtur Antiani habentes regimen ciuitatis.

¶ Inſtitutio denotat priuatam diſpoſitionẽ teſtatoris.

De bñficio creãdo ẽt añ apꝓbatõẽ ſrioriſ v̈ba p̃riti tpiſ

inducunt pꝛiuationem ipſo iure.
¶ Poſteroꝛum appellatione an compꝛehenduntur maſculi ⁊ femīe. conſili .i.
¶ Clericorū appellatiōe an ꝯpꝛehēdūt̄ epī. cōſi.x.
¶ Relinquo an ĩpoꝛtet hr̄dis iſtitutionē cōſi.xv.
¶ Epiſcopalis iuriſditio quas ſpēs ꝯcludat. conſi.xix.
¶ Genus pꝛecedens nō reſtrĩgit licet aliq̄ ſpēs poſtea vtitur ⁊ maxime vbi eſt dictio tā. conſi.xix.
¶ Velut ⁊ ſicut ſūt verba ſimilitudinaria. conſi.xix.
¶ Foꝛum eſt aptū compꝛehendere contentioſam ⁊ nō contentioſam. conſi.xix.
¶ Spēs enumerate poſt genus illud reſtringunt in materia odioſa. conſi.xix.
¶ Iuriſditio ⁊ foꝛus non includunt actus qui fiunt ſine ſtrepitu. conſi.xix.
¶ Adequatio duoꝛum extremoꝝ intelligitur facta quo ad illā ĩ quoꝝ eſt capax ille ad quē fit adeq̄tio. conſi.xix.
¶ Ciuis nō dicit̄ qui eſt aliunde licet auus ⁊ pater in loco ſit natus. conſi.xxi.
¶ Domicilij vel ciuitatis appellatione intelligitur de illo vbi habet domicilium lȝ alibi ſit natus. conſi.xxi.
¶ Verba iuris diſponētia ſuper pꝛiuatione rei denotantia factū tm̄ p̄ſupponunt pꝛiuationem iuris. cōſi.xxii.
¶ Suoꝛum heredum appellatione non compꝛehendūtur extranei. cōſi.xxiii.
¶ Heredum appellatione non compꝛehendūtur extranei. cōſi.xxiii.
¶ An inteſtatus dicatur qui fecit teſtamentum ſed nullum. cōſi.xxv.
¶ An verba q̄ poſſunt de iure ⁊ de facto intelligi debeant ĩtelligi de facto. cōſi.xxv.
¶ Quandoqȝ ⁊ q̄n̄cunqȝ qd ſignificat. cōſi.xxxi.
¶ Malefidei poſſeſſoꝛ quis dicat̄. cōſi.xlvi.
¶ Alius vel alter q̄n̄qȝ eſt nota diuerſitatis. cōſi.xxxi.
¶ Cūqȝ pōt denotare caſū agētem. cōſi.xlvi.
¶ Imperpetuū quid ſignificat. ꝯſi.xlviiii.
¶ Pꝛoꝛogatio antiqui actus nō dicitur fieri quando aliquid de nouo additur. cōſi.lxvii.
¶ Clauſula vnita ſpeciebus ſequētibꝰ genꝰ nō reſtrĩgit genus ad ſpēs terminatas ſȝ ampliat. cōſi.lxvii.

Finis